

308963

ప్రతిదినము ప్రకటంపఁబడును

VOL. II.

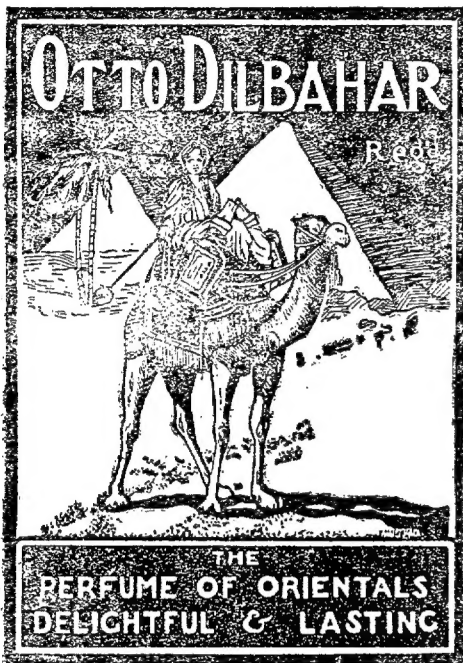
చెన్నవట్టణము 1917 సం॥ సెప్టెంబరునెల 14 వ తేది శుక్రవారము

నెం. 139

చెన్నవట్టణము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస బహుళత్రయోదశి గతి.

సంచిక ౧౩౯

మిక్కిలి మనోహరముగ నువాసన 126

(రిజిస్టరు కాబడినది) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది)

ఇట్లుటికాలపు దుచి కనుగనునది, సాటిలేని ఇన్నోవేషన్ గున నువాసనగలది. ఆల్కాహాలుగాని, రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన శేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగు నువాసన నిన్మలగింతును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

చిన్నవైజా (ఆర డ్రాం)	సీసా 1-౩ రు	0-8-0
మధ్యరకము వైజా 1-డ్రాం	" "	0-12-0
వేరొకవైజా 2 "	" "	1-4-0
వెద్దవైజా 4 " లేక 1/2 డెన్సు "	" "	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. దీనికి ఆ నేకమగు నకలుసెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగొనుచు సీసావైన ను, కాడ్డవైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సులక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవారికి వ్రాసినచో అణాకిమ్మకుగల నువాసనకాడ్డ ఉచితముగ పంపుదురు.

సోల్ వజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్మామసీదు బొంబాయి.

బాధాపీడితులకు నరము: ఐనాడిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

ఆపరిశుభ్రపు రక్తమువలన జనించు వాడ్యములకు కీరిటమవలెటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తుండ్రను, ప్రాతకోప్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన ౪ క్రతు బ్ర కారిణి (58)

వనోషధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యమచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారైసంబంధమును నోవ్వలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 డెన్సుల బుడ్డిలో అమృతమును.

ప్రాప్తిరు:— పి. డి. సావంత్, 144, ఫనస్వాడి, నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No 2, BOMBAY.

ఏకభాషావిప్రశంస

ఇది టెన్సులకంటి అప్పురాయ విరచితము నెల 0-4-0 పోస్టేజి ఆధారము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశ్వామియూ, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర నర్మకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టమంచి గామలింగారెడ్డి గారిచే ప్రకటించబడినది. నెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆర్. సి. ఎచ్. హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయు డగు కూచి నాసింహముచే రచించబడిన యీ క్రింది గ్రంథములు, పితాపురములో గ్రంథ కర్తయొద్ద దొరకును. (882)

పోస్టేజికాక నెల

1. శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రయు బోధములు - పద్యకావ్యము - మొదటికూర్పు (12 ప్రతులు మాత్ర మున్నవి) 0-8-0
2. " " రెండవకూర్పు 0-10-0
3. శ్రీ గౌరాంగ (చైతన్యస్వామి) చరిత్రము - పద్యకావ్యము - మొదటిభాగము 1-4-0
4. " " రెండవభాగము 1-4-0
5. రూపలత-నాటకము (క్రొత్తకథ) 0-14-0

శ్రీమదాంధ్ర బహండ వుర్రాణము

(పద్య కావ్యము.)

శ్యామసుహార్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? కులభేదము లేక కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లు మారితే? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నాడు. శ్రీలిమిగుల సులభము. 900 పుటలు ఆత్మశుభ్రత ప్రతిపాత్ర మున్నవి. నెల 5-0-0. కర్పూలు వేతే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

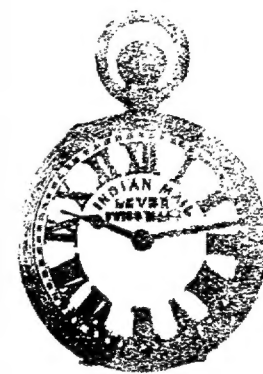
శ్రీలి:— సులభము, చురుచుధురము, భావగర్భితము 2000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములపై అచ్చు. కాలికోలెండు ఛర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేరు.

(52) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ తెలుగుపండితుడు, మ్యునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

ఇండియన్ మెయిల్ టైమరు వాచ్.

5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.

చక్కని గొలుసుతో నెల 8-0-0 పోస్టేజి 0-4-0.

(528)

ఇది మార్కెట్ కే సిద్ధపరుపబడినది. కావున నెవరికైనా నుండదు. నెల గ్యూలైజను ఫల వాణిక నుని యనుభవమున తెలియును. దృఢమైన సామానులచేతే చేయబడి డిస్ట్రబ్యూట్ అను గ్లాసు దూము కలిగియుండునుచే చాల కాలము నిలువక టైప్ రిక్రముగ పనిచేయును. X డియోరము నెట్టవై 'ఇండియన్ మెయిల్' అను పేరుండును. కెట్టబోవల గ్యారంటీ పుష్టి ముద్రించి యుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదూము లేనిది నెల రు 2-8-0

చిరునామా:— సుపీరియరు వాచ్ కంపెనీ,

పోస్టువాడ్సు నెం 167 మదరాసు.

సిటీ సివిల్ కోర్టు మద్రాసు

ఒ. యస్. నెం. 250-1917

గోపీకృష్ణ గోకుల్ వాస్ కంపెనీ వాది.

కన్నగంటి కొలయ్య ప్రతివాది.

రు 2490 లను పొందుటకయి తేబడిన పై దావా 17-9-1917 వ తేదీని సిటీ సివిల్ జడ్జి గారి వద్ద విచారణకు వాయిదా వేయబడియున్న దనియు; ప్రతివాది అందునుగూర్చి సమ్మించుకొన దలంచుచో ఆదినమున హాజరు కావలయుననియు ఇందు మూలముగ తెలియ చేయడమయినది.

యస్. గురుస్వామి శ్రేష్ఠి.

(888)

వాది కలీలు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కొపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యూను దీపములు - బొమ్మల కాడ్డలు - గారడిపుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్యు, విశాఖపట్టణము.

హెచ్.టి. మహమ్మద్ అండు కో, [723] మదనపూరా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రమయిన మంచినస్తువులు వీరుబహుచవుకగ సప్లయిచేతురు. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

కారదాంబ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని మను నాటకము. సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూపబడినది. ఆందరు జదివితీరవలయును. నెల 0-4-0 పోస్టేజి వేలు. ఆంధ్రప్రతికాకాశ్వామియూ, 7, తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు.

దేశీయ మహాజనసభ.

ఆహ్వానసంఘ సమావేశము.

౧౯ రవీంద్రనాథ ఠాగూరుగారి ఆధ్వర్యముగా నెహ్రూగోనుట.

సి. ఆర్. దాసుగారి ఉపన్యాసము.

ఆహ్వానసంఘమువారు మొన్న టి.డి.న.ము.న.మరియొక సభ గావించిరి. ఇది నలుగురు కార్యదర్శులును, మరి కొందఱు సభ్యులును గలసి ఆహ్వానించిన దాని సమనంతము జరుపబడినది. అగస్త్య 80వ తేదీని వైకుంఠనాథ సేనుగారితో సభను విడిచివెట్టివారిలో ననేకమంది ఈసభకు రాలేదు. బి. చక్రవర్తిగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. ఉభయక్షేత్రాలవారికిని రాజీనామా చేయునిమిత్తము సభ నింక మూడురోజులవర కాపిన బాగుండునని బి.సి. ఛాటర్జీగారికయింపబడినమును ప్రవేశపెట్టిరి. సభ్యులలో ననేకులందులకు ప్రతికారముగ సభిప్రాయముల నిచ్చిరి. గత సభ కార్యక్రమము సభ్యులందఱిచే సంగీకరింపబడిన పిమ్మట సి. ఆర్. దాసుగారి క్రింది తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

వైకుంఠనాథ సేనుగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగ నున్నప్పుడు వారు వర్తించిన విధము నిండుకు విమర్శింపవలసి యున్నది. మొట్టమొదట అగస్త్యనెల 80వ తేదీని, సభకుడి నపుడే మీరు కానకవిధముగ వర్తింప మొదలిడిరి. అప్పుడు ఆహ్వానసంఘమువారి కార్యనిర్వహణము కార్యదర్శిగారిచే చదువబడినది. అంతట కొందఱుసభ్యులు అందలివిషయముల సత్య సత్యములను శంకించిరి. అట్టి సమయమున ఆధ్వర్యుడు, అవిషయములను బలపరచి, ఆమోదింపరాదనియ్య, అవిషయముల గూర్చిన సభవారి అభిప్రాయముల దెలిసి కొనవలెననియ్య యెట్టివాని వైసను తెలియక పోదు. కాని వైకుంఠనాథులు ప్రకటనను తీసికొని, విషయ మింకను చర్చియగుచుండగనే తన ఆమోదమునంత ప్రాతిమూలకముగ తెలియపరచెను. ఇంతకంటె కానన విరుద్ధమగు కార్యమును నేనూహించబాలను. ఇదిమొదటి తప్పు. తరువాత సభలో చాల అల్లరి కలిగినదని కొందఱు చెప్పెదరు. కాని, ఆధ్వర్యుడిట్టి అకాశ్రియమగు కార్యమును ఇంకాండులొగాని అమెరికా దేశములోగాని చేసినయెడల, అచ్చట అల్లరి ఇంతకంటె యేబదిరెట్లు యెక్కుడుగ నుండునని నేను చెప్పగలను. వైకుంఠనాథుగారు లేచి, "యీసభను ముగించితి నని తెలియెను" అందుచే కల్లాలము ద్విగుణీకృతమయెను. ఇది మిగుల నకాశ్రియమగు కార్యము. బాలు హిరేంద్రనాథ దత్తుగారు తమ మాటలను నిరాకరించినది ఆధ్వర్యుడు చెప్పెనట. అటువైసయెడల, సభ్యుల అభిప్రాయమును కనుగొని, హిరేంద్రనాథుగారిని సభనుండి తొలగింపవచ్చును. మనలో ఆధ్వర్యుని నకు సర్వాధికారము కలదని యొక దుర్భిప్రాయమున్నది. ఇది వట్టి కల్ల. ఇది చెందన నేరము.

ఇంతటితో తనివొందక, వైకుంఠనాథ సేనుగారు యీ విషయమును పరిష్కరింపవలసినదని భారతదేశీయ మహా సభాస్థాయిసంఘమువారి కొక లేఖప్రసెనట. ఇదిమాడవ తప్పినము. ఇట్లుప్రాయటకు సంఘముయొక్క ఆమోద మత్యవసరము. కాని ఆధ్వర్యుడు ప్రత్యేకముగ యిట్టి చర్య నడపుట కా తని క ధికారము లేదు. పనునాల్గవ లూ యీ నే నే రాజ్యము నన్ను వైకుంఠనాథుగారు కూడ నేనే ఆహ్వానసంఘమును, నాకును ఆ సంఘమునకును యిచ్చునై నైదేదములేదని అభిప్రాయపడుచున్నట్లు తోచుచున్నది. అంతట యీ విషయ పరిష్కారము దేశీయమహాసభా స్థాయిసంఘమువారి చేతులలో నున్నదని యొక అభిప్రాయము వ్యాప్తమగుచున్నది. కాని యిట్టి సమయమున దేశీయజల యభిప్రాయానుసరణముగ వర్తింపవలయును గాని ప్రత్యేక వ్యక్తిభిప్రాయముల పాటించరాదు. ప్రభాస్వాత్య మభివృద్ధిగాంచు దినములు వచ్చినవి. దేయమంది వైకుంఠనాథులును, దేయమంది సురేంద్రనాథులును యుండనిరు. వీరికి స్వపరిపాలనము వలసినయెడల, మీరు ప్రభాభిప్రాయమును గారవింపవలసినదే! వైకుంఠనాథుగారిట్లు నిరంకుశాధికారమును చలాయించుటకు మీరెవ్వ రధికార మిచ్చిరి? అట్లుచేయుట న్యాయమా? మీరేభ సమనంతము, దేశీయ మహాసభా స్థాయి సంఘమువారు దేశీయ మహాసభను, బాలకౌయిక గాని, మదరాసునకు గాని మార్చిన యెవరుగు? ఈ కష్టములన్నియు! వైకుంఠనాథుసేనుగారి వర్తనములననే కలుగుచున్నవి. ఇంతేగాక! అన్ని రికార్డులను, పుస్తకములను ఈవరకు చేయవలసిన దని వైకుంఠనాథ సేనుగారు

కార్యదర్శుల కొకయు లేరమును వ్రాసిరట. (ఇది మీరిప్రత్యక్షము యని కేకలు) ఇది కాశ్రియవిరుద్ధము. తమ అనుష్ఠానేదే ఆహ్వానసంఘ సమావేశములు జరుగరాదని కూడ మీరు తెలిపియుండిరి. ఇట్టి కాశ్రియవిరుద్ధ వర్తనముల ను మేము లక్ష్యముచేయుము. ప్రభాభిప్రాయమును గారవించి, తదనుగుణముగ వర్తింపదము. ఇప్పుడేప్పుడే మన దేశమున మొలకలేవుచున్న ప్రభాస్వాత్యబీజమునకు యిట్టివారు నిరోధకమును గల్పించుచున్నారు. వీరిదివరకు రాజకీయములలో పనిచేసేయుండి వచ్చును. అందుచే వారి మాటలను యిప్పుడు కూడ పాటించవలెననుట అసంబద్ధము. ఇట్టివారు జనబాహుళ్యముయొక్క అభిప్రాయములను గౌరవించి, వాని ముందు తమ అభిప్రాయానుసరణముగ వర్తింపజనరాదు. "నాకీ విషయమై ప్రత్యేకాభిప్రాయము కలదు. కాని, ప్రభాభిప్రాయ మందులకు భిన్నముగా నుండుటచే, ప్రభాభిప్రాయమునే గమనింపుడు" అని పలుకు మనజులు మనకు కావలయును. ఇది వైకుంఠనాథ సేనుగారు చేసిన నాల్గవ అకాశ్రియ కార్యము. ఈవిషయమై మీరు విషమతపాతముగ యోచింపుడు. వైకుంఠనాథుగారు నుస్వభావులు. వారు యేటేట, దేశీయమహాసభకు 1000 రూప్యముల సొసంగుచున్నారు. కాని అవియన్నియు వారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగ నుండుటకు కారణములుగా నేరవు. ఇక నొకవిషయమును యోచింపుడు. ఈసభ సమావేశమగునని, వైకుంఠనాథుగారికి తెలిసి. వారిని సభకు రాకొరతమి. వారు నిజమగు దేశభక్తులే యైనయెడల తప్పక సభకువచ్చి, "నేనుసదుద్దేశముతో నిట్టికార్యముచేసితిని. అందు మూలమున దేశక్షేమమునకు భంగము కలుగనున్నయెడల నేను విమర్శమున నిలచెదను. నేను తప్పుచేసినయెడల, నన్ను సరియైన మార్గమునకు మీరు త్రిప్పువలసినదని వారు చెప్పియుండరా? వారు మొదటినుండియు నిరసనభావముతోడనే వర్తింపుచున్నారు. కావున అట్టివారిని ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడవని నుండి తొలగించి, అంతకంటె తగినవారి నిక సుకరిని యెన్నుకొనుట మంచిది.

తరువాత వివేచనచంద్రపాలుగారు లేచి ౧౯ రవీంద్రనాథ ఠాగూరుగారిని ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనవలయునని యొక తీర్మానము సూచించిరి. అట్లుచేసినయెడల హిందూదేశపు భావిస్థితి యేదోయొక విధముగ స్థిరపడుననియు యిట్టితరుణమున వంగదేశముయొక్క నిజప్రతినిధియగు మహానీయుని సహాయవత్సవసరమనియు చెప్పిరి. (సిగ్గు, సిగ్గు అనుకేకలు); ౧౯. రవీంద్రనాథునివంటి మహానీయుని ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనుట యెట్లు సిగ్గుచేటని పాలుగారు ప్రశ్నించిరి. (సిగ్గు, ఆవలకు తొలగింపుడు; తొలగింపుడు అనుకేకలు.)

అంత ఆధ్వర్యులులేచి, ఆ కేకలుచేయువారిని సభనుండి ఆవలకు బొమ్మనిరి.

అంతట కవిరాజ సుధీంద్రనాథసేను, మరి యిరువురును సభను విడిచిరి.

ఈ తీర్మానము బలపరపబడి, సభవారి కరతాశక్త్యములు చెలంగ నామోదితమైనది. సభాధనమునకు వెలుపల నెలకొలిది జనులు చేచియుండి "రవీంద్రనాథుని యెన్నుకొనుడు" అని కేకలు చేయుచుండిరి. రవీంద్రనాథు డెన్నుకొనబడెను వర్తమానము తెలిసినతరువాత, సభానాయకులను వారుకరతాశక్త్యములచే సన్మానించిరి.

దేశీయ మహాసభ కలకత్తాలోనే జరుగుటయు వీరెంటువ్యుగాక ఆధ్వర్యురాలుగ నుండుటయు తటస్థించిన యెడల నే తాను ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుత్వ సంగీకరించెదనని రవీంద్రనాథుడు తెలియజేసెను.

గంజాంజిల్లా బరంపురం ప్రార్థన సమాజము వారిచే ఈ నెల 6 తేదీని ఒక రాత్రిపాఠశాల నెలకొల్పబడినది. అందులో ప్రాథమికపాఠశాలలలో చెప్ప విధమున 4వ తరగతి వరకు విద్య గరపబడును. అనుదినము రాత్రి 7 మొదలు 8 గంటల వరకు కాల నిర్ణయము చేయబడినది. ఈ గంటలొక్కొన్ని నిమిషములు నీతినిగూర్చి బోధింపబడును. అట్టితేజిన యపాధ్యాయులచే విద్య గావబడును. ఇందులో పగలంతయు కష్టపడు వృత్తులగు వారికి, బీదబాలకులకు విద్య నేర్పబడును. పలకలు, పుస్తకములు మొదలగు నుపకరణము లుచి తముగా నొసంగబడును. ఇంతవరకు 20 మంది విద్యార్థులు చేరిరి. (ఒకవిలేఖరి)

మనరాష్ట్రమున కొక మాతనమగు పరిశ్రమ.

(o)

[కామనీలు]

అరటితోటలు విస్తారముగ వర్ధిల్లుటకు మన రాష్ట్రమునుకూలించియున్నది. వర్తమానమున నీట నీతోట లధికముగ నున్నవిగాని వీటి వలన లభ్యము కాగల లాభమునంతయు ప్రజలు పొందుటలేదు. పండ్లనుండి వచ్చిన లాభమును మాత్రమే వీరిపుడు పొందుచున్నారు. అరటిపండ్ల నిలువజేసి విదేశముల కంపుట, మట్టలనుండి నారదీయుట, పండ్ల నెండబెట్టి పిండి చేయుట మున్నగు పరిశ్రమలు వెలయులేదు. బహులలో చెల్లుబడిన పశ్యుపోను తక్కినవాటిని కుశ్యబెట్టి పారవేయుచున్నారు. చెట్టు గెలవేయగనే దానిని నరికి బోదెను పారవేయుచున్నారు.

అరటిబోదెనుండి యొకవిధమగు నారను దీయవచ్చును. పండ్లు చెల్లుబడిలేకపోయినవో, వాటిని నిలువజేయుట కాధారములున్నవి. పండ్ల నెండబెట్టి, పిండిజేసినవో, రోగులకును, పిల్లలకును, చక్కని యాహార పదార్థమగును. సాధారణపు సంసార్లుగూడ నీవిశ్రమలలో నేదియో మొకదానికీ మదుపు పెట్టినవో వారలకు విశేషమగు లాభము లభ్యపడగలదు. పరిశ్రమను నెలకొల్పుటకు సుమారు రెండువందల రూపాయలు చాలును. నెలకు సుమారేబదియరువది రూపాయలు లాభముండగలదు. అరటివార, అరటిపండ్లు, పండ్లనుండి తయారుచేసిన పిండి మున్నగువి వర్తమానమున విశేషముగ ఖర్చున నవకాశములున్నవి. సామాన్యుల ప్రథమమున నీపరిశ్రమల నెలకొల్పినవో, పిమ్మట పెద్దకంపెనీలు, వివిధ వ్యాపారమును చేయునవి, వెలయుగలవు. తమ్ములమున దేశీయల నెలకు పనులు లభ్యమై సుఖజీవన మొనర్పగలరు. ఉద్యోగములకొరకు కష్టపడి తిరుగుటకంటె, స్వల్పపరిమాణముగ ప్రరిశ్రమను ప్రథమమున నెలకొల్పు టుచితముగాదా? మదుపు పెట్టవలసిన ధనము చాలస్వల్పము. చెన్నపురిరాష్ట్రీయులలో నూటికితొంబది వంతులు పేదలే. అయినను సుమారు రెండువందలరూపాయలు మదుపు పెట్టగలవారు లేక పోలేను. పరిశ్రమల నెలకొల్పుటకు స్వంతమగు నగటితోట లనవసరము. ఇంతియగాక యంత్రసామగ్రి విషయమున నెట్టి చిక్కులును లేవు. కావలసిన పనిముట్లనియు మనమే తయారు చేసికొనవచ్చును. అరటితోటల బెంచి కొందఱు కాలక్షేపమొనర్చు, నారదీసి మరి కొందఱు బ్రదుకుదురు. త్రాళ్ళును పేని కొందఱును, పండ్లను నిలువజేసి కొందఱును, పండ్లతోడ పిండిని, పచ్చళ్ళనుజేసి వేరొకకొందఱును— యీవిధముల పలువురు జీవింపగలరు. స్వల్పధనముతోడ, పనిముట్లు బెడదలేక, యెచ్చట నైన నెలకొల్పువీలగు నీ పరిశ్రమప్రజల నాకర్షింపవలయును. మైగానీపరిశ్రమ లాభకరమని యిదివరలో రుజువై యున్నదిగాన భీతిల నగత్యములేదు.

నారనెట్లు దీయవలయునో, పండ్ల నేతీరున నిలువజేయ నగునో, పండ్లనుండిపిండి యేవిధమునవచ్చునో మున్నగు సమాచారము నొసగు గ్రంథము లింతవరకును వెలువడియుండని కారణమున అరటిపరిశ్రమను నెలకొల్పుట కాటంకములుండెడివి. ఇప్పుడీయవరోధము కొంతవరకు తగ్గినదని చెప్పవచ్చును. ప్రైవిషయములను గూర్చివరముల సొసగు గ్రంథముకటి (ప్రాటిన ముద్రాలము) 211, బావుబాగు వీధి, కలకత్తా) వారిచే వెలువరింపబడినది. పరిశ్రమను నెలకొల్పువారి కీగ్రంథ మత్యంత సహకారిగ నుండును.

పారిశ్రామిక పారిభాషిక పాఠశాలలు, కళాశాలలు, రాజులు, మహారాజులు, జమీందార్లు, ప్రభుపకార పారిలులగు మహానీయులు— ఎల్లరు నీ లాభకరమగు పరిశ్రమను నెలకొల్పి ప్రజలకుసంపదగూర్చునగును. పేదలజూచి సంతాప పడనివాడును, హిందూస్థానమును పారిశ్రామిక కాన్నత్యము నందజేయ వాంఛింపని వ్యక్తియు గానరాదు. ఇట్టి జనోపకారుల ప్రాప్తన చెన్నపురి యచిరకాలముననే వర్తకవ్యాపారముల యందు జగద్విఖ్యాతమగు కీర్తి సొందుననుట నిస్సంశయము.

తెనాలితాలూకా చుండూరు గ్రామమునందు గతమాసము 5వ తేదీని, దాదాభాయి నాగోజిగారి పేర 200 పుస్తకములతో నొక పుస్తకభాండాగారము స్థాపింపబడినది. గ్రామప్రముఖులు 250 రూ॥ల సంవత్సరచందాలువేసిరి.

ఈ నెల 9వ తేదీని నెద్దాపురం డిస్ట్రిక్టల్ కలెక్టరుగారు కపిలేశ్వరపురమునకు బోయి మురుగు కాలువను జూచి రైతులు ముఖ్యునితో ప్రసంగించి, హితార్థదాయిని పుస్తకభాండాగారమును, పాఠశాలను, సర్రమును జూచిపోయిరి.

సామ్రాజ్యశాసనసభ

రెండవ దినచర్య (నిన్నటి తరువాయి)

సర్ విలియము విన్సెంటు గారు 1882 వ సంవత్సరపు స్కూలు కాజాకోర్టు ఆర్డరును సవరింపగోరిరి. సవరణప్రకారము జడ్జిలుగ నెన్నుకొనదగిన వక్తలను స్కూలుకాజాకోర్టుల ఫీచు జడ్జిలుగ నియమింపదగును. పేటెలు గా రిజిస్ట్రే బిల్లును బొంబాయిలో ప్రవేశ పెట్టగా వారు హిందూదేశ దొరతనమువారిని సంగతి విచారింపగోరిరి. శత్రుగా రీతి స్థానమునకు మదగాను వక్తలందఱి తరపునను దొరతనమువారి నభినందించిరి.

ఇండియను రిజిస్ట్రేషను ఆర్డరును సవరించుట కుపపాదించుట బిల్లుమీద ప్రత్యేక సభవారు గావించిన వృత్తాంతమును మాళవ్యగారు నివేదించిరి. పిమ్మట బిల్లు ఆంగీకరింపబడెను.

మా|| సర్ సి. శంకరనాయరు గారు పాట్నూ యూనివర్సిటీ బిల్లుమీద ప్రత్యేక సంఘమువారు చేసిన నివేదనమును తెలిపి, ఆసభయందు అధికారులను, అసభి కారులను, బీహారు ఒరిస్సా ప్రతినిధులను, తక్కిన రాష్ట్రముల ప్రతినిధులు నున్నదను సంగతిని, బిల్లు సవరణయందు దందలు నేకాభిప్రాయములగున్న సంగతిని జ్ఞాపకముండుకొనవలసిని తెలిపిరి.

అంత శత్రుగారు లేచి, సహాయాధ్యక్షుడు సె నేటువారిచే నెన్నుకొనబడవలయునని గాని స్థానిక దొరతనమువారిచే నియమింపబడవలయునని యొక సవరణను జేయగోరిరి. బీహారు రాష్ట్రము సమావేశమున నీ సవరణ ఆంగీకరింపబడెను. బిల్లు సులూ గూడ నిట్టి నియమములు గలవు. లండను విశ్వవిద్యాలయ కమిషను నివేదికమున హాల్డేనుగారిట్టి సూత్రమును గోరిరిని తమ సవరణను బలపరచుచు కొన్ని యుద్ధాచారముల జెప్పిరి. ఈ సూత్రమును ప్రస్తుత మంగీకరింపజాలమనియు, అందువలన సూత్రమే విశేషముగ మార్చవలసియున్నదనియు, సహాధ్యక్షుడు కేవల సభాధిపతి మాత్రమే కాదనియు, ఇంక నధిక సత్వముల నిచ్చుటకు మున్ను విశ్వవిద్యాలయ మెంత విజయవంతముగ పని చేయవలసియున్నదనియు, దానిని చూచిగాని మరియే యధికారులను నీయదగదనియు చెప్పిరి. సవరణము ఆంగీకృతము కాలేదు.

మా|| డాక్టరు శేజుబహద్రు సామ్రాజ్య శాసనసభ రణను ప్రవేశ పెట్టిరి. మొట్టమొదటి సహాయాధ్యక్షుని స్థానిక దొరతనమువారిచే నియమింపబడ వలయును. నియామక దినమునుండియు మూడు సంవత్సరములవరకును వారాయుద్యోగమున నుండవలయును. పిమ్మట వారి స్థానే వచ్చువారు సె నేటు సభ్యులచే నెన్నుకొనబడవలయును. సె నేటు వారిచే నంగీకరింపబడిన నిబంధనలకు వారు విధేయులుగ నుండవలయును. సె నేటువారి నియోజనము స్థానిక దొరతనమువారి యంగీకారమును బడయువలయును. తమ సవరణ శత్రుగారి సవరణ కంటె కొంత మితముగ నున్నదని వారు బలికిరి. మొదటి కంటె నీ బిల్లు చాలవరకు మారినదట వాస్తవము. తమ సవరణ వారిజాసి విశ్వవిద్యాలయ చట్టమునుండి యథా మాతృక గా గ్రహింపబడినది. జనాభిప్రాయము తన సవరణ కనుకూలముగ నున్నది.

ఈ సవరణవలన గొప్ప మార్పు గలుగునని శంకరనాయరు గారు చెప్పకుండయుండిన సే నేటు బలపరచవలసిన వాడనై యుండును. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సంఘమువారు ఈ విషయమును గూర్చి మాట్లాడువలయు జాగు సే నేటుకు మంచిదని వారునుడిచిరి.

పండిత మదనమోహన మాళవ్యగారు సవరణను బలపరచిరి. సార్వభౌమ లండను విశ్వవిద్యాలయ సంఘమువారు హిందూదేశ విశ్వవిద్యాలయ సంఘములకు పోలిక జూచు పేమియు భాగులేదని సార్వభౌమ పలికిరి.

శంకరనాయరు గారు యరల సాసవరణ నెదిరించిరి. సర్ శంకరనాయరుగారు చెప్పిన ఆంశములనన్నిటిని నివరముగ తిర్చించి సవరణ నెదిరించునంతటి కారణములందు కన్పించవనిరి. చివరకు సవరణ ఆంగీకృతము కాలేదు.

నేటి ప్రశ్నోత్తరములు.

గావుబహద్రు బి. ఎక్. శత్రుగారు హిందూదేశ వైస్రమునుగూర్చి యడిగిన ప్రశ్నకు సర్ విలియము విన్సెంటు గారిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి (1) ఇండియను ఎక్స్ పెడిషనురీ ఫోర్సునకు గు ఖర్చులను ప్రస్తుతము హిందూదేశ దొరతనము వారు పెట్టుటకును, ఆసాము రాజుగారి దొరతనము వారికి బదులీయ బడిన టుల పరిగణించబడు యే ర్నా

టులు గానిం ప బ డె ను. (2) ఈ వైస్రమున తలవని తలంపుగ గలుగు చురణములు, మొదలుగాగల వస్తువులకు ఖర్చులన్నియు రాజుగారి దొరతనమువారి చేతనే భరింపబడును. (3) వైసిటల శత్రుగారు నిమిత్తము ప్రత్యేకముగ యేర్పాటులను జేయుటకును, ఈ వైసిటల రణరంగమున కంపుటకును, నియోగింపబడిన ఉద్యోగుల యొక్కయు, వైసిటల యొక్కయు జీతముల నభివృద్ధి నొందించుటకు ఖర్చులను చెల్లించుటకు రాజుగారి దొరతనమువారు బాధ్యులుగ నుండురు. (4) 1916 - 17 వ సంవత్సరము నందును 1917-18 వ సంవత్సరము నందును ఈ వైస్రమునకుగ అధికవ్యయములను రాజుగారి దొరతనమువారు చెల్లింప బాధ్యులుగ నుండురు. హిందూదేశ వైస్రమునందగిక్ వైసిటల జేర్చుటవలనను, ఎక్స్ పెడిషనురీ ఫోర్సుతో సంబంధములేక హైందవ వైస్రముల గూర్చి యగు అధికవ్యయము భారతీయ యాదాయమునుండి వెచ్చింపబడును.

సభలు మొ|| వాని నాపివేయుట.

శత్రుగారిక్రింది ప్రశ్న నడిగిరి:—మహాప్రేయ, జాతీయ మహాసభలచే నంగీకరింపబడిన సంస్కరణముల బడయుటకు జేయు నిరంతర ప్రయత్నముల సందర్భమునను, దొరతనమువారి కాసమయలను గూర్చి ప్రజల అనుకూల ప్రతికూల అభిప్రాయముల తెలుపు సందర్భమునను గావించుటకు బహిరంగ సభలను గాని ఊరేగింపులనుగాని ఆపివేయు విషయమున హిందూదేశ దొరతనమువారు స్థానిక దొరతనముల వారి కేవలనమాత్రమే సంపియున్నారా?

సర్ విలియము విన్సెంటు గారిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. మా|| లగు డాక్టరు శేజుబహద్రు సామ్రాజ్య ప్రశ్నలలో మొదటికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చినపుడు చెప్పినట్లు హిందూదేశ దొరతనమువారు “హోమరులు” ఉద్యమమునుగూర్చి స్థానిక దొరతనముల వారికి కొన్ని రహస్యపు సూచనల నిచ్చిరి. అప్పుడిచ్చిన ప్రత్యుత్తరముకంటె నెక్కువ యేమియు దొరతనము వారు చెప్పలేదు.

రాయబహద్రు బి. డి. ఘాతుగ్ గారు సామ్రాజ్య మరల విశ్వవిద్యాలయమును నెలకొల్పగోరువ నడిగిన ప్రశ్నకు శంకరనాయరుగారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:—మధ్య పరగణాల కొక విశ్వవిద్యాలయమును నెలకొల్పవలయునను అభిప్రాయములు స్థానిక పరిపాలకుల ద్వారా వచ్చినవి. ఆసంగతి విచారణయందున్నది. అందువలన మాయభిప్రాయముల నిష్పాటు ప్రకటించుటకు వీలులేదు. ఆ విశ్వ విద్యాలయమును స్థాపింపగోరుచు నెప్పుడు తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టబడియు నిష్పాటు చెప్పట కష్టము.

జడ్జిలను ఉత్తమ కార్యనిర్వాహక ఉద్యోగములకు నియమించుటను గూర్చి దాదాభాయి గారిడిగిన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరము మొసగుచు సర్ విలియము విన్సెంటు గారిట్లు చెప్పిరి. ఈ యంత్యంతయు హిందూదేశపు దొరతనమువారిచే నివరకు తర్కింపబడెను. దాని యావశ్యకత నెప్పుడును వాచేమితి యుండలేదు. ఇందును గూర్చి 1910-1911 వ సంవత్సరములో హిందూదేశ మంత్రిగారితో చాల సంభాషణ జరిగి యుండెను. 1911 మార్చి 14 వ తేదీని గామెస్ మాట్రి నాల్లు గారికి ప్రజల యందరమున విచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును ఈ సంభాషణయొక్క ముఖ్యోక్తములన్నియు సంగ్రహముగ తెలుపబడెను. ఉత్తమ కార్యనిర్వాహకాధికారుల న్యాయమూర్తి పదవులకు నియమించుటను గూర్చి హిందూదేశపు దొరతనమువారికిని కార్యదర్శి గారికిని ఏమియు సంభాషణ జరగలేదు.

పాట్నూ విశ్వవిద్యాలయమును గూర్చి శత్రుగారు పాదించిన రెండు సవరణల తర్కముతోగూడ నాటికి సభ చాలింపబడెను.

యూడవ దినచర్య.

సామ్రాజ్యశాసనసభ యరల నిన్నటిదినమున గూడ సమావేశమయ్యెను. జి. ఆర్. కాండిసుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. నిన్నటి సభ ముగియచే నేడు ప్రశ్నలకుగ బడలేదు.

పాట్నూ విశ్వవిద్యాలయపు చట్టము.

ఈచట్టము యరల నేటిదినమునగూడ తర్కింపబడెను. శత్రుగారు తమ సవరణల నుపసంహరించుకొనిరి. అంత శంకర నాయరుగారు సాంకేతిక సవరణల రెండింటిని ప్రవేశ పెట్టిరి. పిమ్మట శత్రుగారికొక సవరణనుజేసిరి. పండితమాళవ్య గారు సవరణను బలపరచిరి.

సర్ శంకరనాయరుగారు సవరణ నెదిరించిరి. శత్రుగారు రందులకు ప్రత్యుత్తరము మొసగుచు సె నేటు సభయు, సిండి

కేటు సభయు, ప్రజలకు విశ్వసించుపడదగినవారని వాదించిరి. తుదకు సవరణ ఆంగీకరింపబడలేదు.

పండిత మాళవ్యగారు రెండవ క్లాజునందు వాదనాసి విశ్వవిద్యాలయపు హక్కులకెట్టి బాధలుగ గలుగకుండ మొక సవరణను ప్రవేశ పెట్టిరి. శంకరనాయరు గారు వారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నట్టి భయము నొందవలదనియు, అట్టి బాధ లేవైన గలిగిన దొరతనమువారు వెంటనే తగిన ప్రయత్నముల జేసి కష్టముల నొలగింతురనియు చెప్పిన పిమ్మట మాళవ్యగారు తమ సవరణము నుపసంహరించుకొనిరి.

సిండికేటు సె నేటుల సభలను గూర్చి రెండు నిబంధనల నంగీకరింప గోరుచు శంకరనాయరుగారు సభవారిని బిల్లు నంగీకరింప గోరిరి. ప్రజానాయకులలో నతివాదుల కీ సంస్కరణములు రుచింపకున్ను బిల్లు నంగీకరింపవలసియున్న దని వారు తెలిపిరి.

సభలో జేసిన మాచనల నంగీకరించినందులకు శంకరనాయరుగారికిని, ఇంక సమైక్య వాదనముతో బిల్లునుగూర్చి నివేదనము చేసినందులకు నియామక సంఘము వారికిని దాదాభాయి గారికిని తమ కృతజ్ఞతనుజెలిపిరి. ఆ నేడులకు తృప్తికరముగ లేవన్ను బిల్లులను చాల అభివృద్ధి గల్గించుచున్న దనియు, పాట్నూ విశ్వ విద్యాలయము దినదిన ప్రవర్ధమాన మగునుగాక యనియు వారు పలికిరి.

కనిక రాజుగారును, కృష్ణ స్వామి గారును, చందాగారును, శ్రీనివాస శాస్త్రిగారును, జెన్నింగ్సుగారును, డాక్టరు సీత్రాగారును, వాల్సుగారును, జిన్నాగారును, హక్కుగారును బిల్లును బలపరచిరి. అందఱును బిల్లునందొకను లోపములున్నవనియు, అయినను ఈమాతన విశ్వవిద్యాలయము తక్కినవానికంటె చాల మెరుగుననున్న దనియు, విశ్వవిద్యాలయము మంచి యభివృద్ధికి వచ్చుచు గాక యనియు బలికి శంకరనాయరుగారికిని, నియామక సంఘము వారికిని తమ కృతజ్ఞతను జెలిపిరి. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి బిల్లుయొక్క లోపములనుగూర్చియు, లాభములను, గూర్చియు చాల విరివిగ జరిపించిరి. జిన్నాగారు మాతన విశ్వవిద్యాలయము నాశీకరించుచు అది చాల సంతృప్తికరముగ నున్నదని పలికి వివిధరాష్ట్ర సభ్యులు పలువిధములగు సవరణలను జేయుచుండినను బీహారు రాష్ట్రపు అసభికార సభ్యులు మిన్నకుండుటకు కారణము ఆ రాష్ట్ర సభ్యులు రాష్ట్రము స్వాతంత్ర్యమునకు బీహారు సిద్ధముగ నున్నదని నమ్ముటయ యని బలికిరి.

అనంతరము బిల్లు సభవారిచే నంగీకృతమయ్యెను.

పిమ్మట మానవీయులగు సాఫీగారిక్రింది తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టిరి:—పంజాబుదేశమునందలి కాసన పరిపాలకపు ఏర్పాటులు బీహారు ఒరిస్సా రాష్ట్రము ననుసరించి యుండవలయునని ఈసభవారు గవర్నరు జనరలు గారిని కోరుచున్నారు. తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టినపుడు వారు బీహారు ఒరిస్సా రాష్ట్రమునందలి కాసన పరిపాలకవ్యవస్థ తెల్పుచు విము, తక్కిన రాష్ట్రముల పరిపాలనయెట్లున్నది యి చూచించుచు హిందూదేశ దొరతనమువారు పంజాబు రాష్ట్రము దెస సవరితల్లి ప్రేమను జూపుచున్నారు. వీరికంతకును గారణమేమైయుండును? నై రాష్ట్రమునందలి విద్యాభివృద్ధితో పంజాబు రాష్ట్ర విద్యాభివృద్ధిని సరిబోల్చి మారిన పంజాబు రాష్ట్రమెంత వెనుకబడియున్నదియు స్పష్ట పడ గలదు. ఇంట్లాండు దేశమున కాపదలు వచ్చుకపుడెల్ల పంజాబుదేశ మత్యంత సహాయ మొనరించుచున్నది. పంజాబుదేశ మనేకకష్టముల నాలయి యున్నది. పంజాబు దేశమునందొప్పునున్న ఎన్నికల నియమముకయు తృప్తికరముగ లేదు. ఆనూ తరగతుల వారిక తగిన ప్రాతినిధ్యము లభింపకున్నది. పంజాబుదేశమున కొక కార్యనిర్వాహక సభ గావలసి యున్నదని యెంత కాలమునుండియో గోర బడుచున్నది. పంజాబు సభలో దీనినిగూర్చి చర్చ జరిగినది. అప్పుడు ఓవ్యయగారు మావిన అభిమానము ప్రశంసాపాత్రము. హైకోర్టు చాల అవసరముగ నున్నది. లక్షరూపుల వ్యయమునకు జంకి దొరతనమువారు ముంచెప్పవో హైకోర్టును నిర్మించెదమని పలికిరి. ఈ సంస్కరణములు చాల కాలము క్రిందటనే జరుగవలసియుండెను. వీరికిని యుద్ధానంద సంస్కరణములకును సంబంధములేదు. పంజాబుదేశమునందలి ప్రతికాభిప్రాయముల గూర్చి వాదింపబలికిరి. గవర్నరుగారిని సభకు నెలకొల్పవలసిదని తాను కోరియుండును. కాని మాంటెగు గారింతలోనే యిచటికి వచ్చుచుండు సంగతి నాలోచించియు, రాజప్రతినిధిగారిచ్చిన వలస నాలోచించియు తానిలుల గోరలేదు. అయినను తక్కిన రాష్ట్రముల కన్నిటికేయే అధికారము లీయబడునో అవన్నియు పంజాబునకు గూడ నీయబడవలయును.

మాంసమును సుందరసింగుగారు మోగి తీర్చి
నమున బలపరచుచు నిట్లుచేసిరి. పంజాబు అన్ని దిశలను
అభివృద్ధి గాంచినది. ప్రస్తుత యుద్ధసమయమున పంజాబు
సామ్రాజ్యమున కత్యంత సహాయ మొనరించినది. పంజాబు
హృదయస్థి యథార్థ రాజధాని ప్రాంతము. మొన్న మొన్న
నే ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ విభజింపబడిన లీహారు ఒరిస్సాలకు
పంజాబు కంటెను ఎక్కువగా సత్వము లీ య బడినది.
పంజా బిరికిన మునుపటి స్థితి యం దే విడువ
బడినది. పంజాబున నింకెలా నే మోకోర్కె స్థాపింపబడెను.
ప్రత్యేక పరిపాలన సభనుగూడ వెంటనే స్థాపించుటవశ్య
కము. రాష్ట్రీయ శాసనసభయందున సామ్రాజ్యశాసన సభ
యందున సేక్యులర్ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గావలయును.
మాంస తీర్మానమునగూర్చి మాట్లాడుచు సర్ నిలి
యము విస్సెంటుగారిట్లు బలికిరి, పంజాబు చేసిన గొప్పసహాయమున
కొంతయు కృతజ్ఞులము. జనాభిప్రాయముచే బలవత్తరము చేయబడిన ఎట్టి
స్వామ్యములేన కోరికలను గాని దొరతనము వా గాలోబింప
గలరు. పంజాబు వా రొనర్చిన పరాక్రమ కార్యముల ప్రకం
సించుచు పంజాబు దొరతనము వారనేక కార్యముల మొన
రించినట్లున్నది. యుద్ధమున విశేష సహాయ మొనర్చిన పంజా
బిలలో ననేకులు వ్యవసాయదారు లగుటవలన వ్యవసాయ
దారులక్లిష్టి కభివృద్ధి చేయటకు దొరతనము వారనేక ప్రయత్నముల
నొనరించెరి. యుద్ధమున జనిపోయిన వారి
కుటుంబ సభ్యుల కొరతము 1,10,000 యకరముల
భూమి ప్రత్యేకముగ నుంచబడినది. పైనికలకు కుమారులకు
నిష్పందాభూమికి విద్యక నేక ప్రయత్నములు చేయబడుచు
న్నది దొరతనమువారి శాఖలన్నిటిలో పైనికలకులకు తగిన
ప్రాతినిధ్య విధానబడుచున్నది. రాజుగారి కమిషను లిచ్చుట
పంజాబున కాన్గ్రెస్సకు నుండగలదు. సామ్రాజ్యసభకు
మాంస గుర్తునకు పంజాబులాభముల పోరాటమున కెట్టి
లాభములు నుండజాలవు. మోకోర్కెను కట్టించుటకు దొరతనము
వారు తీర్మానించుగాని ప్రస్తుతిస్థితినిబట్టి వారి కేమియు
సభికులు చేయలేక పోయిరి. లీహారు చేయునకు మొదటిసం
డియు కార్యనిర్వాహక సభ గలదు. ఇప్పుడు కార్యనిర్వాహక
సభ మొదలగు వారిని ప్రవేశపెట్టి దొరతనమున విశేష
ముగ మార్పిడియంట చాల కష్టముగ నుండగలదు. ప్రస్తుత
తీర్మాన వి యాకృతి సంకీర్ణంబు పడనెరదుగాని మరియేమైన
గోరిన సామంత్రిని ప్రవేశమువారు కరుణాయత్నచిత్తతో
విచారించెదరు.

కృష్ణ సాహెబుగారు తీర్మానమును బలపరచు
చు బలికిరి. జిహ్వా గారింబలకు ప్రతిపూలముగ చేసిరి. ఈ
సంస్కరణము చాలకాలము క్రిందటనే ప్రవేశపెట్టబడవలసిన
దయ్యదిగాని ప్రవేశపెట్టుట కిది తరుణము కాదని వారి యభి
ప్రాయము.

అంత ఓడ్యయగారు మాంస తీర్మానమును బలపర
చుచు చాలకాలమునకును మాట్లాడిరి. ఆసమయమున వారు
వంగదేశప్రతికయుకటి తనరాష్ట్రపు రాజధానిని విశేషముగ
గౌరయించుచు పంజాబును తెగనాడుట చాలయగందగ్ధుడని
వాతమొకాజెప్పుచుండ మాళవ్యగారును సామ్రాగారును
లెట్టి సెంటు గా రనవచ్చు ప్రసంగమున బోవుచున్నారనిరి.
అధ్యక్షుడు: వారు క్రిమముగనే మాట్లాడు చున్నారనిరి.

ఓడ్యయగారు తాము ప్రస్తుతిస్థితిని సంగ్రహముగ
వివరించు చున్నామనిరి.

మాళి:—వీరు రాజప్రతినిధులు కారు.
విమర్శకు ఓడ్యయగారు మరికొంతవరకును వీరో
పన్యాసము గావించిరి.

వివిధ రాష్ట్రముల శాసనసభల తగ్గించుటకు స
భ్యుల కధికారమున్నదాయని సామ్రాగా రడిగిరి.

మరికొందరు సభ్యు లట్టిచర్య గావించునపు డేల ఈర
కుంటిని అక్కడ లడిగిరి.

మాళవ్యగారు:—అర్థ మెంతవరకో అంతవరకే చచ్చు
గావించబడును.

విమర్శకు నగల ఓడ్యయగారు మరికొంత వేడి ముచ్చ
టించిరి.

ఈ గవర్నరుగారి యుపన్యాసమునకు చాల భామితి
లేదాయని జిహ్వా గా రడిగిరి.

అందరికి నీయబడు 15 నిమిషము లింకను పూర్తి
కా లేదు. 1 నిమిషము లేరువాయియున్నది.

ఓడ్యయగారు మరికొంతవరకు వీరోపన్యాసము
నిచ్చిరి.

అంత మాళవ్యగారు వీరిగూర్చి తాము కొంతమాట్లా
డవలసి యున్నదనిరి. అంతకు సభ 19-వ తేదీ బుధవారము
వరకును అమీషేయబడినది కాండిసుగారు తెలిపిరి.

మాళవ్య సభను మూసివేయుట: కంగీకరింపక తానొక
యంత్రమున జెప్పవలసి యున్నదనిరి.

సభ చాలింపబడినందులకు తాము చాల చింతిల్లుచు
న్నామని కాండిసుగారు పలికిరి.

సభ 19 వర కంపిషేయబ డెను.

ఆంధ్ర సభా స్థాపనంపుము.

కే. వేంకటప్పయ్యగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. కార్యదర్శి-
గుంటూరు 11-9-1917.

యావద్భారత దేశీయమహాజనసభా స్థాపనంపు కార్య
దర్శులకు-రాజమహేంద్రవరము.

ఆయా
చెన్నరాజధానియందు నివసించు నాలుగు ముఖ్య
తెగవారిలోను ఆంధ్ర లొక్కరుగా నున్నారు. వీరు ప్రాచీ
నము. వీరిచరిత్రయు వాఙ్మయమును విఖ్యాతములు. వీరిమెట్లు
సంఖ్య 280 లక్షలు. వీరిలో 170 లక్షలయందలి ఉత్తరభాగము
నందలి 11 జిల్లాలలోను నివసించుచున్నారు. ఈ 11 జిల్లాలు
ను మహాను 88000 చదరపు మైళ్ల విస్తీర్ణము కలిగియున్నవి.

హిందూదేశము నందలి ప్రజలలో నవీనముగ జాతీయ
భావము కలుగుటచే ఈ దేశమునందలి వివిధసంఘములలోను
ప్రజలలోను తమ స్థానమును గూర్చియు స్థితిగతులను గూర్చి
యు ఆంధ్రులు విచారంప సాగిరి. ఆంధ్రులు వెనుకబడి
యన్నారనియు అభివృద్ధి కనకాశములు లేవందుటయే అందు
లకు కారణమనియు వారు గ్రహింపగలిగిరి. కాన నీ 11 మండల
ములను ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నేర్పరచవలె నని కొన్ని వర్సెర
ముల నుండి ఆంధ్ర లాందోళన మొనరించుచున్నారు. అటు
చేసివో వారి అభివృద్ధి శ్రీఘ్రముగ జరుగుట కవకాశము
కలుగగల దనియు జాతీయ భావము వెంపొంద
గలదనియు పరిపాలనము శ్రేష్ఠము కాగలదనియు వారు తలం
చిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రానంత్యకతను నిర్మూలించుటకు వారు ప్రతిపత్న
రము సొక మండలమున సభచేసి తీర్మానములను చేయుచు
న్నారు. గత జ్యూన్ నెలలో నెల్లూరులో జరుపబడిన సభయం
డిట్లు తీర్మానము చేయబడినది.

“పరిపాలనము శ్రేష్ఠముగా మండుటకును ప్రజల కధిక
ముగ మేలు కలుగుటకును స్వపరిపాలనాశయములు సెర
చేరుటకును సాధనముగ రాష్ట్రవిభజనము సాధ్య మగునంత
వరకు భాషాప్రయుక్తముగ నుండవలెను.

దేశీయమహాజనసభవారు నిర్ధారణచేసిన రీతిని స్వపరి
పాలనాశయము సిద్ధించుటకును హాంబి ప్రభువు గారు
25-8-1911 వ తేదీని వ్రాసిన లేఖయందలి రాష్ట్రీయ స్వపరి
పాలనము లభించుటకును ఇట్టి రీతిని రాష్ట్రీయపరిపాలన
ముండుట అవసరము.

ఆంధ్రమండలముల నన్నిటిని ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ మొన
రించుట యుక్తమును అవసరమును.

కాన యుద్ధము ముగిసిన పిమ్మట సాధ్య మగునంత
త్వరలో నాంధ్రరాష్ట్రము నేర్పరచుటకు దొరతనమువారిని
కొరుటకు ఈ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.”

ఈశత్యము హిందూదేశమునందు గల అన్ని రాష్ట్రముల
కునుగూడ వర్తించును. ఏలయున వివిధ రాష్ట్రములలో
ని ప్రజలభావమును ఆచారములును సాంప్రదాయము
లును భిన్నములుగ నున్నవి. అభివృద్ధి సరిసమానముగ లేనట్టియు
భిన్న భాషలను మాటలాడునట్టియు ప్రజలను గమిగూర్చుట
వలన బలహీనులను స్వల్పాభివృద్ధిని బడసినవారు నగు ప్రజల
అభివృద్ధికి చాల నాటంకము కలుగగలదు. అట్టి సామదా
యక విధానము జాతీయ భావ మభివృద్ధి నొందు
టకుగూడ సాధకము కాజాలదు. అట్లుగాక నిండుమించుగ
సమానాభివృద్ధిని గలిగి ఏక భాషను మాటలాడువారి నొక
ప్రభుత్వముక్రింద చేర్చివో వారిలో వైకమత్యము నభివృద్ధి
యు శ్రీఘ్రముగ చేకూరగలవు. భరతఖండమునందలి మహా
జనసమూహాయమున కంతకును ఏకజాతీయతను కలిగించుట
సాధ్యమును వాంఛనీయమును గూడ గాదు. ఈ దేశమునందు
ఏకజాతీయతను కలిగించుటకు వివిధ సంఘముల విజ్ఞానమును
రూపుమాపుట సాధనము కాజాలదనియును వానిని పోషించి
సంపన్నముల గావించి పరస్పరసహాయవిధానము నేర్పరచుట
వలననే యట్టి ఫలితము లంభింపగల దనియును సమర్థులగు
వారలు వెక్కు సారులు స్పష్టముగ నుడివియున్నారు.

ఆంధ్రకర రాష్ట్రములందుగూడ నీ ముఖిప్రాయము బల
ముగ నామోదింపబడుచున్నది. నీనిని మొదట నామోదించిన
వారు తిలకుగారు. పిమ్మట బొప్పిస్తా, మాధవరావు, గొ.
రంగసామి అత్యుంగారు, గొ. చిదంబరహాథ మొదల్యారు
అనినిసెంటు కొంతవరకు సర్ ముద్రాపాత్యయ్యగారు
గూడ దీనియందుగల స్వామ్యమును ఆవశ్యకతను గుర్తించిరి.
ఇండియా దొరతనమువారుగూడ ఇందలి యుక్తియుక్తతను
గ్రహింపగలిగిరిగాని బంగాళా విభజనమును రద్దుపరచుటలో
కొద్దిగా మాత్రమే దాని నాచరణమునకు తెచ్చిరి.

“గవ్యస్థానమునకు. నేను మరియొక మూర్తిని నిలా
కించుచున్నాను. హిందూదేశము నందలి పరిపాలిత రాష్ట్ర
ములను ప్రస్తుతమున్న భాగములను బహుశా క్రొత్తవికొన్ని
గూడ-ఒక గొప్ప స్వపరిపాలిత దేశముగ చేర్చబడుట జరుగక
ప్రత్యేక స్వపరిపాలనముగల భిన్న రాష్ట్రములను నేర్పడి ఒక
ప్రధానపరిపాలనమునకు లోబడి యుండగలవు.” అని మాంటా
గుగారు మొనపాఠేమియాచర్య సందర్శమున నుడివిరి. 1911
లో బంగాళా విభజనమునగూర్చి హాంబి ప్రభువు గారు
వ్రాసినపుడు గూడ నిట్టి భావమునే తెలిపిరి

కాన నీ దేశమున స్వపరిపాలన ప్రశ్న రాష్ట్ర విభజన
ప్రశ్నతో కలసియున్నది. ప్రస్తుత రాష్ట్ర విభజనము హేతు
బద్ధముగ లేదు. ప్రజల సౌకర్యములను వృద్ధియొందినకొని
యా విభాగములను మనవారు చేసే యుండలేదు. కాన నీనిని
సవరింపవలసిన ఆవశ్యకత కలిగియున్నది. అట్టి విభజనమును
చేయునపుడు భాషా ప్రాధాన్యమును పాటిం
చుట యత్యవసరము. ఈ దేశమున చాలభాషలు వాడబడు
చుండుటచే చాల రాష్ట్రములుగ విభజింపవలసి వచ్చునేమో
యను భయము కలుగబనిలేదు. అభివృద్ధిని పరిగణితము
లగుచున్న భాషలు 16 మాత్రమే గలవు. ప్రస్తుతము 18 రా
ష్ట్రము లున్నవి. మరి మూడు రాష్ట్రములు మాత్రమే చేయబడ
వలసి వచ్చును.

ప్రత్యేక రాష్ట్రమునకు పాటుబడుచున్న వా రాంధ్రు
లొక్కరుమాత్రమే గారు. ఓడ్యయ చెన్నరాజధాననుండి ఒరి
స్సాకు చేర్చబడవలెనని 1903 లో నాందోళనమును ప్రారం
భించిరి. ఇప్పుడు వారి యాందోళనము తీవ్రముగ నున్నది. సెంధు
నేతపు ప్రజలుగూడ ప్రత్యేక రాష్ట్రమును కోరుచు నేయున్నా
రు. ఇట్లు ఆత్మవ్యక్తిత్వ సంరక్షణము కొరకు జరుపబడుచున్న
ప్రయత్నములు మాజీరాజధానిని గోరువారందరు నామోదిం
తురనినమ్మెదగు. అన్ని రాజకీయ సంఘములు నామోదించునని
తలంచెదరుగాన మాంటాగు గారు స్వయముగ సర్వవిషయముల
ను తెలుసుకొనుట కీ దేశమునకు వచ్చుచుండుటచే భాషాప్ర
యుక్త రాష్ట్రవిభజనావశ్యకతను వారికి తెలుపుటకు మనము
సంసిద్ధులము కావలసియున్నది. కాన నీ విషయమున తాము
సహకారులయి సామఘాతితో నాదరింతు రని నమ్మెదగు.
(సం) కే. వేంకటప్పయ్య కార్యదర్శి.

—C—
స్వీడనువారి సమాధానము.
బ్రిటిషు అధికారుల వైఖరి.

లండను, సెప్టెంబరు 12:— ఆమెరికావారు తెలియ
జేసిన విషయములనుగూర్చి స్వీడను విదేశ కార్యాలయమువా
రొసంగిన సమాధానము ఇంతవరకు స్వీడను అధికారులు అంగీ
కరించినట్లు లేదని రూటరు తెలుపుచున్నాడు. స్టాకు
హోములో ప్రచురించబడిన ప్రకటనముయొక్క సంకలంతయు
నిన్నటిరాత్రి చేరినది. కాన దీనినిగూర్చి ఏమినుడుపుటకును
విలులేదు. కాని కొంతమంది ప్రముఖులు స్వీడనువారి లేఖ
ప్రత్యేకపు వాదనతో కూడుకొన్నదని తెలుపుచున్నారు. తం
వార్తలలోని సంకలను మాకేమియు తెలియదని స్వీడనువారు
వాదించినను తటస్థిజేయులుచేయుగూడదని కార్యములు గావిం
చబడినపుడు స్వీడను ప్రభుత్వమువారి బాధ్యతతోగిపో నేరను.
నిశ్చయముగ స్వీడను వా రొనర్చిన కార్యము తటస్థదేశములు
చేయునది గాదు. ఇదివరలో స్వీడను వారిట్టి అక్రమ కార్య
ములు జరుగకుండగ జే నెదనని అభియంత్ర మిచ్చియుండిరి.
అగ్రాసంజేసి వర్తమానమున జరిగిన విషయము చాల ప్రమాద
కరమైనది. స్వీడనువారి ద్వారా యునైటెడ్డు స్టేట్సువారికి
మాత్రమే పోగూడదని అభిప్రాయ పడగూడదనియు ఇయ్యది
ఎల్లవారికి వర్తింపవలసియు స్వీడను వారికి తెలియవలసియున్నది.
నేరస్థులను శిక్షించకుండగ తమవిదేశకార్యాలయమువారు రొసం
గిన సమాధానము సంకీకరించి స్వీడను ప్రభుత్వమువారు కళంక
మును తెచ్చుకొనుటకు యచ్చగింపకుండురుగాక!

మదరాసు కార్యరేషను
నోటిసు 888

మద్రాసు మూడవ మునిసిపల్ డివిజనుకు
కమీషనరు ఎన్నిక 1917-వ సం॥ రం అక్టోబరు
10-వ తేదీ బుధవారం ఉదయం 6 గంటలు మొద
లుకొని సాయంత్రం 7 గంటల వరకు చాకల
పేట పోలీసుస్టేషనునంద జరుగును.

1917-వ సం॥ రము సెప్టెంబరు 22-వ తేదీ
లోపల ఏర్పాటుచేయదలచుకొనిన వారి పేర్లను
పంపవలసినది.

మద్రాసు, కార్యరేషను } టి. విజయ రాఘవాచార్య.
జనరలు డిపార్టుమెంటు }
12-9-1917 } అ- ప్రెసిడెంటు.

స్థానిక వార్తలు

క్రొత్త వకీళ్లు:—కె. శంకర మిశ్ర, టి. ఆర్. శ్రీనివాసరాజగోపాలాచారి గార్లు నిన్నటిదినిమున (18-9-17) హైకోర్టు వకీళ్ళుగా నెన్నుకొనబడిరి.

చెన్నపురి పార్టు హేండు రైట్ల సంఘము:—పార్టు హేండు ఇంటరుమిడియేటు సంఘమునుండి పరీక్షకు పోయిన 18 గురిలో 5 గురు కృతార్థులైరి. 5 గురిలో నొకరు మొదటి తరగతిలో పరీక్షయందు గృతార్థులైరి.

బ్రాహ్మణేతర సభ:—ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులను చర్చించుటకు రేపు (శనివారము) సాయంకాలము 5 గంటలకు గోక్షేత్రములో చెన్నపురి బ్రాహ్మణేతర సభ జరుగును. బ్రాహ్మణేతరులు మాత్రము రాబ్రాహ్మణులు.

ఉపన్యాసము:—నేటి సాయంకాల మారుగంటలకు డేనిమిషము రిడింగురూము (బాడ్రో) నందు రికరెండు జాక్ బిట్టుచుక్క గారు యుద్ధమునుగూర్చి యుపన్యాసించెదరు. రికరెండు సి. కింగ్స్లీ తేవియ్యు, ఎం. ఏ. గారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

సంగీత సభ - తిరువళిక్కేణి:—తిరువళిక్కేణి వెంకటాచలస్వామి వీధి నెం 1 రు గృహమున ఈనెల 15 వ తేది శనివారమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు మైసూరు సంస్థాన విద్వాంసులగు బిడారము కృష్ణప్పగారు గానవిశేషము జరుగును.

దక్షిణాంధ్ర యా బ్రహ్మసమాజము:—రికరెండు హేనుచంద్రస్వామి, ఎం. ఏ. గారు మతభేదవిషయమై చెన్నపురికి విచ్చేసిరి. వీరితో ముచ్చటించుకొనువారు అన్నాపిళ్ళవీధి నెం 97 వ నుండిరమున వీరిని సాయంకాలము 5, 7 గంటలకు నడుచు దర్శింపవచ్చును.

విద్యార్థుల జార్జిటవును క్లబ్:—క్రీమతి ఆలమేలుమంగమ్మగారు నేటిసాయంకాలము 4-15 నిమిషములకు పచ్చయ్యప్ప కాళాశాలలో 'హిందూదేశమునందలి దేశభావలక్ష్మి'నిగూర్చి ద్రవిడభాషలో ఉపన్యాసించెదరు. టి. చెల్వకేశవరాయ మొదలియారుగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

ఉపన్యాసము:—ముత్యాలపేట హైస్కూలు మండలియన నేటి సాయంకాలము 5 గంటలకు సి. ఆర్. నమశ్శివాయ మొదలియారుగారు ద్రవిడమున ఎట్లు చురువుట అనుదానినిగూర్చి ద్రవిడమున నుపన్యాసించెదరు. టి. కనకసుందరముప్పగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

భార్యను చంపుట:—హట్టలీను ఆసుపత్రిలో మందు లిచ్చు వాడుగ నుండిన ఇసాకుదాసు అను నతడు ఈనెల 15 వ తేదీని తన భార్యతో తగవులాడి ఒడలు తెలియని కోపముచే నామెను కత్తితో గంట్లు పెట్టి పిదప తనంతట తానే పోలీసువారి కళహయ్యెను. వారు వానియింటికి బోయి చూచునప్పటికి ఆమె మరణించియుండెను. దానుపై కేసుచేయబడెను.

రాయపేట యువజన క్రైస్తవ సంఘము:—ఈసంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద నేటిసాయంకాలము 6 గంటలకు టి. ఏ. సుందరము బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు మహాబుష్పిత్వముని జీవితముగూర్చి ఉపన్యాసించెదరు. ల్యూటెంట్, ఎం. ఏ. గారు సభాధిపత్యమువహించెదరు. సంఘ రాష్ట్రీకోత్సవము కేవల (15-9-17) సాయంకాలము 4-30 గంటలకు జరుపబడును. సంఘ సభ్యులును చిత్రనిచిత్రములుగ దుస్తులను ధరింతురు. వారిలో వింతదుస్తులను ధరించువారి కిద్దటికి బహుమతులియ్యబడును.

చెన్నపురి పారిశుధ్య సంఘము:—రిపయభవమున నిన్నటి (18-9-17) సాయంకాలమున సంఘమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము ఒకసభ జరుపబడెను. ఏ. జి. మిల్లరుగారు సభాధిపత్యమువహించిరి. లోగడ జరుపబడినసభయందు చర్చింపబడిన

విషయములలో గొన్నివార్తల నిన్నటిసభయందు చర్చింపబడెను. పి. ఆర్. రాజగోపాలాచారి, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు సంఘ గౌరవసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరిని సంఘకార్యదర్శిగారు వెలిబుచ్చినవిచ్చుట డాక్టరు సి. బి. రామారావు గారు మురికిదానివలన కలుగువ్యాధులను గురించి ఉపన్యాసించి ప్రారంభించిరి. మశూచి, వినుచి, కలరా, విషజ్వరములు యెట్లుకలుగునో చెప్పుచు మనవారు పేడ నుపయోగించు పద్ధతి ఆనాలోగ్యుని ఉపన్యాసములు చెప్పిరి. సంఘకార్యదర్శులగు వయ్యాపురి మొదలియారుగారు సభవారి తరఫున సభాధ్యక్షులకు వందనము లాచరించిరి.

హాకీ ఆట:—రమారమి 15 దినములనుండి మదరాసు క్రికెట్టు క్లబ్బువారి ఆట స్థలంబున హాకీ పందెములు జరుగుచు వచ్చినవి. కడపటి ఆటకు వైద్యకళాశాల విద్యార్థులును, పెరంబూరువారును నిలిచిరి. వీరిరువురును రెండుదినములనుండి ఘోరాఘోరిగ తమకు ఆటయందు గల చాతుర్యమును చూపుచు ఆడిరి. కాని ఒకనొకరు జయింపలేక పోయిరి. తేలవపేలు జనులు ఆటనుజూచి ఆనందించుటకు వచ్చిరి. మూడవదినమున మరల ఆట ప్రారంభించిన కొన్ని నిమిషములకు వైద్యకళాశాల వారికి గోలుచేసిరి. ఇరువురును సమానులుగా నుండినంతవరకు ఒకరినొకరు తీసిపోకుండ నాడిరి. గోలు ఆయిన వెనుక పెరంబూరువారు నిరుత్సాహులై అదైర్యపడి బాగుగ నాడలేరి. తుదకు ఆట అంతమగువరకు చాల మంది తలవని తలంపుగా పెరంబూరువారికి నాలుగు గోలులై నవి. ఇంతమాత్రమున వారు ఆసమర్థులని చెప్పటకు వీలులేదు. వారిలో కొందరు చూపిన ఆట యెంతయు సంద్రవ నీయము. ఆట అంతమైన పిదప గలిచిన పదునొకండుగురు వైద్య విద్యార్థులకును వెండిగిన్నెలు బహుమతిగ నీయబడినవి.

నేటివాతావరణస్థితి:—పశ్చిమతీరమునందు వాయు భారము వృద్ధియైనది. ఇతర ప్రదేశములందు తగ్గినది. ఉత్తర సర్కారులందును, తూర్పుతీరమున 'ననేక' ప్రదేశములందును పశ్చిమముగ వైసను. వైశ్రుతిగ వైసను వాయువులు వీచుచున్నవి. మలబారు నందును దత్తమండలములందును, దక్కనునందును, కర్నాటకము నందును వాయువు దిశగ గాని పడమటి దిశగ గాని వాయువు వీచుచున్నది. దత్తమండలములందును గాలి అధికవేగముతో వీచుచున్నది. ఇతర ప్రదేశములందు చాల మెల్లగా వీచుచున్నది. నేటి యుదయము వాత్రేయ, కల్లికోట, మంగుళూరు, కార్యూరు, నేలములందు వాయువు నందు చలనము లేదని తెలుపబడినది. ఉత్తరసర్కారులందు తప్ప ఇతర ప్రదేశములందు మధ్యమెత్త మెక్కువయ్యెదని దత్తమండలములందు రి నుండి రి డిగ్రీలవరకు వృద్ధియైనది. ఉత్తరసర్కారులందు (గుంటూరుతప్ప) ఉష్ణము 87 నుండి 89½ డిగ్రీలవరకు గలదు. చెన్నపురి గుంటూరులందు 93 డిగ్రీలు. నెల్లూరు గూడలూరు కోయంబత్తూరులందు 90 డిగ్రీలనుండి 91 డిగ్రీల వరకును గలదు. దత్తమండలములందు (కడపయందు తప్ప) ఉష్ణము 85 నుండి 86½ వరకుగలదు. కడపయందు 91½ డిగ్రీలు మొత్తముమీద రాజధానిలో నత్యధికోష్ణము (97 డిగ్రీలు) నాగపట్నమునందుండెను. ఉత్తర సర్కారులందు రాత్రి యుష్ణము తక్కువగ నే యున్నది. రాజధాని యుత్తరభాగమునందును, ఉత్తర సర్కారులందును, పశ్చిమ తీరమునను దత్తమండలములందును ఈయుదయము దట్టమగు మేఘములు పట్టినవి. పశ్చిమతీరమునందు మంగుళూరులో 1 అంగుల వైగ వర్షించినది. కాకినాడ, బందరు, మధురలయందు ఇంచుమించుగా, అంి వరకు వర్షించెను. ఉత్తర సర్కారులందును, పశ్చిమ తీరమునందును మైసూరునందును, కర్నాటకమునను మంచి వర్షము కురిసెను. చెన్నపురినుండి దక్షిణమున అత్యల్పముగ వర్షించినది.

న్యాయస్థాన వార్తలు

వెలియమెట్టులో నొకగృహముందు కాపురముండిన రాజగోపాలు, సంబంధము అను వారిరువురు గతినెల 23 వ తేదీ రాత్రి తగవులాడుకొనిరి. రాజగోపాలు సంబంధమున కత్తితో పొడిచెను. సంబంధము ఆసుపత్రిలో మరణించెను. రాజగోపాలుపై కేసు చేయబడెను. రాజధాని మేజిస్ట్రేటు గారి కేసును హైకోర్టునకు మొన్నటి నెలమున పంపిరి.

వృత్తాంతములు

గుంటూరు టౌను హైస్కూలు విద్యార్థులు 7 వ పర్యామము ప్రాచీనపురసందర్శనము గావించుటకు ఈనెల 20 వ తేదీ రాత్రి బయలుదేరి మహానందిపురమునకు బోయెదరు. పూర్వవిద్యార్థులును వారితో నరుగవచ్చును. చందా ఒక్కొక్కనికి రు 2-8-0 లు.

వెంట్లెండు ప్రభువు ప్రభృతిగార్లు:—వెంట్లెండు ప్రభువు గార్లు నిన్నటిదినిమున (18-9-17) మధ్యాహ్నమున బువరు గారితో గూడ మెటూరుబండిలో ఉదక మండలమునుండి సిము ఉద్యానవనమున కేగిరి.

రాష్ట్రీయ హోమురూలుసభ:—లీ సెంటమ్మ, వాడియా, ఆరందేలు గార్లను రాబోవు అక్టోబరునెల 1 వ తేదీ లోపుగ నిర్బంధావాసమునుండి విడుదల చేయనివో రాష్ట్రీయ హోమురూలు మహాసభను ఆ తేదీని కోయంబత్తూరులో జగవుటకు నిశ్చయింపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

వర్ధంతి దినము:—హోమురూలు లీగు మొదటి వార్షికోత్సవము ఈనెల 16 వ తేదీని కోయంబత్తూరులో జరుపబడును. రావుబహదూరు ఎన్. కృష్ణస్వామి అయ్యరు, మండేరి ఎన్. రామఅయ్యరు, కె. పి. కేశవమూర్తి గార్లు ఉత్సవమునకు ఆహ్వానింపబడిరి.

కోయంబత్తూరు వాస్తవ్యులగు గుజరాతీ లందరును 'నంగు ఇండియాపత్రిక' సంపాదకులగు యసునాదాసు ద్వారకాదాసు గారికి యీ నెల 6 వ తేదీ సాయంకాలమున నగరపు గుజరాతీ సత్రమునందొక విందు గావించిరి. ద్వారకదాసు గారానాడే కోయంబత్తూరును విడచిరి తెలియుచున్నది.

బొంబయిలోని పోస్టుజనానులు సుమారు 900 మంది తమకష్టములన్నిటిని వివరించుచు, పోస్టుటెలిగ్రాఫ్ కాభా వైరెక్టరుజనరలునకొక మహాజరు సంపుకొనిరి. పురమున మేడలాక సమునంటుచునుండిరములని స్టాంపునుగుచ్చు విలువవాదా చేయుటలో పోస్టుబండ్రౌతులకు చాల ప్రయాసముగ నున్నది. కనుక పోస్టుజనానుల సంఖ్య సధికముచేయవలెను. చీకటియందు తీరములు పంచి పెట్టవలసి యున్నదిగాన చేతిలాంతర్లను సరఫరాచేయ ప్రార్థితులు. పోస్టుజనానులకు వర్తమానమున నియామకముగ నున్న దుస్తులు చాలవరకు ప్రయాసము సెలగుచున్నవి. గనుక దుస్తులయందు మార్పునరింప వలెను. జీతముల నిశ్చయి చేయవలయును. ఈ మున్నగు నంశములు వైమహజరున వివరింపబడియున్నవి. వైరెక్టరుజనరలుగారు నాలుగు దినములలో తరునిశ్చయమున వెల్లడియొనరించి కలవరముజనింపకుండ జూచుకొనవలయును.

దేశీయ మహాజనసభ పంజాబు రాష్ట్రీయ సంఘమువారును, భారతీయ సమాజమువారును కలసి లాహోరున గత 12 వ తేదీని సమావేశమైరి. సభవారు షాఫీ గారి తీర్మానము నెదిరించు తీర్మానమొకటి యొక్క యందు పంజాబు రాష్ట్రీయార్థిక వాణిజ్యవిషయములలో ప్రాముఖ్యము సెందియున్నదిగాన నీ రాష్ట్రీయ ప్రత్యేక మొక గవర్నరు ఆధిపత్యముక్రింద నుండవలయునని యూచిపలికిరి. కాంగ్రెసులీకు సభల సంస్కరణ విధానమున పంజాబు రాష్ట్రీయను కొక శాసనసభను ప్రసాదించవలయునని సూచింపబడియున్నది. గాన తీర్మానకారము పంజాబున నొక శాసనసభను నెలకొల్పవలసిన దని ఇండియా దొరతనమువారిని కోరవలసిన మరయొక తీర్మానము గూడ సెలవబడెను.

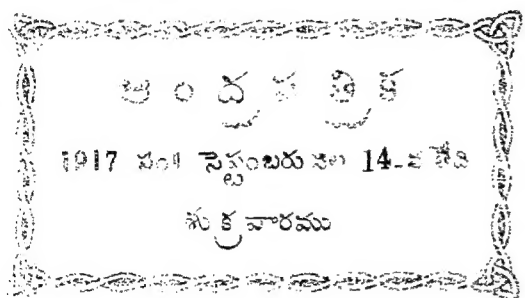
దేశీయ మహాజనసభను మదరాసునకు గాని బొంబయికి గాని మార్చవలెనని సామరతు గారు సూచించియున్న యావద్భారత దేశీయ మహాజన సంఘమువారు అంగీకరించెదరని నమ్ముచున్నామని టెంగాలీ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

అనిలిసెంటమ్మగారు బొంబయి రాజధానిలో ప్రవేశించ గూడవని నిషేధించబడుటచే బొంబయిలో దేశీయ మహాజనసభ జరిగిన అయమను అధ్యక్షురాలగు నెన్నుకొనుటకు వీలులేదని ఏ. బి. పత్రిక నుడువుచున్నది. ఈరెండు రాజధానుల దేశీయ మహాజనసభవారు ఇతర రాష్ట్రీయములను బొంబయిలో సభకు జరుపుటకు అంగీకరించరని ఈపత్రిక అభిప్రాయపడుచున్నది.

రేపు సాయంత్రము నాలుగు గంటలకు ఘోషలే సభాభవనమున జరుగబోవు బ్రాహ్మణే తరసమావేశమునకు దివానుబహదూరు పి. కేశవ పిళ్లగారు విచ్చేయుదురు.

విషయానుక్రమణిక.

కేశవచహాజన సభ	2
సామ్రాజ్యశాసన సభ	3
ఆంధ్రసభా స్థాపనంపుము	4
స్థానికపార్టీలు	5
ప్రజాప్రతినిధులు	6
కాంగ్రెసు సంస్కరణవిధానము	6
వార్తలు - వ్యాఖ్యలు	7

కాంగ్రెసు సంస్కరణవిధానము

(0)
II

సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణసభ్యులు 19 మంది యాలోచించి దయారుజేసిన సంస్కరణవిధానమునే విపులముజేసి, వివరముల పూరించి, కాంగ్రెసుసభలో సంపూర్ణతేసివంచిన, ప్రజాప్రతినిధుల విధానమునుగూర్చి ప్రత్యేకముగ జర్పింప నవసరము గాన్పింపదు. కాంగ్రెసు సంస్కరణములను మూడుభాగములుగ విభజింపవచ్చును.

- (1) శాసననిర్మాణసభలకు సంధించినవి.
- (2) రాజ్యాంగసభ (Executive Council) కు సంబంధించినవి.
- (3) ప్రజలకు గల గవ్వనిష్ఠురముల గూర్చి చెల్లుటవలసినవి.

శాసననిర్మాణసభలు.

శాసననిర్మాణసభలకు ప్రజాప్రతినిధులు సభ్యులుగా నెన్నికొనబడుటచే, ప్రజాధికారము పెంపొందవలయునని శాసననిర్మాణసభల మూలముననే సాధించవలయును. వీటినే ముచ్చందము పాల్గొంటున్న సభ్యుల మాన్యుటకు తగిన యవకాశముల చేర్చవలయును. అందుకై శాసననిర్మాణసభలు సంపూర్ణముగ ప్రజాప్రతినిధులగు మాజనలయును. అందు ప్రజాప్రతినిధులకు తగిన యధికారము కలుగుబడియుండి, ప్రభుత్వవిధానమును ప్రజానుగ్రహముగ నడిపించుటకు అవకాశము లేర్పడవలయును. అప్పుడుగాని స్వపరిపాలనము యుండునది. ప్రస్తుతసమయమున స్థానికస్వపరిపాలనము నిరుపయోగముగ నుండుటకు ప్రజాప్రతినిధులకు పరిపాలనాకార్యముల నడుపుటకు దగిన యధికారము లేకపోవుటయే యని వ్యక్తముగ నున్నది. శాసననిర్మాణసభలు స్వపరిపాలనమునకు దోహద మొసగవలయు ననిన ప్రజాప్రతినిధుల సంఖ్య హెచ్చుగ నుండవలయును. ఉద్యోగసభ్యుల యధికసంఖ్య చాలవరకు దగినగాని, ప్రజాప్రతినిధులు ప్రజలయభిప్రాయముల నెరవేర్చజాలరు. ఇట్టిస్థితిని గల్పించుటకు కాంగ్రెసు సంస్కరణము లీ క్రింది మార్గములను సూచింపుచున్నది.

- (1) రాష్ట్రీయ శాసననిర్మాణసభలలో నాలుగుపార్టీలు ప్రజానియోజిత సభ్యులును, ఒక

పాలు మాత్రము ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులును నుండవలయును.

- (2) పెద్దరాష్ట్రములలో 125 మందికి దక్కువగాని సభ్యులును, స్వల్పరాష్ట్రములకు 50 మొదలు 75 మంది సభ్యులుండవలయును.
- (3) సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణ సభకు 150 మంది సభ్యులుండవలయును. వీరిలో నాలుగు పార్టీలు నియోజితములును, నొకపాలు ప్రభుత్వనియమితములుండవలయును.

స్వల్పసంఖ్య గలిగిన ప్రాచుఖ్యముగ జాతులకు దగిన ప్రాతినిధ్య ముండుటకు నవకాశము లొసగబడును. మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ముండుట కంగీకరింపబడినది. మహమ్మదీయులు ఇతర ఎన్నికలలో పాల్గొన గూడదు. మహమ్మదీయుల జనసంఖ్యను ప్రాముఖ్యతను యనుసరించి ప్రతిరాష్ట్రమునకు మహమ్మదీయసభ్యుల సంఖ్య నిర్ణయింపబడినది.

పంజాబు-వియోజితసభ్యులలో సగముమంది

సంయుక్తరాష్ట్రములు	నూటికి 30 మంది
వంగదేశము	" 40 మంది
విహార్దేశము	" 25 మంది
మధ్యపరగణాలు	" 15 మంది
మద్రాసు	" 15 మంది
బొంబాయి	మూడవంతు.

బ్రాహ్మణేతర సమస్య యీ సంస్కరణముల నేర్పరచు కాలమునా దుష్కలింప నందున, అందును గూర్చి నిర్ణయము జరుగలేదు. బ్రాహ్మణేతరులందరు గలసి ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము గోరుదురో, వారిలోని వివిధశాఖలు విడివిడిగ ప్రాతినిధ్యము గోరుదురో, వ్యక్తమయినగాని యీ విషయమును దృష్టికరముగ బరిష్కరించుటకు ఏలుండదు. రేపు మదరాసునందు గావించబడు సభలో నా విషయము చర్చింపబడి తీర్మానింపబడును గాన, సంతకరకును వేదియుండదు. ఈ ప్రతినిధుల ఎన్నిక ప్రజలనుండి నూటిగ జరుగును గాన, ప్రాతినిధ్యము దృష్టికరముగ నుండు ననుటకు సందియ లేదు. దురభిమానమునకు దావుండదు. ప్రస్తుతమున, మ్యూనిసిపలు సభుసభ్యులును, తాలుకాజిల్లాబోర్డుల సభ్యులు గలవీ యొక సభ్యునెన్నుకొనెదరు. ఈసభ్యులు స్వల్ప సంఖ్యాకులు. ప్రజలయభిప్రాయము ప్రకారమే వీరెన్నికొనెదరని చెప్పు ఏలులేదు. వీరిని ప్రేరేపించుటకు శక్తులనేకములావరించియుండును. తమ యిచ్చవచ్చినటుల సమ్మతుల నియ్యకుండు, పరిస్థితులనేకమాటులు వ్యతిరేకించుచుండును. ఇట్టిదృష్టిలేములు, ప్రజలే సరాసరిగ యెన్నికలలో పాల్గొనుటవలన చాలవరకు దగ్గవచ్చును. నియోజక స్వాతంత్ర్యము సాధకత జెందును. శాసననిర్మాణసభలలో, ఇప్పుడు రాష్ట్రపాలకులే యధ్యక్షత వహింపుచున్నారు. రాష్ట్రీయ సభలకు రాష్ట్రపు గవర్నరులును సామ్రాజ్యశాసన నిర్మాణ సభకు రాజప్రతినిధి గానును అగ్రాసనాధి పతులుగ నుండుట తటస్థించుచున్నది. ఇందువలన కొంత నష్టము గలుగుచున్నది. ప్రజాప్రతినిధులు గొందరు రాష్ట్రపాలకుల యభిప్రాయములకు మెత్తబడి, మోమోటము చేతనో, వారి నేటులయినను సంక్షోభపరువవలయు నను నుద్దేశము చేతనో, లేక భయము చేతనో, తమ తీర్మానముల నుపసంహరించికొనుటయు, ప్రభుత్వసవరణల నంగీకరించుటయు తటస్థించుచుండును. నూతన సంస్కరణవిధానమునందు ఇట్టివి సంభవింపకుండ నేర్పాటులు గావించబడినవి. శాసన నిర్మాణసభ్యులు తమ యధ్యక్షుల నెన్నికొనుట కధికార మొసగబడినది. అట్టి తరుణమున రాష్ట్రపాలకులే యధ్యక్షులుగ నుండవలయును నియమము దొలగి పోవును. మార్గే గారి సంస్కరణవిధానములో మొదలు తీర్మానమువహించిన వారికి మాత్రమే యా విషయమై కొన్ని ప్రశ్నల ననుబంధముగ నడుగ నధికారము గలదు. నూతన విధానమున ఆ హక్కు సభ్యులెల్లరకును ఒసగబడినది.

శాసననిర్మాణ సభలలో ప్రజాప్రతినిధ్య మధికముగ నొసగబడుటచే, ప్రజలకు లాభకరము యైనను, ప్రభుత్వ విధానమును నడుపుటకుదగిన యధికారము ప్రతినిధుల కొనగబడనిచో, ఇచ్చటి వలెనే శాసన నిర్మాణసభలు తార్కిక సంఘములై, ప్రయోజనవిరహితము లగును. ప్రస్తుతముందు శాసననిర్మాణ సభ్యులకు దీర్ఘముల నిర్దేశించుట కధికరము లేవు, ప్రభుత్వాధికారము లేదు. నూతన విధానమున ప్రజాప్రతినిధుల కేయే యధికారము లొసగబడనో పరిశీలింతము. రాష్ట్రీయ శాసననిర్మాణసభల దీసికొనుడు. రాష్ట్రీయమునందలి పరిపాలనమునకు సంబంధించిన విషయములనన్నిటిని గూర్చి విచారించుటకు వీటి కధికార మొసగబడినది. ఇవి ఋణములు చేయవచ్చును. పన్నుల విధింపవచ్చును. వాటిలో మార్పు గావించవచ్చును. ఆదాయవ్యయనిర్మాణకటనముపై సమ్మతి నొసగవచ్చును. వ్యయమును గూర్చియు, సాదాయమును వృద్ధిజేయు మార్గముల గూర్చియు చట్టముల దయారుజేసి, సభాగీకారమును బడయవలయును. స్వపరిపాలనమునకు మూలసూత్రము, ప్రజలెచ్చు పన్నులను ప్రభుత్వమువారు ప్రజోపయోగమునకు వెచ్చించుటలుగావించుటకు, ప్రజాప్రతినిధుల ధికారము గలిగియుండుట యని, ఎల్లదేశములయందును నంగీకరింపబడినది. అట్టి యధికారము ప్రజాప్రతినిధుల కొనగబడిన సంస్కరణములో బ్రతుక్తుములు గవ్వట్టుచున్నవి. ఇట్టి విధానము సంపూర్ణత జెందిన కొలదిని జాతీయ స్వపరిపాలనము స్వామ్యత జెందగలదు. ఈ సభకు ధన మేతరున రాగలదను ప్రశ్న యుదయించును. తగిన ధనము చేతిలో నున్నగాని, యీ సభలు ప్రజోపయోగకర కార్యముల జేయజాలవు. అందుకొరకై సుసంపన్నులు, పోస్తు, కుత్తిగార్లు, నాణెములు, ఉప్పు, నల్లమందు, రైల్వేలు, నైవ్యము, సావికాదళము, స్వదేశసంఘానములచా రిచ్చుకొనుటలు, వీటినుండి వచ్చు సాదాయము దక్కు, మిగిలిన యాదాయములము రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకే చెందియుండును. భూమినిస్తు అంతయు రాష్ట్రీయప్రభుత్వములే యుపయోగించవచ్చును. ప్రస్తుతమును రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు, అధికవిషయమున సామ్రాజ్యప్రభుత్వపు దయాధర్మముపై నాధారపడియున్నవి. అందుచే, ప్రజోపయోగమునకై నూతనసంస్థాపనల నిర్దేశించవలసినవి. వారి యుద్దేశములు పవిత్రపుత్రులంపులుగ నిలిచియుండుట సంభవింపుచున్నది. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునారి కొనగిన మొత్తములో మిగిలెను సామ్యునయిన స్వేచ్ఛగ ఖర్చుపెట్టుటకు వలనుపడదు. రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల కొనగెడు మొత్తములకు నియమము లేవియు లేవు. సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారి యిచ్చయే ప్రవర్తింను. ఇట్టి దుష్ప్రతిని దొలగించుటకు నూతన విధానమున, రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు స్వాతంత్ర్య మొసగబడినది. రాష్ట్రీయములకు పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యముతో బాటు యార్థిక స్వాతంత్ర్య మొసగబడినది. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు వత్సరమున కింతయని నిర్ణయింపబడిన మొ

త్రములను, సామ్రాజ్యప్రభుత్వములకు జెల్లింపవలయును. ఈ మొత్తములు పరిస్థితుల బట్టి మారుచుండును.

రాష్ట్రీయ శాసననిర్మాణ సభ లంగీకరించు తీర్మానములు, రాజ్యాంగ ప్రభుత్వము వారిని బంధించును. కాని ప్రజాప్రతినిధులు దుష్ప్రచారాని త్రోసి వేసి, గవర్నరు సభకు వీటి తీర్మానములను ప్రతిఘటించుటకు (Veto) అధికారమొసగబడినది. ఇందుచే ప్రభుత్వము వారికి ప్రజలపై వలయు నధికారమునకు గొరంత రాకుండ గాపాడబడినది. గవర్నరు సభవారు తమ అధికారమును దుర్వినియోగము జేయకుండ, శాసననిర్మాణ సభవారు సంవత్సరము బియ్యట ఇట్టి తీర్మానమును దిద్ది లంగీకరించిన యెడల, అది యమలులోనికి వచ్చును. ఈ సభవారి చట్టములు గవర్నరు గారి లంగీకరణము బంధవలయును. కాని వీటిని రాజప్రతినిధి గారు ప్రతిఘటించవచ్చును. ఈ సభవారి బిల్లు లంగీకరింపబడిన సంవత్సరములోకల, రాజుగారు గూడ దీనిని ప్రతిఘటించ వచ్చును. ఇందుచే ప్రజాకరిపాలనముపై ప్రభుత్వపు అంతుకమా పూర్తిగ నిలచియే యున్నది.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము - సంయుక్త ప్రభుత్వవిధానము.

ఆంధ్రమహాజన సభాసంఘ కార్యదర్శిగారి గుండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శికు ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణావశ్యత గూర్చి దేశవ్యాప్తము బంపిన లేఖను వేరొకచో ప్రచురించితిమి. ఈ లేఖను హైదరాబాద్ ప్రముఖులందఱికి గూడ బంపబడినది. దీనితో బాటు భామా ప్రయత్న రాష్ట్రనిర్మాణము గూర్చి సభాసంఘమువారు ప్రచురించిన పోతము గూడ బంపబడినది. దేశీయు లెల్లరకును రాష్ట్రోద్యమమును గూర్చి తెలుసుటకు, కదిలిక ప్రారంభమగుట, యద్యమాభివృద్ధికి శుభసూచకము. ఈ లేఖలో లోకమాన్య తిలకు మొదలగు వారెటుల యీ ముద్యమమున కామోదము జూపిరో దెలుక జేసెనది. మాంటాగూగారు మెసపోతుమియా విషయక చర్చయందు సూచించిన సంయుక్త రాష్ట్ర విధానాదర్శము ఉదాహరింపబడినది. భామాప్రయత్న రాష్ట్ర విధానమును రాజ్యాంగ సంస్కరణములతో నొకటిగ, మాంటాగూగారి యెరుటనుబట్టుకు వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు దేశీయులను హెచ్చరింపుచున్నారు.

నేడందిన "ఎం పైరు రివ్యూ" మాసపత్రికలో, కెనడా రాష్ట్రము నగల సంయుక్త పరిపాలనమును గూర్చి వీలు అనువారితో వ్రాయబడిన వ్యాస మొకటి గానించుచున్నది. కెనడా రాష్ట్రమున రెండుభాగములు గలవు. ఒక భాగమున ఫ్రెంచి వారును మరియొక భాగమున ఆంగ్లేయులును నివసింపుచున్నారు. నీరుభయములకు భాష వేరు, మతము భిన్నము. 1842 వ సంవత్సరమున గలిగిన తిరుగుబాటుచే, సుభయభాతులను ఒక రాష్ట్రమునందే యుంచిరి. అప్పటినుండియు ఫ్రెంచివారును, ఆంగ్లేయులును పోరాటముల నారంభించిరి. కక్షలు ప్రబలెను. దేశమున కలవరము దినదినము అధికమగుచుండెను గాని, తగ్గునూచనలు గానింపలేదు. వీరిద్దరికిని సభ్యులనుగూర్చుట యసాధ్యమని తోచెను. సర్ జాను మెన్లాన్డు అను రాజనీతిజ్ఞుడు ఈ దుస్థితిని బాప సమకట్టెను. ఇందుకు ఫ్రెంచి కెనడా రాష్ట్రమును, ఆంగ్ల కెనడా రాష్ట్రమును నుండి విడదీసి, యీ రాష్ట్రములు

కేంద్రప్రభుత్వము క్రింద నుండుట యవసర మని యెంచి, సంయుక్త ప్రభుత్వవిధానము నాదేశమున బ్రవేశ పెట్టెను. 1867 సంవత్సరము 1వ జూలై తేదిన కన్నడగాష్ట్రమున సావ్యవము సంయుక్త ప్రభుత్వము స్థాపింపబడెను. యునైటెడ్డు ప్రొవిన్సులో అప్పటికి సంయుక్త ప్రభుత్వ మమలునందుండెను. కాని కెనడా వారు, అమెరికా వారి ప్రభుత్వమున గల లోకములను, అనుకరింప లేదు. కన్నడా ప్రభుత్వవిధానము, ఆంగ్లేదేశ ప్రభుత్వము బోలి యుండును.

సంయుక్త ప్రభుత్వ విధానము కన్నడాలో, జయప్రదముగ గొనసాగెను. ఆంగ్లేయులకును, ఫ్రెంచివారికిని గల కక్షలు రూపుమాసెను. ఐక వత్సము వర్ధిల్లెను. ప్రస్తుత సంగ్రామమున కెనడా ప్రవృత్తి లండనును సామ్రాజ్య భక్తిని జూపుచున్నారు. కెనడా యంతయు నేకాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచుచున్నది. వీలుగారు సంయుక్త రాష్ట్రీయ విధానము గూర్చియుటుల వ్రాయుచున్నారు.

"పెన్సి దేశములలో ప్రజా పరిపాలనమును జయప్రదముగ గొనసాగించుటకు సంయుక్త ప్రభుత్వ విధానమే శాసనసమ్మత మగు నుపాయము. కావున మాడిసన గారు, కక్షల సంతరింప జేయుటకు బిల్లు పరిపాలనమే సాధన మని నుడిచి యుండెను. కనడా రాష్ట్రము సంయుక్త విధానము నకు బూన్యము అంతరికలహములతో నిండియుండెను. పిచ్చుట, మంత్రసిద్ధియా యనునటుల, కలహములు రూపుమాసెను. అధికారము గొంపింపబడెను."

హిందూదేశము పెన్సి దేశము. ఇందనేక భాషలు ప్రబలియున్నవి. ఇట్టిదేశమును సావ్యవముగ పరిపాలించుటకు సంయుక్త రాష్ట్రవిధానమే సాధనము. ఈ సత్యమును మొన్మొందుకొందులు గ్రహించిరి. ఇది సఫలమగువరకు ఆంధ్రులు కార్యదక్షులై యుండవలెను. మాంటాగూగారు మన యాశయములకు నుముఖత జూపిరి. అందుచే కార్యస్థి గాంచుట కింతకన్న మంచి తరుణము గానించును. స్వసభి విశేషము లేదు. ఈ లోపుగనే, ఆంధ్రనాయకులు కృషి సల్పి, అఖిలభారతీయులను రాష్ట్రోద్యమ సుముఖులగ జేసి, మాంటాగూగారికిని వేదించు సంస్కరణ ప్రణాళికలో భామాప్రయత్న రాష్ట్రనిర్మాణమును జేర్చింపవలయును. ఇది సాధ్యముకానిచో, ఆంధ్రులు ప్రత్యేకముగ నయినను, తమ విజ్ఞాపనమును వారికి బంపవలయును ఈ విషయముల నన్నిటిని జర్పించుటకు త్వరలో ఆంధ్రుల ప్రత్యేక సమావేశము సమకూర్చుట యత్యవసరమని నొక్కి వక్కాణింప వలసరము లేదు.

జెజవాడ మ్యునిసిపలు సంఘము.

సంఘాధ్యక్షునికిని, మ్యునిసిపలు సభ్యులకును పోరాటములు ప్రబలములతో జెజవాడ మ్యునిసిపలుసంఘము ప్రసిద్ధిపరచినది. ఎన్నడి పోరాటము లంతరించునో వైవమునకే ఎరుక. 1916-17 సంవత్సరమున 51 సభలు జరుగుటయు, సంవత్సర 16 సభలు నియమిత సంఖ్య రాక న పివేయబడుటయు గౌరవప్రదముగ లేదు. రు 3208-5-0 లు పన్నులు వసూలు కాబడియుండలేదు. ఇందులో రు 1803-13-0 రైల్వేకంపెనీ వారియ్యవలసినవి. రు 480-8-0 రివిన్యూ డివిజన్లో ఆఫీసరుగా రియ్యవలసినవి. శాధ్యతగల వారు తమ విధులను నిర్వహించకపోవుట ప్రజాసామాన్యమున కుత్సాహకరముగ నుండదు.

నూతనముగు రోడ్లు 6 ఫర్లాంగుల 157 గజములు నిర్మింపబడినవి.

3 మైళ్ల 5 ఫర్లాంగుల 19 గజముల ప్రాత రోడ్లు మరమ్మత్తు గావించబడినవి. సబ్ కలెక్టరు గారు వ్రాయుటలో ప్రామాఖ్యమగు రోడ్లు మంచి స్థితిలో నున్నవి గాని, చిన్నివీధులలోని బాటలు మంచి స్థితియందు లేవని దెలిపిరి. మ్యునిసిపలు వారు బీదల సౌకర్యముల కెక్కుడు శ్రద్ధ వహించుట యవసరము. విద్యుచ్ఛక్తిని పట్టణమునందు సప్లయ జేయుటకు ఆలోచింప బడుచున్నది. డ్రైనేజీ విధానము నేర్పరుచుటకు సంఘమువారు గోరుచున్నారు. ప్రభుత్వమునా రందుకు ధన సహాయ మొసగుట ధర్మము. వైద్యాలయము వెంకటసుబ్బయ్యగారి యాజమాన్యము క్రింద మంచి స్థితిలో నున్నదని దెలుపబడినది.

చైర్మెను గారికిని, మ్యునిసిపలు సభ్యులకును గల మానస్ఫర్థలకు, సబుకలెక్టరు గారును, కలెక్టరుగారును, ప్రభుత్వము వారును సభ్యులనే గౌరణభూతులుగ జేసిరి. ఇందుకు సరియగు కారణములను వీరు చూపి యుండలేదు. దోషబంధయు నొక వత్తుముపైననే మోపుటకు దగిన యాధారము గానరాదు. ఈవైషమ్యము లంతరించుటకు, చైర్మెను ఎన్నికచే నియమింపబడవలయును. అపుడు ప్రజాప్రతినిధులతో గలసి పనిచేయుటకు, చైర్మెనుకు దప్పని సరియగును. మ్యునిసిపలు కౌన్సిలువారు ఎన్నిక యవసరము క్రిందనుట నివేదికమున దెలుపబడినది. వీరిప్రార్థన లంగీకరించి యావరమును వెంటనే ప్రసాదింప ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నారము.

సర్ మైకేలు ఓడ్వయరుగారు.

మాంటాగూగారు హిందూదేశమున కరుదెంచి ప్రజల యభీష్టముల విచారించునున్న సమయమున, ఓడ్వయరు గారివంటి గాష్ట్రాధికతులు స్వపరిపాలనమునకు వ్యతిరేకముగ తమ యభిప్రాయముల బ్రకటింపుట గడుసాహసము. సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభలో గౌరవనీయులగు పాశీగారి బీహారుకు బోలిన ప్రభుత్వము పంజాబున కొనగవలయునను తీర్మానచర్చయందు, పంజాబు రాష్ట్రాధికతియగు ఓడ్వయరుగారు పాల్గొనిరి. అపుడు పంజాబు వారి రాజభక్తి నుగ్గించుచు, మిగిలిన రాష్ట్రముల వారి నెత్తిపొడిచిరి. సాత్విక నిరోధమునకును, గౌరవనీయసభ్యత్వమునకును వైరుధ్యము గలదనిరి. హాహుమరాలు సమస్యయ స్పష్టముగ నున్నదనియు, స్వపరిపాలనమును పంజాబు దేశమున కొనగలకు పరిశీలించుకూలముగ లేవని నుడిచిరి.

వీరికి ప్రత్యుత్తరము జెప్పుటకు మాళవ్యా గారు నిలువబడిరి. కాని 19వ తేదీవరకు సభను నిలుపుటచే, మాళవ్యాగారి కట్టియవకాళియు లేకపోయెను. ఓడ్వయరుగారికి ప్రజాశయముల యెడ గల సానుభూతి ఎల్లరకు దెలియును వీరినుండి తెలువడిన వాక్యములు యాశ్చర్యము గలిగింప నక్కరలేదు. వీరివంటి వారు, ప్రజాశయముల కష్టదగులకుండ, మాంటాగూగారికి కాంగ్రెసు సంస్కరణ విధానము గూర్చి భారతీయు లైకకంఠ్యముగ నివేదించవలయును.

తిరుపతి బాలయోధుల సేన:— తిరుపతి కొండపై జరుపబడు బ్రహ్మోత్సవమునకు వచ్చు యాత్రికులకు సహాయముచేయు నిమిత్తము బాలయోధుల సేన యేర్పరపబడినదని సేనా కార్యదర్శి సి. పి. ఆప్ట, బి. పి. ఎల్. టి. గారు వ్రాయుచున్నారు.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైతులు ఏకనీ.)

ఇంగ్లండు

అంతర్జాతీయ పరిశ్రమ.

లండను, సెప్టెంబరు 12:— నౌకా కార్యాలయము వారిట్లు ప్రకటించిరి:— ఈవారమున 2744 నౌకలు బ్రిటిషు దీవుల రేవులయందు సుశీతముగ ప్రవేశించినవి. 2868 రేవులనుండి వెడలినవి. 1600 టన్నుల బరువును మైదిన నౌకలు 12, 1600 టన్నుల బరువును లోనగు నౌకలు 6 మునిగినవి. 12 నౌకలు అంతర్జాతీయ వారినుండి పారిపోయినవి. 4 చాపల నౌకలు మునిగినవి.

ఆహార పదార్థముల ధరలు హెచ్చుట

లండను, సెప్టెంబరు 12:— ఓడరేవు లధికమగుటచే కాయధాన్యముల సరఫరా రెండు రెట్లు హెచ్చినవి.

ఫ్రాన్సు

నౌకావమాన కథనము.

లండను, సెప్టెంబరు 9:— 24 గంటలనుండి నౌకా విమానములతో పోరుచుంటిమని నౌకా కార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి. మా కావలి వైస్యములు శత్రువిమానము నౌకాదానిని సముద్రమునకలిసిరి. ఇంకొకటి మాపంపులలో పడినది. వైమానిక సిబ్బంది మాచే జక్కును. బాంబులతో దాడిసల్పి సెయింటు డెనిస్ పై బాంబులను బరపితిమి. విమాన కాలల మీదను, బ్రూజెను నౌకానిర్మాణ స్థలమును ఛౌరెటు ఇనుపదారిమీదను ఘెంటుదగ్గరను బాంబులను కురిపించితిమి. టన్నులకొలిగి ప్రేండు వస్తువులు కురిసినవి. స్పార ప్లెలు హోకుమీదను, ఛౌరెటు ఇనుపదారిమీదను ఎంజలు మందు కొట్టుమీదను బాంబులను కురిపించితిమి. విమానకాలలను తగులబెట్టితిమి. ఒక శత్రువిమానమును నేలగుల్పితిమి. మావిమానము ఎన్నియు సురక్షితముగ తిరిగివచ్చినవి.

శత్రువులతో పోరుట.

లండను, సెప్టెంబరు 12:— పరాసువారు నేటి మధ్యాహ్న మిట్లు ప్రకటించిరి:— డ్రీగ్రాచెక్, లిట్టెహూటు ప్రదేశములందు శత్రువుల పోరు తీవ్రముగ జరిగినది. ఆటరైపుకు ఈకాన్యముగను సెంటు హిల్లేకిని, సెంటు సెల్లేటు రస్తాకు తూర్పుగను రెండు మారులు జతుకరముగ దాడి సల్పితిమి. శత్రువుల మూడవంక్తిలో చొరబడితిమి. తీవ్రముగ పోరిన పిదప ఒక పటాలమును సంపూర్ణముగ బంధించితిమి. లేదా మడ సెనెని నుడువదగును. కందకపుగోడలను విస్తారముగ భగ్నముజేసితిమి. యుద్ధసాగుచాలావరకు మానశమైనది. ఛౌరుకు ఈకాన్యముగ శత్రువులను మట్టడిసలప ప్రయత్నించిరి. కానివిఫలులైరి. మాశత్రువు బ్యాలలను బరపి శత్రువులను ఆపారనష్టముల సాలుజేసితిమి. క్యాబ్రియర్లు ఆటవికి ఉత్తరముగను రోవాకు త్తరముగను మాచేగుప్తానమున శత్రువులు మట్టడించిరి. కాని వారిప్రయత్నములను ధ్వంసముజేసితిమి. శత్రువైమానికులు డంకియ్యను బాంబులతో తగులబెట్టిరి. పారు లనేకముగ మడసినది.

గొప్ప వైమానిక యుద్ధము

20 శత్రు విమానములు నేలగులుట

లండను, సెప్టెంబరు 13:— గతరాత్రి ఖీల్లూమ్ గు సర్ డగ్లసు హేగుగారిట్లు ప్రకటించిరి:— సెంటు క్వెంటిక్ వాయువ్యముగనున్న కావలి వైస్యములను వైసెను ప్రదేశమున గున్న వేగు వైస్యమును శత్రువులతో పోరినవి. కొంతమంది మాచే జక్కిరి. నిన్నటిగోజున విమానయుద్ధ మతితీవ్రముగ జరిగినది. అవిఘ్నముగ శత్రువుల దళములుగూడ పోరుచుండెను. శత్రుస్థానముల ఛాయాపటములు గూడ గ్రహించబడినవి. పగటికాలమున లిటికిదక్షిణముగ నున్న విమానకాలల మీదను తదితర ప్రదేశములమీదను 281 బాంబులను బరపితిమి. లోలర్ను దగ్గరనున్న రెండు పెద్ద విమానకాలలమీదను మందు కొట్టమీద గూడ బాంబులుకురిసినవి. రాత్రిపూట యినుపదారిమీదను, మందు కొట్టమీదను, కోల్చెర్నగర్లనున్న ధూమకళలములమీద గూడ బాంబులను వైచితిమి. మొత్తము 6 టన్నుల బాంబులను ప్రయోగించితిమి. యుద్ధ మతితీవ్రముగ

ముగ జరిగెను. మా కావలి వైస్యములు గొప్ప శత్రు వైస్యములతో పోరినవి. 8 శత్రు విమానములను నేలగుల్పితిమి. 12 డింజీని క్రిందకు బారదోలితిమి. మా విమానములు 8 కనిపించుట లేదు.

నౌకల రాకపోకలు

పేరిసు, సెప్టెంబరు 13:— గతవారమున పరాసువారి రేవులకు 1005 నౌకలు వచ్చినవి. ఈరేవులనుండి 1047 నౌకలు వైదేశముల కేగినవి. ఆరునౌకలు ముంపుబడినవి. మరికొన్ని నౌకలను జలాంతర్గాము తెదిరించినవి గాని విజయ మందలేక పోయెను.

నౌకావైమానికుల పని

లండను, సెప్టెంబరు 13:— మా నౌకావైమానికులు ఛౌరెటు విమానకాలమీదను బ్రూజెను నౌకానిర్మాణ స్థలముల మీదను బాంబులను బరపిరియు కొన్ని అంటుకొని ప్రేల జొచ్చె ననియు నౌకాకార్యాలయము వారు తెలుపుచున్నారు. జీబ్రాల్టరేవులో నున్న నౌకలను మట్టడించి గొప్పయుద్ధ నౌకలను సముద్ర విమానములను బాంబులతో తగులబెట్టిరిని తెలియుచున్నది. మా వైమానికులందరును తిరిగి వచ్చిరి.

బుల్లీకోర్టులో శత్రువుల పోరు.

లండను, సెప్టెంబరు 13:— జనరలు హేగుగారు నేటి మధ్యాహ్న మిట్లు ప్రకటించిరి:— గతరాత్రి లెన్సుదగ్గర కొంత మందిని బంధించి జేసితిమి. బుల్లీకోర్టు, మెస్సెస్సు, ల్యాంజి మార్కులవద్ద శత్రువుల ఫిరంగులతో తీవ్రముగ పోరుచున్నారు.

జర్మను క్లబ్బును తగులబెట్టుట

భూనవైస్సు, సెప్టెంబరు 13:— చాల మంది గుంపులుగూడ జర్మను క్లబ్బును తగులబెట్టిరి. జర్మను మిత్రుల వాతాపత్రికా కార్యాలయమును గూడ తగులబెట్టుటకు ప్రయత్నించిరి. జర్మను రాయబారులను మట్టడించిరి. దుకాణములనుగూడ మట్టడించిరి. జర్మనీతో సంబంధమును మానుకొనవలెనని విదేశకార్యాలయపు మంత్రిగారి ఇంటియెదుట ప్రజలు ఆందోళనము గావించిరి.

ఇటీవలి పరాసువారి సమాచారము

లండను, సెప్టెంబరు 13:— పరాసువారు నేటి మధ్యాహ్న మిట్లు ప్రకటించిరి:— లిట్టెహూటు ప్రాంతమున భయంకరముగ శత్రువుల పోరు జరుగుచు నేయున్నది. జర్మను ఫిరంగి స్థానములు ఎన్నియును క్షతముగనున్న మాశత్రువుల దళముల గురికి నూటిగనున్నవి. జూవిక్ కోర్టుకు దక్షిణముగ జర్మను శత్రువుల దళములు తీవ్రముగ పోరుచున్నవి. యుద్ధ మేదియు లేకుండ నివారించుచున్నది. జర్మను వైమానికులు డంకగ్గును బాంబులతో తగులబెట్టిరి. పోర్టుమార్కు, గిల్బర్గీట రెడ్ డెక్ కెడ్జు డెక్లను దాహుటుకు వాయువ్యముగనున్న విమానకాలను పరాసు వైమానికులు బాంబులతో భగ్నము గావించిరి.

పరాసుదేశపు సూతన మంత్రివర్గము

పేరిసు, సెప్టెంబరు 12:— రిబీటు గారు డండగూడదనిసాంఘిక వాదు లాటంకపరచుటచే యనలేవుగారు మంత్రివర్గము నేర్పా చేయలేకపోయిరి. నిన్నటి దినమున సాంఘిక వాదు లొకసభ యొనర్పి, సాంఘిక వాదు లెవ్వరును మంత్రివర్గమున నుండ కూడదని తీర్మానించిరి. గాని సాంఘిక వాదులు దొరతనము వారికి సహాయపడుదురు. అంతరమున సూతన మంత్రివర్గసభ్యుల నామములు ప్రకటితమయ్యెను. పెయిసరీపుగారు యుద్ధప్రధానమంత్రిత్వముల వహించురు విదేశమంత్రిగ రిబటు గారును, ఆయుధసాగుగ్రామంత్రిగ లూచరు గారును ఏర్పాటైరి. సాంఘిక వాదులగు మంత్రి లీ మంత్రివర్గమునకును.

జపాను

బంగార మెగుమతి చేయరాదు.

టొక్యోయె సెప్టెంబరు 13:— లైసెన్సులేనిది బంగారము నెగుమతి చేయరాదని దొరతనమునా రాజ్ఞ యొనరించిరి.

కెనడా

కెనడా ఉత్తర యినుపదారిని గొనుట

అట్టాన, సెప్టెంబరు 12:— కెనడా ఉత్తర యినుపదారిని గొనుటలసినదని దొరతనమువారి కధికార మొసగు బిల్లు మూడవసారి సినేటు సభయందు చదువబడి యామోనితి మయ్యెను.

రుష్యా

రుష్యావారికి సహాయము

లండను, సెప్టెంబరు 12:— లాన్సింగు గారును కవుంటు ఇన్సిగారును సంభాషించిరి. ఈసంభాషణమున నౌక యేర్పాటు జరిగెను. రుష్యావారికి యుద్ధ పరికరములను గూర్చి జపాను వారు తమ యార్థిక నౌకాదళాధారములను వినియోగింతురు.

రషియాసంగతులను తెలిసికొనుటకు తాత్కాలికపు ప్రభుత్వమువారు తప్ప వేరొక మార్గము లేదు. ప్రతిసంగతియు వీరే తెలుపవలెను. రాజకీయవ్యవహారము లన్నియు సరళముగ నున్నవని నెక్రసాపుగారు తెలియజేసిరి. మంత్రి లందరును, (ఇద్దరుతప్ప) తమ ఉద్యోగములందు ప్రవేశించిరి. ప్రభుత్వమువారి వైస్యముల స్థానములో ప్రవేశించినవి. ఆ ప్రదేశము వీరి స్వాధీనమైనది. ఈసంగతి నిజమైనచో వైస్యములు రీగా ముఖమునుండి రావలయును. పెట్రోగ్రాడువైకార్మిలాపుగారి ఆశ్రితదళము పోవుచున్నదని ఇదివరలో విని యుంటిమి. దానినిగూర్చి ఇపు డేమియు తెలియరాకున్నది. పెట్రోగ్రాడులో కార్మికుల వైనికదళ మేర్పడినది. చాల మంది బంధించబడిరి. లూగాదగ్గరనున్న కార్మిలాపుగారి వైస్యములు ఏమిచేయుటకు నిశ్చయించుకొనలేదు. వైస్యములు చాలవరకు ప్రభుత్వము వారి పట్లనే విశ్వాసముతో నున్నవి. వైనిక వాంఛల నరయుటకును, పటాలపు సంఘములకును మండలములకును మైత్రిని పెంపొందించేయుటకును పెట్రోగ్రాడును రషియనుటకును క్రొత్తగ కొన్ని కాళు లేర్పరచబడినది.

కెరెక్ స్కీగారి పుకటనము

పెట్రోగ్రాడునుండి వాయువార్తలిట్లు వచ్చుచున్నవి రషియాలో సాయుధ వైస్యములును నౌకాదళమును విశ్వాసముతో మెలగుచున్నవి. అవిభేదతగ పునర్జీవించిన పత్రి ఉద్యోగియు వైనికుడును శిక్షింపబడును. కార్మిలాపుగారి ప్రకటనమును పునరించినందులకు నోవాకోరినియా పత్రిక ఆపుజేయ బడుట ఘోషమైన విషయము.

యూక్రైనువారు వైస్యములకు విజ్ఞప్తినంపుట

లండను, సెప్టెంబరు 12:— పెట్రోగ్రాడునుండి వాయువార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి:— తాత్కాలికపు ప్రభుత్వము వారికి మారందరును సహాయముగావించవలయునని యూక్రైను రాజ్యాంగసభ కాన్యదర్శిగారు వైనికవర్గము వారందరకును విన్నవించిరి. కార్మిలాపుగారు విజయలగుచో రషియా ప్రజాస్వామ్యమునకు కడగండ్లు వాటిల్లుననియు స్వాతంత్ర్యము పోవుననియు కూడ తెలియజేసిరి. యూక్రైనువారికి కూడ సూతనదాన్యము ప్రాప్తమగునని విశదపరచెను.

అంతఃకలనములు లేకుండగ జేసినచో పునర్నిర్మితమైన మంత్రివర్గమున పాల్గొని సాయ మొనర్చదమని వైనిక వర్గమువారు (క్యాడెటుపార్టీ) తెలియజేసిరి.

మాస్కొనగరమున వైనిక శాసనము.

లండను, సెప్టెంబరు 13:— వైనిక శాసనములు జరుగునట్లు మాస్కొనగరమున ప్రకటితమయ్యెను.

కార్మిలాపుగారి యుద్ధము విఫలమగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 13:— పెట్రోగ్రాడునుండి వాయువార్త లిట్లు ప్రకటించుచున్నవి:— కెరెక్ స్కీగారిట్లు ప్రకటించిరి:— తాత్కాలికపు ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరపు ప్రకారము నేను సర్వసేవాధిపత్యమును వహించితిని. పూర్వపు సర్వసేవాధిపతియు మరికొందరు సేనానులును తిరుగ బడుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని విఫలులైరి. తిరుగబాటుజేసినవా రందరును వైనిక పరివర్తనస్వయాధికారులచే విచారింపబడుదురు. అల్లరులేవియు జరుగకుండుట జూడ భూవైస్యములు, నౌకాదళములు ప్రజలుగూడ భక్తితో ప్రయత్నించుచున్నారని విదితమగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారిపట్లగూడ విశ్వాసముగ ప్రసరించుచున్నారని విశదము.

కరకస్మి-ఎలిక్సీపుగార్లు కలసిపనిచేయుట.

లండను, సెప్టెంబరు 18:—కరకస్మి-గారు తాత్కాలికపు సర్వసేనాధిపతిగను జనరలు ఎలిక్సీపుగారు సాధారణమైనది సిబ్బందికి ఆధికారిగను ఏర్పరచబడిరి. సాయభులగు కార్మికులు కార్మిలాపుగారిని నిరోధించుటకు తొందరక కవాతును జేయుచున్నారు. చాలవరకు బంధించబడిరి. ఇందులో పూర్వము యుద్ధమంత్రిగనున్న గూఢాచుగారు కూడ బంధించ బడి యుండిరి.

క్రొత్త సర్వసేనాధిపతి

లండను, సెప్టెంబరు 18:— ఇటీవల కార్మిలాపుగారి స్థానమున ముఖ్య సేనాధిగ నియోగించబడిన జనరలు క్లెంబోవ స్మి-గారు కొలువునుండి తొలగించబడిరి. పూర్వము జనరలు రస్మి-గారి పిబ్బందికి సేనాధిగనున్న జనరలు బాబిబోయివిలి గారు క్లెంబోవస్మి-గారి స్థానమున నియోగించబడిరి. జూలై 16, 18 వ తేదీలను బంధించబడిన మ్యాక్స్ మిల్స్ కక్షదారులను కార్మికమైన ప్రతినిధి సంఘమువారు విడుదలజేయుచున్నారు. స్థితిగతులన్నియు చక్కబడువరకు జనరలు సుకో మినిలాపుగారి సేరము విచారించబడజాలదు.

జనరలు కార్మిలాపుగారి ఉద్దేశములు

లండను, సెప్టెంబరు 11:— జర్మనులు పెట్రోగ్రాదు వైచాడి వెడలుటకు పూర్వమే తాను పెట్రోగ్రాదున కేగు జెంచి తాత్కాలికపు ప్రభుత్వమును వశపరుచుకొని ఆహార పదార్థములను వైద్యములను చక్కబెట్టుకొని కార్మిలాపుగారు జర్మనులతో పోర నిశ్చయించుకొనెను. పెట్రోగ్రాదుపోయి నచో ఆచట యుద్ధసామగ్రియు పోయినట్లు ఎంచవలయును. కార్మిలాపుగారు స్వామిద్రోహియని పత్రిక లెవ్వియు చూపించుట లేదు.

కరకస్మి-గారివలె కార్మిలాపుగారు కూడ రషియాను జర్మనులు కబళించుచుండగ ప్రయత్నించుచున్నారని ప్రైముస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. కార్మిలాపుగారు స్వాధీనహితుడు, నిజమైన సైనికుడు. సంతతము రషియా దుస్థితిని బాగు జేయుటకే వీరు ప్రయత్నించువారు.

టెలిగ్రాఫుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— బాల్టికాను బంధించింది : కార్మిలాపుగారే. మాస్కో సమావేశమయి పక్షమాయెను. ఇంతవరకు క్రమ శిక్షై ఎట్టి ఏర్పాటులును గావించబడలేదు. జనరలు కార్మిలాపుగారి గహచరులగు కో సకుల వైఖరిని గమనించవలెను. వీరింతవరకు కాలానుసారముగ ప్రవర్తించుచున్నారు.

బల్గేరియా ప్రభుత్వ దిగవంతు రాలాయెనని సోఫియానుండి కంటివార్త వచ్చినది.

కరకస్మి-గారు సర్వసేనాధిపతిగ నియమించుట

లండను, సెప్టెంబరు 18:—ఎం. కరకస్మి-గారు సర్వ సేనాధిపతిగను జనరలు ఎలిక్సీపుగారు సిబ్బంది సేనాధిగను నియమించబడిరిని పెట్రోగ్రాదునుండి రూటరు తెలుపుచున్నాడు.

కార్మిలాపుగారు వ్యర్థప్రయత్నము లగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 18:—జనరలు కార్మిలాపుగారు తమ యుద్ధమున పరాజితు లగుచున్నారని పెట్రోగ్రాదు నుండి దొరతనమువారు తెలుపుచున్నారు. వైద్యములలో కలతలు కలుగ నేరవు. జనరలు కార్మిలాపుగారు తమ ఉద్యమమును వదులుకొనుటని బోధించుటకు దూరశ్రవణ యంత్రముల ముగ జనరలు ఎలిక్సీపుగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాన కార్మిలాపుగారు తమ ఉద్యమమును చాలించుకొనెదరని తోచుచున్నది. ఇట్టి వరతులను కోరకుండగ లొంగిపోవలయునని ప్రభుత్వమువారు కార్మిలాపుగారిని కోరుచున్నాను. కాని కార్మిలాపుగారు వరతులను గోరుచున్నారు.

కార్మిలాపుగారి ప్రకటనము

లండను, సెప్టెంబరు 18:— దేశమును పురోవృద్ధి మార్గములయందు నడిపించుటయే తమ ముఖ్యోద్దేశమని కార్మిలాఫ్ సేనాధి తమ ప్రకటనమున నుడివెను. రాజ్యాంగసభ సమావేశ మగునంతవరకు మాత్రమే నధికారము చెలాయించ నీతని యుద్దేశమని కూడ ప్రకటనము వెలువరించుచున్నదని తంత్రీవార్త వచ్చెను.

ఇటలీ

ఇటలీ వారికి నష్టము లేకుండుట

లండను, సెప్టెంబరు 12:— సెప్టెంబరు 9 వ తేదీనో ఆంత్యముగ వారములో 544 వర్తకశాకలు ఇటలీ రేవులలో సురక్షితముగ ప్రవేశించినవి. 460 శాకలు రేవులనుండి వెడలి నవి. శాకలెవ్వియు నష్టపోలేదు.

ట్రయస్టీ ముఖ్యత.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— రోములోనున్న పెంటలు న్యాయ విజ్ఞప్తివారి విశేషమును శ్రీ ఈ ప్రెస్ పత్రికనుండి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— రాజధాని ఎంత ప్రాజాధారమో ట్రయస్టీ కూడ అంతముఖ్యమైనది. ఎట్లయిన ఆస్తియ నులు జర్మనులను సర్వవిధముల వీరిని నిలబెట్టవలెను. లేనిచో సంగ్రామమున పరాజితులు కాగలరు. ట్రయస్టీ దగ్గర గొప్పజర్మను వైద్యములు శ్రేష్ఠీకృతము జేయబడుచున్నవని మాచేజిక్స్ ఆస్తియను ఉద్యోగస్థులు తెలుపుచున్నారు.

ఇటలీ వారి ప్రకటనము

లండను, సెప్టెంబరు 18:— బెయికునిజ పీటభూమి వైసను, గోరిజియా కీరాన్య భాగమునను మేము శత్రువులను తొలగగొట్టితిమి. భయంకరముగ యుద్ధము జరిగి సెంటు పెర్రి యలు పర్వతపార్శ్వములయందు మా వైద్యములు విశోధి సేసలను తొలగగొట్టెదమి.

శత్రుయత్నములు వ్యర్థముగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— మాంటిస్సాకో గ్యాలియ నుండి మా సేనలను వెడలించుటకు శత్రువులు అతి భయంకరముగ యుద్ధ మొనర్చిరి. కాని మావేగుస్థానములను కొన్ని టిని మాత్రమే వశపరుచుకొనిరి ఇటలీ అధికారులు తెలుపుచున్నారు.

అమెరికా

జర్మనీ - ఆర్జంటైనా

లండను, సెప్టెంబరు 12:— బూనస్ ఆయెస్ లో నున్న స్వీడను రాయబారుల కార్యాలయమునుండి జర్మనుల విదేశ కార్యాలయమునకు జూలై 9-వ తేదీ వరకు 64 తంత్రీ వార్తలు పంపబడినవని వాషింగ్టనునుండి తంత్రీ వార్తలు వచ్చుచున్నవి. ఈ సందర్భమున జనరలు మెషింగుగారి వైద్యములును, అమెరికను యుద్ధశాకలును వెడలి పోయినవి. జర్మనులకు తెలిసినట్లు కానించుచున్నది.

లక్సంబర్గ్ గారికి వ్యాసుపోర్టుల నిచ్చుట.

బూనస్ ఆయెస్, సెప్టెంబరు 18:—లక్సంబర్గ్ ప్రభువుగారికి సంబంధించిన విషయములు గల ఈ క్రింది లేఖను 11 వ తేదీని రాజ్యాంగవిషయములను చక్కబెట్టుచున్న సీనరు బారిబారిగారు జర్మను రాయబారుల కార్యదర్శికి అందజేయుచు ఇద్దానిని లక్సంబర్గ్ ప్రభువుగారి కిందనికోరిరి. దొరతనము వారు మీ యధికారమును తీసివేసినందున మీ రీ స్థానమును విడిచిపోవలయునని ప్రభుత్వమువారి రహదారి చీట్ల నిమగ్న నిరి. మీ రహస్య బాసిపోవుటకు మీరవలయు సౌకర్యములను కలుగ జేయుటకు సీనరుబారిబారిగారి కుత్తరపీయబడినది.

జర్మనీతోడ సంధి

ఆనంధమని నూచించు మరియొక నిదర్శనము. న్యూయార్క్, సెప్టెంబరు 12:—ఇటీవల బయలుపడిన స్వీడనువారి చర్యనుబట్టి ప్రాకోము సమావేశ పర్యవసాన మెట్లుండునో యణుమాత్రము తేటపడుచున్నది. జర్మనులతోడ సంధి కుదురనేరదని వైచర్య లోకమునకు మరియొక నిదర్శన మగును.

విదేశీయులు వైద్యములజేర నుత్తరువు.

వాషింగ్టను, సెప్టెంబరు 18:— ఒడెంబర్గ్ మూలమున మినహాయింపబడినవారును, జర్మను లాదిగాగల శత్రువులును తప్ప, సంయుక్త రాష్ట్రములలో నొక సంవత్సరము నుండియు కాపురమున్న విదేశీయులందరును వైద్యమున జేరవలసినదని సీనేటుసభలో సౌక తీర్మాన మామోనితమయ్యెను. వైద్య సేవనుండి తప్పించవలసినదని మిత్రమండలివారి పౌరుల గాని, తలపథదేశ పౌరులు గాని కోరినయెడల, వారి విదేశమున పీటుటకు 90 దినములు గడువీయవలెను.

పోపుగారి కొక సూచనము.

మిత్రమండలిని జేరుడు.

న్యూయార్క్, సెప్టెంబరు 12:— హంతకులగు జర్మనులతో పోరాడుచుండిన భర్తమార్గవర్తనులగు మిత్రమండలి జేరుడని న్యూయార్క్ పార్లమెంట్రీ పోపుగారిని పాచ్చరించుచున్నది.

జర్మనుల యధినివేశములు

ఒక సూచనము.

న్యూయార్క్, సెప్టెంబరు 12:— హర్వర్డు విశ్వవిద్యాలయభ్యక్షుడను. కాంటిసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గాభ్యక్షుడగు ల్లిగా రిటీకల జాతిక్షేనుసంఘమువారికడ నుపన్యసించు యిట్లనెను:— వైదిక నిరంకుశాధికార ముగంజీన వెంటనే ఒక జాతీయులు వేరొక జాతిని కణిముగ పాలించుట యంతయు గావలెను. కనుక జర్మనీవారి యధినివేశములను, యుద్ధానంతరమున, మరల వారి వశమొనరించు విషయమును మనము కలవైసతల పెట్టజాలమని పిశ్యగారును సరికి సభాసదులు కరతాళధ్వను లానర్చిరి.

గ్రీసు

వెనిజెలనుగారు లండనునగరమునకు రానుండుట.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— బానిసలలో గ్రీకుల పరిపాలనము మరల నేర్పడినది. వెనిజెలను నగరములను సందర్శింప నున్నారని ఏభెన్నుకండి తెలియవచ్చుచున్నది.

జర్మనీ

జర్మను ఆశ్వికదళము తిరిగిపోవుట

లండను, సెప్టెంబరు 18:— జర్మను అధికారుల వాయు వార్త లిట్లు ప్రకటించుచున్నవి:— రీగా వెడకొరప్తాకు దక్షిణముగ పోయిన వైద్యముల వాడి కాగలేక తిరిగి పోయినవి.

టర్కీ

క కేషియారంగమున యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— క కేషియారంగమునందలి శత్రువులు విజృంభించుచుండిరి తురుష్కులు ప్రకటించిరి.

స్వీడను

పత్రికల యాగ్రహము

లండను, సెప్టెంబరు 12:— స్వీడను విదేశ కార్యాలయము వారి సగిన సమాధానము సంతృప్తికరముగ నుండలేదు. పత్రిక లీసమాధానమును విమర్శించుటలో నధికమగు నాగ్రహమును జూపుచున్నవి. దొరతనమువారి యకృత్యమును జూచి స్వీడను ప్రజలు కోపపూరితు లగుదురని పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. విదేశ కార్యాలయమువారు తమ యకార్యము నొప్పుకొనుచు, నేరణులను దండించినగాని మిత్రమండలి వారు తప్పుక ఉచితముగ చర్యను జరుపుదురు.

హాలండు

హాలెండునకు బొగ్గు సప్లయి.

లండను, సెప్టెంబరు 6:— జర్మనీవారు హాలెండునకు బొగ్గు సెగుమతి జేయలేరి. ఆదివారమునాడుగాని సోమవారమునాడుగాని హాలెండునకు బొగ్గు రాలేదు. బొగ్గును నిరోధించుటకు కారణమేమై యుండును? బొగ్గును నిరోధించియెడల హాలెండువారు తమకు ఋణమును గూర్చుని జర్మనులుతలచి యుండవచ్చు నని తెలియుచున్నది.

చీనా

చీనాలో గొప్పవరదలు

షాంగై, సెప్టెంబరు 18:— చీనాలో గొప్పవరదలు వచ్చుటచే 80 లక్షలమంది గృహకూన్యలై నిలవ నీడలేకుండగ నున్నవారు వేసేలు ప్రవాహమున మునిగిపోయిరి వీరి సంఖ్యను అంచనావేయ నీలులేదు. హాక్, హూ వెహు వాక్లో గొప్పవర్షము కల్గినది. ఉత్తరచీనాలో కొన్ని చార్ల ప్రవాహముతో నిండియుండుటచే పడవలమీద గొనిపోవుటకు నీలులేదు. చీనా రెడ్ క్రాసు సంఘమువారు సాయ మొనర్చుటకు ప్రయత్నించు చున్నారు.

THE GREAT WAR

Korniloff's March Collapses

Buenos Aires Populace Burn German Club

Great Floods in China: 3 Million People Affected

[Reuter's Agency]

Russia

Korniloff's Movement Fails.

M. Kerensky's Proclamation.

LONDON, September 13.

A wireless message from Petrograd says:—M. Kerensky has issued the following statement:—in accordance with the Provisional Government's decision, I have been charged with the office of the Chief Command of the army. A rebellion attempt at night by the late Commander-in-Chief and a small group of Generals has ended in complete failure. The mutineers will be delivered to a military Revolutionary Tribunal. The bloodless liquidation of the mutiny shows the wisdom of the people, army, and fleet who are loyal to the Fatherland and the legal Government.

Kerensky & Alexieff to Co-operate.

Reuter's Petrograd correspondent wires that it is understood that co-operation has been arranged between M. Kerensky as provisional Commander-in-Chief and General Alexieff as Chief of the General Staff, and armed workmen are drilling hastily to resist Korniloff. Arrests continue including the arrest of M. Guechoff, formerly Minister of War.

A New Generalissimo.

LATER.—A telegram from Petrograd says that General Klembovski, who was recently appointed to the Chief Command in succession to General Korniloff, has been dismissed and is succeeded by General Bourch Bouevitch, formerly Chief of Staff to General Ruzsky. The Council of Workmen's and Soldiers' Delegates in Petrograd is liberating Maximians arrested in the outbreak of July 16th-18th. The trial of General Sushomineff has been postponed till the situation is calmer.

General Korniloff's Aims.

Press Surmises.

ALLAHABAD, September 13.

LONDON, September 13th. All attention is concentrated on the remarkable combined operation. General Korniloff appears to be attempting the delaying of the German advance while he himself marches on Petrograd, overcomes the Provisional Government, organises transport and supply and then turns again against the mutineers. It is pointed out that the loss of Petrograd must involve the loss of the Putiloff Works, with a large proportion of Russia's output of war material. The papers refuse to regard General Korniloff as a traitor.

The "TIMES" assures that he shares to the full M. Kerensky's desire to save Russia from German domination. He is an unassuming, earnest soldier, whose one thought and aim is to rescue Russia from the plight into which she has fallen.

The "TELEGRAPH" recalls that it was General Korniloff who arrested the German and put in the fortnight which has elapsed since the Moscow Conference nothing has been done in the direction of the restoration of effective discipline on, and behind, the front. A particularly interesting point is the attitude that General Korniloff's fellow-Officers will accept. So far they appear to be temporising. ("Pioneer" special cable.)

Korniloff's Proclamation.

To Lead the Country on Road to Fortune.

LONDON, September 13.

A telegram from Petrograd states that General Korniloff's proclamation says his sole desire is to lead the country on the road to fortune. He will hold power only till the Constituent Assembly meets.

Korniloff Collapsing.

LONDON, September 13.

News from Petrograd still evidently from Government sources is that General Korniloff's movement appears to be definitely failing, and confusion between troops of the properties is no longer to be apprehended. General Alexieff is endeavouring by telephone to persuade General Korniloff to abandon his enterprise, which therefore is generally supposed General Korniloff will not pursue further.

Unconditional Surrender Demanded.

LATER.—A telegram from Petrograd says, that General Korniloff has expressed his willingness to surrender, on terms, but that Government demands unconditional surrender.

Adventure Definitely Collapses.

LONDON, September 13.

PETROGRAD.—M. Skobelev, Minister of Labour, has stated that Korniloff's adventure has definitely collapsed, and his headquarters have surrendered. M. Skobelev has expressed the necessity for continued vigilance, because the criminal activity of General Kaledin indicated that the new anti-revolution attempt. He stated that the whole army administration would shortly be altered.

Kerensky Made Commander-in-Chief.

LONDON, September 13.

A Reuter telegram from Petrograd confirms appointment of M. Kerensky as Commander-in-Chief and General Alexieff as Chief of Staff.

M. Korniloff Must be Severely Punished.

The Minister of the Interior stated, that owing to Korniloff's revolt, Russian fronts were defenceless, and leaderless for three days. The severest punishment must be applied to Korniloff. Government would do nothing to soften his lot.

Cadet Party and the Cabinet.

LONDON, September 13.

PETROGRAD.—The Cadet Party has agreed to participate in the reconstituted Cabinet if that will avert a civil war.

Martial Law in Moscow.

LONDON, September 13th.—Martial Law has been proclaimed in Moscow.

Fall in Value of the Rouble.

LONDON, September 13.

While the exchange value of the rouble is at present only six pence half penny its intrinsic value owing to the rise in price of silver is two shillings and seven pence half penny.

Sweden

Argentine Minister will be Recalled.

BUENOS AIRES.—If Germany does not disavow Count Luxburg, Argentine will recall her Minister from Berlin.

Luxburg's Passports Presented.

LONDON, September 13.

BUENOS AIRES.—Senor Barilari, a diplomatic functionary, on the 11th instant, handed to the Secretary of the German Legation the following note requesting its transmission to Count Luxburg: "Your Excellency having ceased to be 'persona grata,' the Government has decided to hand you the attached passports. Senor Barilari is instructed to facilitate your immediate departure".

Germany and Argentina.

Sixty-Four Messages Despatched.

LONDON, September 13.

A telegram from Washington says that it is known that till the 9th July sixty-four telegrams were despatched from the Swedish Legation at Buenos Ayres to the German Foreign Office.

In this connection it recalled that the Germans received information of the departure of American destroyers and of General Pershing's transports.

Sharp Press Comments.

A sharper tone characterises the comments to-day with regard to the explanation of the Swedish Foreign Office which is denounced as feeble and trifling. The papers are confident that it will not appease the resentment of the Swedish people at the treacherous action, which, if not disowned and punished, will assuredly result in prompt action by the Allies.

NEW YORK The "TRIBUNE" says:—The Swedish revelations throw a lurid light on what would have been the issue of the Stockholm Conference. The new incident will be accepted by the world as a fresh demonstration of the impossibility of making peace with Germany.

The "NEW YORK HERALD" appeals to the Vatican openly to join the forces of justice and civilisation against the nation of murderers.

Crowd Sets Fire to German Club

LONDON, September 13.

BUENOS AIRES.—A great crowd set fire to the German club and attempted to set fire to the offices of the Pro-German Journal "Union". They attacked the German Legation, Consulate and shops and demonstrated before the House of the Foreign Minister cheering him and execrating Count Luxburg and Germany with whom street orators demanded rupture.

France

The New French Ministry.

LONDON, September 13.

PARIS.—The failure of Mr. Painleve to form Cabinet was due to the Socialists' objection to Mr. Ribot. A meeting of Socialists yesterday decided not to permit any Socialist to join the Cabinet though they were ready to support the Government entrusted with the safety of the Country. Subsequently a list of the New

TELEGRAMS.

Ministry was published including M. Painleve as Premier and Minister for War, M. Ribot as Minister for Foreign Affairs, M. Loucheur as Minister of Munitions. There are no Socialist Ministers.

The Submarine Toll.

LONDON, September 13.

PARIS.—Sailings from French ports during the past week numbered 1047 and arrivals 1005. One vessel above 1600 tons and 5 under were sunk. Three were unsuccessfully attacked.

Germany

Export of Coal to Holland.

Prohibited by Germany.

LAHORE, September 13.

LONDON, September 13th.—A telegram says that Germany has stopped the export of coal to Holland. None arrived on Sunday or Monday. The object of this is probably to press Holland to raise a loan for Germany.—("C. and M. Gazette" special cable)

Great Britain

Food Prices Doubled.

LONDON, September 13.

The fixed prices of cereals have been doubled owing to the increased cost of transport.

Exports and Imports.

LONDON, September 13.

Exports increased by 20,83,392 Sterling, in value in August, and imports by 2,45,59,976, as compared with August 1916.

Australia

State Elections and Soldiers Abroad.

LONDON, September 12.

ADELAIDE.—The Director-General of Recruiting states that arrangements have been made to send five thousand of the original Australian Contingent home for holiday irrespective of whether reinforcements are sent. The visit of these gallant men would give great stimulus to recruiting.

LONDON, September 13.

MELBOURNE.—If necessary arrangements can be made that Victorian Soldiers abroad will vote at forthcoming state elections.

New Governor of New South Wales.

LONDON, September 13.

It is officially announced that Sir W. E. Davidson has been appointed Governor of New South Wales.

Canada

Purchasing Canadian Northern Railway.

LONDON, September 12.

OTTAWA.—The Senate has passed the third reading of the Bill authorising Government to purchase the Canadian Northern Railway.

America

Aliens Required to Join Army.

Bill Passes the Senate.

LONDON, September 13.

WASHINGTON.—The Senate has passed a resolution drafting to military service all aliens who have resided in the United States for one year except those exempted by treaty and German and other enemy subjects. It is estimated that a million will be effected. Allied and neutral subjects claiming exemption will be allowed to leave the country within ninety days.

German's Colonies.

Why They Should not be Returned.

LONDON, September 13.

NEW YORK.—Mr. Lowell, President of Harvard University and Chairman of the Executive Committee of the League to Enforce Peace, addressing the meeting of the National Safety Council was loudly applauded when he declared that with the fall of military autocracy there must be removed the oppression of one race by another. Therefore, he said, we cannot consider the return to Germany of her former colonies that their people may be exploited as they have been in the past.

Japan

Japan's War Activities.

Concentration on Assisting Russia.

LONDON, September 13.

A conference between Mr. Lansing and Viscount Ishii has arranged that Japan's maritime and economic resources shall be concentrated on the production and transportation of equipment for Russia.

The Export of Gold Prohibited.

LONDON, September 13.

TOKIO.—The treasury has prohibited the export of Gold except under licence.

TELEGRAMS.

Greece

Government of Epirus Resumed.

M. Venezelos to Visit London.

LAHORE, September 13. — The Athens correspondent of the Exchange Telegram Company says the Greek authorities have been reinstated at Janina and that M. Venezelos is about to visit London and Paris. — ("C. and M. Gazette").

China

Great Floods in China

3 Million People Affected.

LONDON, September 13. — SHANGHAI. — Owing to floods, three million people have been rendered homeless, and destitute, in Chihli. Numbers drowned cannot be estimated. Great destruction has also been done in Honan, Hupen, and Hunan. Large districts in North of China are virtually impassable except in boats. The Chinese Red Cross, is urgently appealing to the Nation for relief.

Bulgaria

Queen of Bulgaria Dead.

LONDON, September 13. — AMSTERDAM. — A telegram from Sofia reports the death of the Queen of Bulgaria.

British Front

Artillery Activity in Bullecourt.

LONDON, September 13. — This afternoon's communique from General Haig says: — We took a few prisoners in the Lens Sector last night. Hostile artillery has been active in Bullecourt, Messines and Lagnemarck areas.

Work of Naval Aircraft.

LONDON, September 13. — The Admiralty states that naval aircraft dropped several tons of bombs on Thourout Aerodrome and Dumps and bridges causing explosions. They attacked shipping at Zeebrugge Mole and made direct hits on a large Destroyer and several Seaplane bases causing fire. All returned.

GREAT ARTILLERY ACTIVITY.

Twenty Enemy Machines Felled.

Six Tons of Bombs Dropped.

LONDON, September 13. — F.-M. Sir Douglas Haig's communique to-night reports patrol encounters north-west of St. Quentin and in the Ypres section which yielded prisoners. There was great aerial activity yesterday and continuous successful artillery and photographic work was accomplished. In the day time was dropped 281 bombs on various targets including two aerodromes south of Lille and two aerodromes and a large ammunition dump at Roulers and at night time eighty-nine bombs were dropped on the railway station, an ammunition dump, and trains at Courtrai, making a total of six tons. The fighting was vigorous and our patrols encountered strong formations. We brought down eight and drove down twelve enemy machines. Eight of ours are missing.

French Front

Latest French Report.

LONDON, September 13. — This afternoon French Communique says: — Artillery duel continued violent in the region of Bixchoote. Our artillery north of Aisne is dominating German batteries which have been very active in the region south of Juvincourt and prevented any attack. German aeroplanes bombed Dunkirk. French airmen successfully bombed Fortemari, Gissgotslindenken, Studen, and aerodrome northwest of Thourout.

Russian Front

Russian Report.

LONDON, September 13. — Wednesday's Wireless Russian Official Communique said: On the Northern front our vanguards after a stubborn battle gained possession of Massive, south of Lake Plaud, and obtained foothold on Schkorsten, Silamouya line. Thursday's communique says: Our vanguards advancing in the direction of Riga, continue to hold Nitzu Apauske Bayar line. There has been intense artillery activity south of Vidza. We caused several explosions. We gained possession of the height south of Radantz, and repulsed counter-attacks taking 412 Austrian prisoners.

German Cavalry Withdrawn.

LONDON, September 13. — A wireless German official communique says: — Southward of Riga-Wenden Road our cavalry withdrew before a strong Russian pressure.

Activity on Caucasian Front.

LONDON, September 13. — The Turkish official communique says: — That enemy activity has increased on the entire Caucasian front.

Italian Front

The Importance of Trieste.

As Vital to Austria as Vienna.

LAHORE, September 13. — LONDON, September 12th. — The Rome correspondent of the Central News Agency quotes the newspaper "FREIE PRESSE" as asserting that Trieste is as vital as the capital and insisting that the Austrians and the Germans must strain every nerve to save it or incur the grave danger of losing the war. Captured Austrian officers agree in their statement that large German forces are concentrating at Trieste. — ("C. and M. Gazette" special cable).

The "Messagero" learns from Switzerland that two German divisions have arrived at Trieste.

Enemy Attempt to Dislodge Fails.

LONDON, September 13. — The Italian official telegram states that enemy with renewed intensity attempted to dislodge us from Monte San Gabriele but only gained few advanced posts.

No Italian Losses.

LONDON, September 13. — An Italian shipping communique says that, during the week ended September 9th, 544 merchantmen arrived in Italian ports and 460 left. No ships were lost.

Italians Repulse Attacks.

LONDON, September 13. — An Italian official communique says: We repulsed attacks on the Boissaz Plateau, north-east of Gorizia and also after a bitter struggle we repulsed attacks on the crest and western slopes of Monte St. Gabriele.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, September 13. — H. E. the Viceroy has received the following telegram, dated the 11th instant, from the Secretary of State for India: —

There has been little activity on the British front. The British have pushed forward slightly near Lens, but near Ypres have been pressed back from the advanced position recently won north of Frazenberg. The British also captured 600 yards south-east of Hargicourt and consolidated the position won.

The French on the Verdun front attacked on a front of a mile and a half on the east bank of the Meuse and in spite of fierce resistance, and heavy counter-attacks captured Chaume Wood and a Ridge dominating Caurieres Wood, taking 800 prisoners.

The Austrians are offering a desperate resistance to the Italians north-east of Gorizia, and fighting the continuous unabated night and day in good weather and in bad. The opposing armies are practically equal in number and are struggling for supremacy in the circumscribed area in which it is impossible for either side to employ more than artillery. The Italian airmen have been very active behind the enemy lines.

The Russians appear to be making something of a stand. The Germans in the recent fighting secured 40 miles of length of the Dvina from its mouth to Friedrichstadt and penetrated over 30 miles inland, but the Russians have resisted the attacks made north-east of Friedrichstadt. The Russians' right is at the mouth of the River As, the centre is at Sigawold, 32 miles north-east of Riga and the left of Friedrichstadt. A battle is proceeding on the Pakov Road. The enemy minesweepers have been at work at the mouth of the Gulf of Riga, but the Russian naval forces are on guard ready to engage the enemy who so far have only employed submarines there.

A crisis has occurred in Petrograd General Korniloff having attempted to establish a military dictatorship, and M. Kerensky having dismissed General Korniloff and appointed another General in his place.

The Russo-Rumanians are maintaining their positions in Rumania.

A Protest from the Panjab.

LAHORE, September 13. — At a joint meeting of the Panjab Provincial Congress Committee and the Indian Association, Lahore, it was unanimously resolved to place on record their emphatic protest against the attempt made in Milan Muhammad Shah's resolution to relegate the Panjab to a backward position and to reaffirm their conviction that the growing economic, commercial and political interests of the Panjab and her people require that the province should be placed under a Governor selected from the ranks of prominent British statesmen and assisted by an executive council of which two at least should consist of Indians.

The meeting also recorded further that the Government of India should be urged to introduce in the Panjab a Legislative Council proposed in the Congress League scheme.

Burma

The "Pioneer's" Mandalay correspondent telegraphs: — A report says Sir Harcourt Butler will leave Burma soon for England and either Sir Daniel Twomey or Mr. H. Thompson, Vice-President of the Council, will officiate.

Calcutta

New President's Stipulation.

CALCUTTA, September 13. — In connection with the election of Sir Rabiindranath Tagore, as Chairman of the Congress Reception Committee it is stated that he accepted the position on condition that the venue of the Congress is not changed by the All-India Congress Committee and that Mrs. Besant is President of the next Congress.

Press Comment.

The "BENGALEE" welcomes Mr. Samarath's proposal for a change of venue of the Congress either to Madras or Bombay and expressed hope that it will be accepted by the All-India Congress Committee.

The "A. B. PATRIKA" says that Mrs. Besant has been excluded from Bombay and she could not be elected as President of Congress if it is held there.

The paper hopes that Congressmen of those two presidencies as well as those of other provinces who have voted for Mrs. Besant's election will not agree to this arrangement.

An Inquest Over a European's Dead Body.

CALCUTTA, September 13. — The Coroner of Calcutta yesterday held an inquest over the body of F. C. Swaine who was found dead in a vacant house on the 3rd inst. Evidence showed that the deceased went to the front and was gassed. On return he had no occupation and committed suicide owing to unemployment. The Jury returned a verdict of death from opium poisoning self-administered.

A Woman Killed.

The Coroner next opened inquest on the body of Mrs. Kittie Billon who on the 1st instant fell from the third floor of Forbes Mansions, a drop of fifty feet, dying from the effect of injuries received. Inspector Jennings stated that he called at the hospital and the deceased told him that she had fallen by being pushed by a man whose name she gave. The Coroner adjourned the enquiry remarking that it was a serious matter and it was necessary to examine all witnesses.

The Congress Split.

Calcutta Conspiracy.

BOMBAY, September 13. — The "Bombay Chronicle" in a leader headed "the Calcutta Intrigue" maintains that it would hardly be contested that the step taken to remove Rai Baktunath Sen from the reception committee chairmanship of the congress was necessary and justifiable. After stating that the incident although regrettable it was not necessary to waste too many tears over it the paper adds: — Such politicians we have no hesitation in saying are dangerous to the national cause and unless they are prepared to recognise there is new spirit abroad in the land and especially in the ranks of the congress which does not mean to allow it to be the plaything of an oligarchy, they will have to accept the inevitable and retire. There is room for a minority in every organisation and we should be the last to wish to trample on the rights of a minority or to desire they should be ignored, but attempts on the part of the minority to assume control of the machine by devious means must be met by plain speaking and plain dealing. It is a matter of infinite regret to us to find a leader like Babu Surendranath Banerjee mixed up in political intrigue of this character. His great services to the national cause have been great and are irrefragable, but he must like others bow to the opinion of the majority, and we trust he will see the necessity of recognising the unconstitutional conduct and position of those with whom he has been acting and accept with good grace the decision that had been taken.

Are Englishmen Birds of Passage?

Mr. Beatson Bell's Vehement Repudiation.

CALCUTTA, September 13. — To-day the Hon'ble Mr. M. D. Beatson Bell, Senior member of the Bengal Executive Council presided over the celebration of the 82nd commemoration of the Founders Day in La Martiniere College. In concluding a lengthy speech he said that the British had come to India to stay. In these days the air is full of schemes of political reconstruction. Some of them wise, some of them otherwise, but they all seem to be or nearly all of them false and out of drawing because they ignored the simple fact that the British have come to stay. We are sometimes told that we are birds of passage. We are not, we sometimes hear from lawyers that some of us are domiciled in India and when I hear people talk of birds of passage I generally think of my own children and I remember that their father, grandfather, and their great grandfather have already between them put in nearly one hundred years of work in India and I naturally smile when I hear people talk of birds of passage. I am sure many another smiles when he hears that foolish expression and when we look round on tea gardens and jute mills, when we look round upon all railways and all steamers, and upon the freights and traffic of the British Empire, and what the British have done in India we smile when we hear ourselves talked of as birds of passage. But why we should look at the jute mills and tea gardens. The real test whether we are or are not birds of passage is the fact that we have founded churches and schools. After all the characteristic of a bird of passage is that it does not build nests but the British came to India and they have built their nests just as in olden days Aryans came to India and founded temples and as the Mahomedans came and founded mosques and Madrasahs so also have the British come to India and have founded churches and schools and that is the outward and visible sign that the British have come here to stay. That is why I say, whether we are domiciled or whether we are not, we are all in the same boat and we have come to India for ever. It matters not whether in the last few years of our lives we may go back to England to lay down our bones. The fact remains that India is and always will be our Home.

Imperial Legislative Council

Punjab Lieutenant-Governor's Strong Speech

Invidious Comparisons: Protests From Indian Members

PATNA UNIVERSITY BILL PASSED

(From Our Own Correspondent.)

(BY WIRE.)

The Patna University Bill.

SIMLA, September 13.

The Imperial Legislative Council met again to-day when Mr. G. R. Lowndes presided. As to-day's meeting was meant only to go through the unfinished part of yesterday's programme there were no interpellations and the meeting proceeded to consider the remaining amendments on the Patna University Bill. Mr. Sarma withdrew several of his amendments. At this stage Sir Sankaran Nair moved two technical amendments which were passed.

Mr. Sarma followed and moved that the clause (a) of 9 (3) relating to affiliation of education institutions as colleges be omitted and pointed out that retention of such a clause would restrict the area of higher education and advocated educational decentralisation.

Pandit Malaviya supported it strongly and said it was a strange method of doing things to mark a line where there might be and where there might not be any colleges. It was not right for the Government to say thus far and no further.

Sir Sankaran Nair in opposing the amendment pointed out that the Bill did not propose to place restrictions which were not already in existence. As a matter of fact what this Bill did was to transfer certain of the powers exercised at present now by the Governor-General as Chancellor of the Calcutta University to Local Government in Behar.

Mr. Sarma replying pleaded that the Senate, syndicate and the people should be trusted. The amendment was negatived.

Pandit Malaviya moved that the following provision be added to clause (2):—Provided further that nothing in this section shall affect the power of the Benares Hindu University to recognised schools for the purposes of its admission examination in any part of Behar and Orissa. The Pandit in the course of his speech pointed out that unless this amendment was accepted the power at present exercised by the Behar Government would be curtailed. He also emphasised the fact that among those responsible for the management of the Benares University were many Rajas of India and other responsible gentlemen.

Sir Sankaran Nair said that there was no intention on the part of the Government of India to encroach upon any of the privileges of the Benares University and assured the Council that if there should be any difficulty felt in the working of the Bill the Government would take steps necessary in the matter. The amendment was withdrawn.

Sir Sankaran Nair moved the inclusion of two schedules showing the composition of the Syndicate and the Senate be accepted. He moved that the Bill be passed and said it might be that the bill did not satisfy the extreme advocates of efficiency and extreme popular leaders and asked the Council to pass the bill.

Mr. Dadabhai expressed gratitude to the Education Member for accepting the suggestions made in the Council and thanked the members of the Select Committee for showing a spirit of compromise. The bill was a great improvement though it did not satisfy many. He hoped the Patna University would grow year after year.

Raja of Kanika thanked the Government for showing that sympathy and readiness to accept suggestions. The bill was only acceptable to people after it had undergone the change in the Select Committee. Though there was room for improvement as a whole it was satisfactory.

The Hon'ble Mr. Krishna Sahay was glad that all controversy regarding the Bill had subsided. He had at one time thought that the Bill would be still born, but he was happy to think that it was not to be. He had no doubt that the establishment of a new University would usher in a new era of educational progress in Behar. He thanked Sir Sankaran Nair for this consummation and sympathy with which he had piloted it through.

The Hon'ble Mr. Chanda in supporting the Bill hoped that the Patna University Bill should not be regarded as a model for future Universities or held up as such when other Universities were to be reformed.

Mr. Sastriar.

The Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri in speaking on the Bill referred to it as a compromise between the two opposed ideals in that it was a compromise between the federal and the unitary type of universities. The Bill started as a more or less residential type of university and gradually extended into it what was a residential as well as an affiliation university. He thought that the restrictions placed upon the number of the latest places where colleges could spring up was due to a desire to secure that the teaching function of the new university was not reduced to a minimum. Mr. Sastri then proceeded to review the provisions of the Bill and said that the Patna University Senate was a considerable advance on the constitution of the existing universities, as many as 50 out of 90 members would be elected. There was also the constitution of an electorate and he was glad to see that a place was given to schools attached to the universities as well as to teachers of schools. Another principle of considerable importance was recognised when the Principal of each college was made ex-officio members of the Senate. Mr. Sastri expressed satisfaction at the increase of the number of the Syndicate from 15 to 18. Referring to provisions for affiliating colleges he was glad to note that the Government of Behar could affiliate colleges only if that was recommended by the Senate. That was a step in advance though not ideal. He referred

also to the marking out of the powers of the Senate and the Syndicate and refrained from making too much of a grievance that the Government did not see their way to provide that three members of the Syndicate could request the Senate to review any act of the Syndicate, in view of the fact that the Bill was such a great improvement on what it was first. In conclusion he enumerated different matters in regard to which the Government still retained control and they were inspecting, appointment of Vice-Chancellor, nomination of Fellows, approval of regulations and others. He desired these things to be modified in the next opportunity but appealed to the Local Government to exercise this control as little as possible and allow as much of freedom as possible.

The Hon'ble Mr. Jennings supported the motion and said that the Bill was welcome everywhere throughout the province. He said that the Bill was the result of agreement between officials and non-officials, Europeans and Indians.

Dr. Sapru associated himself with the other members in congratulations to Sir Sankaran Nair and the Government. He pointed out that the task of non-official members was not an easy one as well as that of officials. He alluded to Mr. Sastri's luminous speech and pointed out the undoubted improvement on the Bill which was introduced. He added that the measure would be acceptable to the people of Behar. After dealing with the improvement in the Bill Dr. Sapru said the problem of education was the problem of teachers who would dominate our moral and educational life and not bother themselves with ideals of so called efficiency.

The Hon'ble Mr. Walsh strongly supported the motion and alluded to the liberal concessions in the composition of the Senate and the Syndicate. He was sure that the Bill would be welcome.

The Hon'ble Mr. Jinnah offered his best blessings to the new university and said that he had no hesitation in appreciating the attitude taken by the Government. He pointed out that while members had moved amendments the non-official members of Behar had kept quiet because he thought Behar members were ready for provincial autonomy.

The Hon'ble Mr. Huq said that the passing of the Patna University Bill fulfilled the desire of the people of this province. There were undoubtedly some defects in the Bill but asked was any human institution without its defects? The Bill as was passed was a great improvement on the measure as it was first introduced. He acknowledged with gratitude the conciliatory attitude of Sir Edward Gait and his Government which alone made the present bill possible. The success of the University would depend on the relations of the Professors and students. He thought it was a good augury for the University to start on its perilous journey with the blessings of its well-wishers.

The Bill was passed.

Mr. Shafi's Resolution.

The Hon'ble Mr. Shafi then moved the following resolution:—This Council recommends to the Governor-General in Council that the Legislative and Administrative system in the Punjab, be assimilated to that of the province of Behar and Orissa. He drew attention of the Council to many differences that existed between administrative and legislative machinery of Behar and Orissa and showed that in all respects the balance of advantage lay with Behar and Orissa. He did not propose to review the past history of legislative and administrative progress in the various provinces in India, but he would say that at every step Punjab has been receiving a step-motherly treatment from the Government of India.

He then asked what could be the causes of all this and declared that on reviewing the educational progress made in Behar and Orissa and the Punjab it could not with any show of reason be contended that Punjab was educationally a backward province. He dwelt at length on the important part that had been played from time to time by Punjab in the various wars of England, in the east or in the west. Detailing the grievances of the Punjab he pointed out that the present constitution of electorates in Punjab did not allow of any adequate representation of different interests. He alluded also to the resolution passed in the Punjab Council regarding the need for an Executive Council, which, he said had been pressed upon the Government during the past so many years and enquired the attitude taken on that occasion by Sir M. O'Dwyer. Speaking of High Court he expressed his conviction that it was a most urgent need the complained that a High Court though promised had not been constituted simply because it would cost a lakh of rupees. Mr. Shafi expressly pointed out that these reforms were overdue and had nothing to do with post war reforms. Referring to press criticisms in Punjab he said that he did not discuss the creation of Governor in Council or provincial autonomy simply because of the advice given by the Viceroy and of the approaching visit of Mr. Montagu, but he claimed that whatever concession might be given to other provinces should also be given to the Punjab.

Sardar Sundar Singh

The Hon'ble Mr. Sardar Sundar Singh in supporting said that Punjab had made progress in all directions. He referred to the services rendered to the Empire during the present war and said the heart of the Punjab was true. Behar and Orissa which came into existence as a province only the other day has been given higher form of administra-

TELEGRAMS.

tion while Punjab was left in the cold. They were about to get a High Court and it was only proper they would now get an Executive Council. He pleaded for special representation of the Sikhs in Provincial as well as in Imperial Legislative Councils.

The Home Member.

Sir William Vincent replying said that any demand supported by public opinion would receive sympathetic consideration at the hands of the Government. He said, however, that the resolution in its present form could not be accepted by the Government, though he promised it would receive sympathetic consideration of the Government.

Sir William Vincent acknowledged the services rendered by the Punjab in the present war and enumerated the measures already taken to better the material position of the fighting races. He referred to all suggestions for the improvement of the position of the Punjab from the executive and Legislative points of view and said that all would receive very sympathetic consideration from the Government. He emphasised the great need for economising in the present political situation and said that the suggestion would be considered after the war.

Sir Michael O'Dwyer made a long speech amid interruptions dwelling on the progress of the province during the past 70 years, the part played in the Mutiny and the present war and the measures till now adopted went far towards a contented and a verile agricultural population to which they always worked and never in vain. He criticised the present political tendencies and advocated effective co-operation between the people and the Government. Punjab was no use for passive loyalty and still, less passive resistance. It was a mystery how to reconcile oath of allegiance to passive resistance. He sympathised with the resolution and said self-Government as an ideal was good but in developing they should go according to the genius of the people of India.

Further discussion was postponed till the 19th instant.

The Hon'ble Mr. Sahay said Mr. Shafi had made one inaccurate statement and that was that Behar and Orissa could send two representatives to the Imperial Council which was not so. Behar had only one representative in the Imperial Council. He admitted that Punjab deserved better and he hoped that in the fulness of time Punjab would get Executive Government.

The Hon'ble Mr. Sakul supported the resolution with the hope that what Punjab demanded to-day and would possibly receive would be demanded by other provinces.

(FULLER DETAILS.)

Sir William Vincent in speaking on Mr. Shafi's resolution acknowledged warmly the great services rendered by the Punjab and said that any reasonable demands supported by public opinion would receive the careful attention of the Government. He then narrated the measures already taken by the Punjab Government in recognising the service rendered on the field of battle. As a large part of the Punjab army was drawn from agricultural classes naturally much of the attention was devoted to these classes. Thus recent settlements had been more lenient and the term also had been increased. The policy of the Government in the colonies also had been very sympathetic. Moreover as such 180,000 acres had been set apart in the interest of those who had given up their lives and those who had distinguished themselves in war. Sir William Vincent also referred to a scheme for extending primary education among the sons of soldiers and said that primary education would if demanded be made compulsory. He alluded to the co-operative credit system and the securing of special representation for the fighting races in several departments of the Government. He thought the announcement regarding the King's Commissions in the army would meet the wishes of the people generally in the Punjab and the Government were asked to proceed now in another direction. The mover had compared Behar and the Punjab and he (speaker) was not going to depreciate the great services of the Punjab but so long as Mr. Shafi was on the Council, the Punjab would not lack a trumpet of its cause. Speaking of definite demands put forward by Mr. Shafi Sir William said that in the matter of the High Court the position of the Government was simple as they had already decided to create it, but under the present conditions the Government could not undertake further action save on the urgent accommodation of the local Government. Referring to the Executive Council he pointed out that even in the case of United Provinces it had not materialised and he observed that nothing was likely to be settled during the pendency of the war. As for Behar it had an Executive Council from the time of its creation as a separate province and this in itself was due to the fact that even before it was under a Council Government. It was not felt desirable at that time to create discontent by changing the form of Government. In this connection he emphasised the need for the careful consideration of the Council the question not only so far as its constitution went but also from the point of view of finance. All he could say now was that the question received close attention of the local Government and it would be premature to say anything more at present. Taking up the question of the constitution of the local Legislative Council he said Mr. Shafi had compared Behar and the Punjab in terms of acres and not in terms of population. Compared from the latter standpoint Behar had 34½ millions, the Punjab had only 30 millions of people. The whole question, he said, was intimately connected with the forthcoming visit of Mr. Montagu and he reminded the Council that no representation had come up from the local Government on the matter. After discussing the recommendation for better pay of subordinate judiciary he once again said that during the war no recurring expenditure could be undertaken unless there was an urgent need for the same. In conclusion he said he could not accept the resolution in its present form but he would say that any recommendation that might be made was entitled to and would receive very sympathetic consideration from the Government of India.

Mr. Jinnah.

Mr. Jinnah regretted he could not accord any support to the resolution in its present form though he sympathised with the object of securing council Government for the Punjab. He knew quite well that reforms sought for were long overdue, but this was not the present time for proceeding with this. He was convinced that the Punjab wanted a Governor in

TELEGRAMS.

Council and the High Court should be under the control of the Government of India. He alluded to considerable misapprehension that notice of this resolution has raised in the Punjab and said that the reply of Sir William Vincent would go far towards satisfying it.

Sir Michael O'Dwyer,

Sir Michael O'Dwyer, Lieutenant-Governor of the Punjab in speaking on Mr. Shafi's resolution said he had been a silent member of the Council for the past four years and he expected he would not speak again before the end of the period of his office, but he would speak to-day. The resolution was closely bound up with the past history and future interest of the Punjab. He congratulated the mover on the eloquence of his speech and said that eloquence was common enough in India but what was rare was commonsense and sanity of judgment and these were peculiarly Punjab traits. It was the fashion nowadays to picture the Government and the people in hostile camps and to substitute agitation for co-operation. His Honour referred to His Excellency's recent speech where he had pleaded for co-operation between the Government and the people and he would say that this co-operation had during the past 70 years when the Punjab was under the British rule raised the Punjab from being a most backward and impoverished province to one of the most progressive in India and the contentment resulting from it had made possible its help in the mutiny and the present war. The Punjab he said with less than one thirtieth of the whole population of India had furnished more than half of the Indian army with an alacrity and vigour that had no parallel in any other province in India. Out of 267 thousand combatants in Indian army 155 thousand were Punjabi Mahomedans, Hindus and Sikhs. They were exclusively agriculturists and they had undertaken all sacrifice and burden. Now they were not going to bend under the burden or flinch from further sacrifice but he would ask those who prided themselves on their loyalty to the King Emperor to show their loyalty not in professions but in deeds by providing recruits. In this connection he alluded to a paragraph in a Bengali paper where a contrast was instituted between the only patriotism of Bengal and the mercenary materialism in the Punjab and said this was the way in which Bengal was repaying the Punjab not only for defending the Punjab but also Bengal.

At this stage Pandit Malaviya and Dr. Sapru raised a point of order and said that His Honour was going beyond the terms of the resolution.

Mr. Lowndes urged the speaker was in order.

Sir Michael O'Dwyer said he was only reviewing the situation.

Mr. Malaviya:—You are not the Viceroy.

Continuing the Lieutenant Governor said he would like to see each member undertake to furnish 2,000 recruits before the war ended. He then referred to the passive resistance movement that was being engineered here and confessed it was a mystery to him to reconcile that doctrine with the oath of allegiance that many had taken. There was no such conception of loyalty current in India and he declared the Punjab had no use for passive loyalty and still less for passive resistance.

At this stage Dr. Sapru asked if the Hon'ble Member was entitled to make all these remarks and institute comparisons between provinces.

Mr. Lowndes said that the previous speakers had instituted comparisons between different provinces and he did not see why His Honour should not do also.

Pandit M. M. Malaviya:—Yes, Comparison in consonance with the dignity of this Council.

His Honour then proceeded to characterise the Punjab's loyalty as genuine and spontaneous and said their loyalty did not stand on the same basis as that of those who wanted to take advantage of the Empire's embarrassment for their own ends.

Mr. Jinnah asked if there was no time limit in the case of the Lieutenant-Governor.

Mr. Lowndes:—The usual 15 minutes has not yet expired. There is one minute more.

Sir Michael O'Dwyer containing drew attention to the fact that the Punjab was not only sending men for the army but also provided two-thirds of food stuffs that were exported and also to the manner in which the Punjab had met internal danger both overt and covert movements. Success was due to the fact that from the very first prompt and vigorous action had been taken by the people. There did not content themselves with insincere apologies. They did not sit on the fence. He went on to speak about the question of Home Rule which he said was very vague and said if it did not take any root in the Punjab it was due perhaps to the fact that the Punjab men like Englishmen lacked spirituality. Self-Government was alright but they should not slavishly imitate other countries. There were two classes of men in the Punjab whose interests should be consulted. They were landed gentry and yeomen and to these they had looked and never looked in vain in times of trouble. Sir Michael then asked how the Government were going to show their gratitude to these people. After remarking that they had already a good statement to show to their credit he proceeded to narrate the special measures they had already taken and said they wanted to do more. Speaking of self-government he said it was put forward as a panacea for all the evils of India but he was sceptical about it. They might keep it as an ideal and they should see to it that it was in accordance with the genius of the people. Mill had laid down three conditions that should be fulfilled before self-government could be claimed. They were (1) general desire for it, (2) a capacity to use it and (3) the ability to undertake internal and external defence. The conditions, he said, were not favourable for the granting of self-government. At least it was so far as the Punjab was concerned. He then reviewed measures taken to combat the disease of official corruption, which by the way the oriental had held was a necessary evil, and irrigation and claimed progress had been made in all directions though the work would not appeal to impatient idealists, but he (speaker) would ask what all their noise meant for the man on the soil. Before concluding he referred to the Queen's proclamation "It is our earnest desire to administer its government for the benefit of all our subjects resident therein. In their prosperity will be our strength, in their contentment our security and in their gratitude our best reward," and claimed those

August words had been substantially fulfilled in the Punjab of to-day and declared that with mutual confidence and co-operation of Government and people they would continue to realise in the Punjab their future.

Mr. Malaviya wanted to speak on the motion but Mr. Lowndes declared that the meeting was adjourned till Wednesday next.

Mr. Malaviya was against the adjournment and said he wanted to bring to the notice of the Council one point.

Mr. Lowndes regretted that as the meeting had been adjourned nothing further could be done that day.

The Council adjourned till the 19th instant.

Indian Defence Force.

Calcutta University Corps.

CALCUTTA, September 13.

The University Committee states that 1,200 graduates of the Calcutta University have offered themselves for enrolment in the University Corps and appeals for Rs. 25,000 for incidental expenses for one year in addition to a quarter lakh for 16 motor cycles for the cyclist section. Sir Rash Behari Ghose has promised ten thousand rupees.

Bombay

Bombay Postman Grievances.

BOMBAY, September 13.

The Bombay Postmen numbering over nine hundred through their Solicitors have sent in a representation to the Director General of Posts and Telegraphs setting forth a number of their grievances and have requested the Director General to declare his decision within four days to avoid a grave situation and disturbance which are otherwise inevitable. Among other matters the postmen complain that the recent developments in the city with its many storied castles and additional buildings were giving too much strain to them and they therefore pray that the number of postmen be reasonably increased to give them some relief and they be provided with hand lamps for carrying out their duty during darkness. They ask their duties might be reckoned on eight hours a day basis for extra work and on holidays extra wages and in case of transfers in local divisions for extra allowance. In view of the inconvenience caused by putting on pants and bandages the men suggest some superior or adaptable type of dress or permission to put on dress of their own choice. They further submit that half pay might be given a period of sick leave pension after 20 years service in case they are medically declared unfit and in other cases after 25 years. The men also ask an all round increase in wages.

Sind

90,000 Rupees for Public Charities.

A Karachi Merchant's Philanthropy.

KARACHI, September 13.

Seth Goverdhandas Moulai Mohani, a leading Marwari merchant and owner of the chief Karachi cloth market who recently received the title of Rao Bahadur in recognition of philanthropic gifts to the public, has offered forty thousand rupees for construction of a bathing ghat at Kharachi and also half a lakh for the establishment of a school where Hindi will be the medium of instruction. The site for the ghat has been applied for to the Karachi Port Trust and for the Hindi school to the Municipality.

Dairy to Obtain Pure Ghee and Milk.

Seth Goverdhandas and Seth Tarachand Gunshamdas, another leader of Marwari community, Karachi are making efforts to stop the use of adulterated ghee and to remove any necessity for its use and have decided to start a large dairy farm in the vicinity of Karachi with the object of supplying pure ghee and milk. Probably a limited company will be formed.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

LONDON, September 13.

PETROGRAD.—Admiral Verdevsky formerly Commander-in-Chief of Baltic fleet has been appointed Minister of Marine.

F. M. Baig's communique to-night says:—After an hour's bombardment enemy raiders entered our trenches east of Ballecourt. We drove them out after sharp fighting. Enemy left number of dead and also prisoners. We made a successful raid in neighbourhood of Oppy. Enemy early this morning heavily bombarded mile of our front north northwest of Langomarek and attacked considerable strength. We repulsed him after fierce fighting in which enemy sustained severe losses. Despite bad visibility our aeroplanes carried out artillery and photographic work and bombed aerodromes ammunition dumps and railway stations by day and night. We drove down three enemy machines. Two of ours are missing.

Communique from French Eastern Army says we reached Mulista on west bank of lake Ochrida and Hill 1704 ten kilometres south-east of Mulista taking 160 prisoners.

September 14th.—Wireless Russian Official Communique dated Thursday says that in direction of Riga Russian advanced detachments fighting their way forward occupied Kulis village in coast region and captured Pelne south of Pskov road with prisoners and booty. Russians advanced at region and more to southward.

PETROGRAD.—Savinkoff interviewed by the Associated Press of America said that General Krimoff who was commanding Korniloff's troops was at Luga. So far there had not been fighting anywhere. A Legion of supporters of Korniloff was fourteen miles from Tsarakoo Selo and another at Gatchina. He emphatically denied that any negotiations were proceeding or could proceed with M. Korniloff.

ASSOCIATED PRESS.

(By wire)

CALCUTTA, September 14.

The following letter has been addressed by Sir Rabindra Nath Tagore to the Secretaries of the Reception Committee of 32nd Indian National Congress:—

Der Sir,
I am in receipt of your letter informing me of my election as chairman of the reception committee held at 4/3A, college square on Tuesday 11th September 1917. After the careful consideration of the difficulties of the situation and in view of my conviction that Mrs. Besant ought to be the president of the next congress, I feel it my duty to overcome my reluctance and accept my election to the chairmanship of the Calcutta reception committee.

Yours truly,

(Sd) Rabindra Nath Tagore.

దేశీయ మహాజనసభ.

మొయిలపత్రిక పరిహాసమునకు ప్రత్యుత్తరము.

అయ్య (మొయిలపత్రికా సంపాదకా) ఈ దేశమున

పలుకావుల పలుకాంగ్రెసులు జరుపబడుటయు వానిలో ప్రతిసభవారును తామే మాతృసభవారముని వాదించుటయును జరిగిన ప్రస్తుతిము, జరిగించుచున్న సమయముల కనుగుణముగ నందును. ఇట్టి సభయొక్కటి కోయంబుత్తూరులో గూడ జరుప బడవచ్చునని మొయిలపత్రికలో మీరు వ్రాసెడిది. ఇదిహాస్య రచనయని ప్రజలు హావించవచ్చునుగాన దేశీయ మహాజనసభ ను సరిహాసించుటయే మీ సంకల్పము. భారతీయులలో విద్యాసంపన్నుల రాజకీయభావములను వెల్లడించునట్టి ముఖ్యసంఘములలో కాంగ్రెసుసంఘ మొక్కటియు యున్నది. కలకత్తాలో ఆహ్వాన సంఘసభ్యులలో నభిప్రాయ భేదములు కలుగుట నిజము. కాని ప్రపంచమందనేక దేశములందు వెక్కురాజకీయసంఘములం దిట్టి యభిప్రాయభేదములనేకము కలుగుచుండును. విమర్శను నేను నిరసించునుగాని మీ విమర్శవంటి అన్యాయమును నింద్యమును నిందాగర్భితము నగు విమర్శను నేను నిరసించును. అప్పుడప్పుడు మీ విమర్శలట్లు కనబడును. ఇట్టి సంపాదకీయ వ్యాఖ్యల వలన మీరు సామ్రాజ్యమునకు కీడుచేయుచున్నారని నేను నమ్మెదను. ఇట్లు నమ్ముటలో పాశ్చాత్యులు చాలమంది నాతో నేకీభవింతురని నేనెరుగుదును. ప్రస్తుతికాలమున కావలసినది సహకారము, గ్రహణశక్తి, సద్భావము, రాజకీయాధార్యము. మీభావమిట్టి మార్పును పొందినచో మీ పత్రికా పాఠకులకు చాల సంబంధము కలుగగలదు. చెన్నపురి. (సం) డి. జి. ఎం. త్రిపు.

మొయిల పత్రిక

1 పొల్లమాటలకును ఈర్ష్యకును భేదమును గుర్తించ గల పాఠకులు పలువురుందురు. (సంపాదకుడు)

హిందూ దేశ రక్షక సైన్యము

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు పటాలము

కలకత్తా సెప్టెంబరు 13:—కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు పటాలమున శేరుటకు 1200మందిపట్టభద్రులు భరఖాస్తుల నంపి రసయు మోటారు సైనికులు వారికి గుర్రము గాక ప్రాంధులును ఖుర్చుల నిమిత్తము 26000రూప్యములు కావలయుననియు విశ్వ విద్యాలయపు సంఘమువారు తెలిపిరి. రక్షకసైన్య గోసుగారు 10 వేల రూప్యముల నిచ్చెదమని వాగ్దానము చేసిరి.

గుంటూరు విద్యార్థులు.

మాపురమునందు కొలదిదినముల క్రిందట జి. ఓ. 559 ని నిరాకరించుటకు గాను కూడిన విద్యార్థులను ఘోరికవిద్యా కాభాధికారులు వారముదినములు బహిష్కరించుటకు నిశ్చయించిరి. ఈ ప్రకటన తెలియగానే దాదాపు 250మంది విద్యార్థులు కాలేజీలోను 150 మంది హైస్కూలునందును, తమంతి తాము సహాసించి వెళ్లనిచ్చిరి. 11-వ తారీఖున కాలేజీలోనే 4,5,6,7 ఫోరములవారు 6 వందలమంది సమైక్యట్టిరి. అంతి ప్రీవీ సిఫట్ గారు వైయధికారులతో నాలోచించి బహిష్కారమును 8 హాళులకు దగ్గించిరి. హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులు కూడ వైయధికారులతో నాలోచించి 17 ఏప్రిల్ లోపువరకు బహిష్కారము తేరుండజేసెను. ఇన్ టర్మిడియేటు విద్యార్థులకు వారముదినములు బహిష్కారము తప్పలేదు. గుంటూరు విలేజ్.

న్యూనప్రతు వేల్పుక్రొత్త గవర్నరు.

లండను సెప్టెంబరు 13:—సర్. డబ్ల్యు. ఇ. డేవిడ్సన్ గారు గవర్నరుగ నేర్పరుపబడెదని ప్రకటించెను.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

(0)

గోదావరి జిల్లా కమిషనరీ పురమునందు స్థాపించబడి యున్న బౌద్ధమత ప్రచారకాండారమున మరల సుదీర్ఘముట కాగ్రాముమున ఈ నెల 9 వ తేదీన సభ జరిగి పనిని బాగుగా జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది. మేకా వేంకటకృష్ణయ్యగారు దీని కధ్యక్షులు. క. వేంకట శేష కాశీపతిగారు కార్యదర్శి.

గంటాపల్లి పీఠమునందులను సుజనానుమో దినీ పుస్తకభాండాగారపు వర్గంతి కడచిన 8 వ తేదీన జయ ప్రదముగ జరిగినది. ఆ సభలనేక విషయములపూర్వ యుపన్యసించిరి. ఆ వారాంతమున 18 రూ॥ల విలువగల గ్రంథముల నిచ్చిరి. మానవారి చందాల సేర్పాటుచేసి ఆంధ్రదేశపుత్రికను దేప్పించి తీర్మానించిరి.

సెల్లూరునుండి యొక విశేష యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— సుజననినోదినీ సమాజమువారు కడచిన 8 వ తేదీన దాత్రీ సారంగధరి నాటకమును ఆత్మహత్యదశరముగ ప్రదర్శించిరి. ఇందలి సమస్థలకు పాత్రధారులు పనిచేసిరి. నాటక దాత్రీ సందల వ్యాఖ్యానింపబడునది. వేంకటగిరి పుర వరాధీశ్వరులు 116 రూ॥ల బహుమానమిచ్చిరి.

బాపట్ల విద్యార్థులు.

బాపట్ల, సెప్టెంబరు 12:— నిన్నటి సాయంత్రము శ్రీ బాపట్ల భాగవతారాధనాస్వామివారి ఆలయమున శ్రీయుత వారసుడి వేంకటాద్రి పంతులు బి. ఏ. గారి యాధిపత్యము క్రింద ఆత్మహత్యహామతో జరిగిన సభకు సుమారు 200 మంది బాపట్ల విద్యార్థులు విచ్చేసి ఈ క్రింది తీరుమానమును తేసిరి. గవర్న మెంటు వారు చేసిన 559 నంబరు ఉత్తరువు చెన్న రాజధానియందలి విద్యార్థి లోకముయొక్క హక్కులకును ఆశయములకును భంగము కలుగజేయుచున్నది. కాన దానిని తక్షణము గద్దపరచమని గవర్న మెంటువారికి సిఫారసు చేయుటకు బాపట్లపుర విద్యార్థులు నుద్రాడు విద్యాకాళాధ్యక్షుని కొరకున్నారు. ఈ తీరుమానమును సభాధ్యక్షుడు విద్యా కాళాధిపతికి వారాప్రతికలకును దెలియజేయు వేడుచున్నాడు. ఈ తీరుమానమునకు 150 మంది విద్యార్థులు తమ సంతకముల నిడిరి. వందేమాతరముతో సభ ముగిసెను.

పల్నాస వార్తలు.

ఈ నెల 4 వ తేదీ రాత్రినుండి భూము గోజులు విరా నముచేక వర్షించినది. వర్షము మిక్కిలియుగ వర్షించుచున్నను పల్నాస గ్రంథాలయ సభకు కొంతమంది ప్రేక్షకులు విచ్చేసిరి. పండిత వల్లభాని కామరాత్రిగారు క్రావ్యముగ ఉపన్యసించిరి. గ్రామస్థులందరు బోధనాగ్రాలు బోధనాగ్రాలు అని రాత్రింబవళ్లు పఠింపించుచున్నారు. అందుకు వలయు ప్రయత్నములు చేయుచు నేరుచున్నారు. తిర్లకోటలోనున్న బోధపాఠశాలను కారణంతోములచే పల్నాసకు బ్రాహ్మణుల చేయవలెనని వీరి ఆశయము. తిర్లకోటస్థులు చాలా నీరసస్థితిలో నున్నది. ఆ గ్రామములో శ్రీరాజావారున్నప్పటికి విద్యావిషయమున దీక్షాత్మకము శ్రద్ధాత్మకమునకుండుట కడుశోచనీయము. పల్నాసలో గల బడి అయిదుగురు ఉపాధ్యాయులతోను, నూరుమంది బాలశిష్యులతోను మరియొక బడియందగు ఉపాధ్యాయులతోను కొంతమంది పిల్లలతోను జరుగుచున్నది. ఈ రెండింటిని బోధనాగారికి మార్చినబాగు — గ్రామవాసి.

అవును గ్రామవార్తలు:— ఈ నెల 5 వ తేదీన అవును గ్రామమునందు డిప్టీ కలెక్టరు హుస్సేను ఖాను బహదరుగారు దిగిన బంగారముందు 80 మంది రెస్టలను కొందఱు బ్రాహ్మణులను ఇందుమించుగా 100 మంది సమావేశమై రైతుల కష్టములను గురించి యొక మహాజనుకు వ్రాయించి అందఱును సంతకములు చేసి ఆవధానం శేషయ్యగారిచే డిప్టీ కలెక్టరుగారి కొనంగిరి. గ్రామపు పడమటిదిక్కున నున్న మూలమర్తాద్వార గొడితాడు గలతోపులను మాత రిసర్వలనుండి జిల్లా కలెక్టరుగారు ఇరవఱు తీసివేసి యుండినయు వీని పలన చాల చిక్కులు తొలగిన కనియు రిసర్వలలో నుండి పచ్చికాడిని ముండ్లచెట్ల అడుగు మొద్దుల నుచితముగ తేచ్చు కొనుటకు అనుజ్ఞ నీయవలె ననియు, వరుసల్లకు పొలములకు ఎరువును బండికి 1 రూ॥ కి మించి నాణ్ణి కాకుండ ఇప్పించవలె ననియు, పార్లమెంటు గ్రామమునకు 2 మైళ్ళ దూరమున

వేయవలెననియు వరుసల్లకు సకాలమున నీరు నిచ్చుచుండ నేర్పాటు చేయవలెననియు, చెలువును ఇరగేమను పంచాయతీ కీయవలెననియు, సేద్యపుపనిముట్లను ప్రభుత్వమువారు తెప్పించి రైయతుల కివ్వవలెననియు మహాజనుందు వారు విన్నవించుకొనిరి. అధికారులు ఊరిలో రైతుల మొఱ వినుటకు ఇదియే ప్రథమ పర్యాయము అని యిగ్గోన వెంకటరెడ్డిగారు కన్నులు జిల్లా అవునుగ్రామము నుండి వ్రాయుచున్నారు.

వెంట్రుపగడ వార్తలు:— 4-9-17 తేదీన జరిగిన వాత్సరంగతి 10-9-17 ఆంధ్రప్రత్రికలో ప్రచురమైనది చదువరు తెలియుండును. పిల్లవాని బంధువులు అయిన కొనరాజు సత్యనారాయణ వగయిరాలు చాల శ్రమ తీవికొని హంతకుని విడుదలమై నాడలు తీసుగా 8-9-17 తారీఖున తాడంకి గ్రామములో పట్టుకడి ఆ గ్రామాధికారి వానిని సోదాచేయగా మొలసంచితో బంగారపు బిళ్ళయను రు 7-0-0 లు నగదును బయలుపడినది. ఈ కాసులను పుయ్యూరులో గొండ్ల వాళ్ళకు 7 రు లకు అమ్మిపట్టు కయ్యియ్యకు తీసుకోబడి సాత్తుతో పుయ్యూరుప్రేషనువారిపంచేసినట్లును, ఆ తేదిరాత్రి కే గుడివాడప్రేషన్ పోలీసువారు కూడ హంతకుని వెతుకుటకు పుయ్యూరుకు వచ్చిపట్టు తెలిసినది. అంత హంతకుని వెంటపెట్టుకొని కాసులు కొన్నవాళ్ళయిందలకు వెళ్ళి కయ్యియ్యకు సహ కాసులు స్వాధీనం చేసికొని దొంగసాత్తుతో కూడ గుడివాడ ప్రేషను 9-9-17 తేదీన పంపినారు. హంతకుని రిమెండులోనుంచినారు. పేరు తాడిపట్టు పుయ్యూరు గాడు, లెండ్రి లక్ష్మకు నల్లరిచాయ, 20 వత్సరములవయస్సునా. దొండపాడు.

చెన్నపురి గవర్నరుగారు, కల్లికోట పురవాసులు.

రాబోవు ఆక్టోబరు నెల 19-20 తేదీలను చెన్నపురి గవర్నరుగారు కల్లికోటకు రాదలచుచున్నట్లు కల్లికోట కలెక్టరుగారికి తెలియగ ఆ వార్తను కలెక్టరుగారు మ్యానిసిపల్ ఛైరుమన్ గారికి తెలియజరిచిరి. గవర్నరుగారు తమ సగరమునకు వచ్చినప్పుడు ప్రభువుగారికి స్వాగతమిచ్చి ఉచిత సత్కారములతో నాడరిందు నిమిత్తము ప్రజలయొద్దనుండి చందాలను జమచేయు నిమిత్తము ఛైరుమను గా రాక సభను పురమందిరమున జరుపదలచిరి. ఈ సభ యీ నెల 10 వ తేదీ సాయంత్రమున పురమందిరమున జరుపబడెను. ఎఫ్. బి. ఇవాన్సు, బి. సి. ఎన్. గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. ఉప న్యాయములు జరుగువేళ కొకగంట ముందుగ నేపందిరముసభ్యులతో క్రిక్కిరిసి యుండుటచే ఆలస్యముగ వచ్చినవారు మంిరము వెలుపల నిలువబడవలసి వచ్చెను. ప్రభువుగారు కల్లికోటకు వచ్చుచున్నారని తమకు తెలిసినదని సభాధ్యక్షులు చెప్పి, ప్రజలందఱును చురచాలుచేసికొని కొంతసమయ ప్రాగుచేసి వెంట్రెండు ప్రభువుగారికి 'చెన్నపురి వైద్యశాలానాక' 'పోషణము' కొఱకప్పుట యుచితమనినదిచిరి. కలువప్పర మ్యాన్సిప్ నాయకుగారు చందాలను జమచేయుటకొక కమిటీ యేర్పరపబడిన బాగుండునని యుపసాదించిరి. వానిని దివాన్ బహదరురేలు ఇండిగారు బలపరచిరి. ఇంకను నెవరైన ఉపన్యాసకులుండిన వచ్చి ఉపన్యసించునను సభాధ్యక్షులు వెల్లడించిన వెనుక కె. పి. కేశవమూర్తిగారు ఉపన్యాసవేదిక నధిష్ఠించి దేశభావమును మళయాళీభాషలో నుపన్యసించ ప్రారంభించిరి. ఉపన్యాసకులు తమ ఉపన్యాసములను ఆంగ్లభాషలోనే చెప్పకలెరు గాని దేశభాషలో చెప్పనూడదని సభాధ్యక్షులు నిష్పంధపరచిరి. సభ్యులలో సగముకంటె వెక్కువమంది ఆంగ్లభాష తెలియనివారగుటచే దేశభాషలో ఉపన్యాసమును చెప్పినవో చనును చెప్పినది వారికి బాగుగ తెలిసి చందాలు యెక్కువగ జమ అగునని ఉపన్యాసకులు వాదించిరి. వీరును సభాధ్యక్షులును ఇట్లు వాదించుకొనుచుండగ బోట్లు వేసి వోట్ల ప్రకారము శత్యుంపవలెనని గ్రామయ్యుగారు చెప్పినను, సభ్యులు దేశభాషలోనే ఉపన్యాసము చెప్పవలెనని కేకలు వేయుచుండినను జిల్లా జడ్జి గారైన బాక్ సజ్ గారును సభాధ్యక్షులైన ఎఫ్. బి. ఇవాన్సుగారును ఉపన్యాసములు ఆంగ్లభాషలోనే చెప్పబడవలెనని పట్టుపట్టుచే ఉపన్యాసకులు వేదికనుండి దిగి కొంతమంది సభ్యులతో సభను విడిచి ఇంటికి బోయిరి. వీరవ కలెక్టరుగారే ఉపన్యాసమును చెప్పి చందాలను జమ చేయుట కొక కమిటీని యేర్పరచిరి. సభయందే 1500 రూ॥లు జమ అయినట్లు తెలియుచున్నది.

రైలులో సామ్యుపోవుట:— గత ఆదివారమున కృష్ణ చంద్రముఖి అను వంగ దేశీయుడు మూర్ఖ దాబాడునుండి కలకత్తాకు రైలులో పోవుచుండెను. అతని రైలు సంఘిలో 400 రూ॥ల నోట్లును, 28 రూ॥లు నగదును గలవు. చంద్రనగరు ప్రేషనుకు వచ్చునప్పటి కతడు యేదియో పనిపై తన సంచిన తన ప్రక్క వారి కొప్పగించి బండిదిగి ప్రేషనులోనికి బోయి తిరిగి వచ్చునప్పటికి తోడి ప్రయాణికుడు సంచిన తీసికొని పారిపోయెను. కృష్ణ చంద్రముఖి పోలీసు వారికి జరిగిన దంతను తెలియ పంచెను. దొంగను రైలువేహోలీసువారు వెతుకుచున్నారు.

కుక్కను దొంగలించినందుకు శిక్ష:— కలకత్తాలో వాల్ గంజి నివాసితుగు మెనుమాలా అను నతనికుక్కను యెగునాధ దాసు అను నతడు తనతో తనయింటికి తీసికొని బోయి దానిని పగలంతయు ఇంటియందు కట్టిబెట్టి రాత్రి లందు దానితో గూడ పికాటాతిరుగ మొదలిడెను. గత మంగళవారమురాత్రి అతడు మూములగ తనకుక్కను బెర్ విడరి గోడ్డులో త్రిప్పుచుండగ నొక కనిప్రేషుకు వానిపై నను మానముకలిగి వానిని పోలీసుప్రేషుకు తీసుకొనివెళ్ళగ తానాకుక్కును దొంగలించితినిన వాడు మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట ఒప్పకొనుటచే వానికి 2 మాసములు కఠినశిక్ష నిధింపబడెను.

యుద్ధ తంత్రము.

సింలా, సెప్టెంబరు 12:— రాజప్రతినిధి కిట్లు తంత్రి వార్త యంపబడెను.

ఆంగ్లరంగము.

ఆంగ్లరంగమున శాంతముగ నున్నది. తన్నుయొద్ద నాంగ్ల స్థానములు స్వల్పముగ ముందునకు జరుపబడినవి. కాని ఈ ప్రెసుయొద్ద నాంగ్ల ప్రెస్ పంక్తి స్వల్పముగ వెనుకకు బోయెను. హార్డికోరున కాగ్నేయభాగమున నాంగ్ల ప్రెస్సుములు 800 గజముల స్థానముల నాక్రమించుకొని యీ మాతనస్థానమును బలపరచినవి.

పరాసు సేనలు.

వైద్యనరంగమున పరాసువారు మ్యాజునది తూర్పు గట్టున మొలుస్తూ యుద్ధభూమియందు శత్రు ప్రెస్సుము నెదుర్కొనిరి. వైరి ప్రెస్సుములు తీవ్రముగ పోరాడి ఎన్నియో ప్రతిముట్టుడు లొనర్చినను, పరాసువారు యాము ఆరణ్యము, మున్నగు స్థానములను బట్టి సుమారు రెండుమిలియన్లమంది శత్రువులను బంధింపకుల నొనర్చిరి.

ఆస్ట్రీయావారు.

గొరిజియా కీశాన్యభాగమున ఆస్ట్రీయను ప్రెస్సుములు ఇటలీవారిలోడ మిక్కిలి పట్టుదలతో పోరాడుచున్నది. కాల మానస్థితి యెట్లున్నను, యుద్ధమునకు మాత్రము విరామము కలుగలేదు. ఉభయ ప్రెస్సుములు సమానముగ నున్నవి. హెచ్చుమంది ప్రెస్సులను గాని, ఫీరంగులను గాని గొనినయ్యటకు యురతెగల బారికిగూడ కనకాశములేదు. విజయమందవలె నను వాంఛతో నీ యుభయ ప్రెస్సుములును హోరాహోరిని పోరాడుచున్నవి. శత్రు ప్రెస్సుపు వెనుక భాగములయందు ఇటలీవారి వైమానికులు యుద్ధమును నడపించిరి.

రష్యా.

రుష్యావారు జర్మనీయుల ధాటికొర్చి కొలుచుచున్నట్లు గానవచ్చుచున్నది. ఇటీవల యుద్ధమున జర్మనులు డ్రైనానది ముఖద్వారముననుండి శ్రీడిక్టస్టాటు వరకు నుండు 40 మైళ్ళ ప్రదేశము నాక్రమించుకొని ముప్పది మైళ్ళు దేశాంత రాజ్యమున తొచ్చుకొనిరి. కాని శ్రీడిక్టస్టాటున కీశాన్యమున జర్మను లొనర్చిన ముట్టుడులను రుష్యావారు తొలగగొట్టిరి. వెకపు గోడ్డుమొద్ద యుద్ధము జరుగుచున్నది. రీగా సింగుశాఖయందు జర్మనుల తాలూకు మందుగనల విధ్వంసములు చరించుచున్నవి. ఈ రంగమున నింతవరకు జర్మను లంత గ్రాములనె యుపయోగించి యున్నారు. వైరుల నెదిరింప రుష్యావారి నాకాదశము లీ ప్రదేశమున సన్నద్ధములై యున్నవి.

కార్మిలాపు సేనాని యిటీవల రుష్యా రాష్ట్రమున నిరంకుశాధికారి యగుటకు యత్నించినందువలన నట వ్యవస్థ నుండి ధముగ నుండెను. కార్మిలాపు గారిని భర్తరపుచేసి, కెరెన్స్కీగారు వారి స్థానమున వేరొక సేనానిని నియమించియున్నారు.

రుమేనియ.

రుమేనియాకుం దున్న రష్యా రుమేనియా సేనలో తమ స్థానము గాపాడుకొనుచున్నది.

దక్షిణాంధ్రీయ ప్రజాసంఘమా?

“దక్షిణాంధ్రీయ ప్రజాసంఘము” అను పేరున చెన్న పురియందు కొందరు ఆంగ్లవిద్యార్థులు ఒక సంఘము స్థాపించి యుండిరి. “దక్షిణాంధ్రీయ ప్రజాసంఘము” అనునది బ్రాహ్మ జేతరులకు మాత్రమే ననుట ఎటుల పొసగును. మిగత వారు ప్రజలుకారా? ప్రజలసంఘమని పేరిడి దక్షిణాంధ్రీయ కంతయునని చెప్పచు బ్రాహ్మజేతరుల కనుటలో అర్థమేమి? స్వార్థమే! పోనియ్యి బ్రాహ్మజేతరు లనుటలో ఎవరెవరు చేరెదరు? త్రితీయలనుకొను వారు స్వధర్మమును నేరవేర్చు చుండిరా? వైకుంఠ మిగతా జాతులతో చేరనిచ్చగింతురా? వైసంఘములు కూడ్రాతని జేర నిచ్చగించునా? మిగత సంఘములన్నియు సహపంక్తి భోజనమున కిచ్చగింతురా? స్వధర్మములు నేరవేర్చని వారెందు జేరవలెను. మీరుపుట్టుట చేతనే జాతినిర్ణయము కాదనెదరా? సంతసము. అది అందరికి వర్తించవలసినదే గదా? మన బ్రాహ్మజేతరుల సంఘము లే కలియక నొం డొం టి తో సంఘర్షణలు జరుపుచుండ బ్రాహ్మణ సంఘమును ప్రత్యేకము నిం దించుట సమంజసమా! పంచములను వారిని వీరంతవరకు ఆదరించుచుండిరి. నిజముగా న్యాయద్వైపీక్షించిన “స్వపరిపాలనయందు” ప్రాతినిధ్య మే క్కున వారి కివ్వవలసియున్నది. సంఘప్రాతినిధ్యమునకు ప్రతి ఫుటించువారు ఇక్కాలమున లేరే! ఇక “దక్షిణాంధ్రీయ ప్రజా సంఘ” మనుటలోను, నది చేయు పనులలోను యేమియు లోకమునకు సంఘమునకు మేలవంతయు లేదు. లోకుల భ్రమింపజేయుటకయి స్థాపింపబడినదనుటలో ఎంత మాత్రము నతిశయోక్తిలేదు. అదిగాక సంఘనామము మాత్ర మే నందురా? బ్రాహ్మజేతర సంఘముల కన్నిటికి ప్రతినిధుల నుట కేలాటి హక్కుననున్నదా? స్వార్థపరులయి మేకవన్నెపులులలాగ ఆంగ్లోయిండియనులం జేరి తాళములు వేయ సమకట్టుట చేకర్చోహము, సంఘద్రోహము కాకుండు నా? ఈ సంఘము దక్షిణాంధ్రీయ ప్రజాసంఘమని ఎట్లన పొసగునో యాసంఘమువారే తెలుపవలసి యున్నది? ముప్పది ఒక్క సంవత్సరమునుండి పాటుబడు చేతయనువోజనసభయు రాష్ట్రీయసంఘములు మండలసంఘములు ప్రజాసంఘములు ప్రజాప్రతినిధులు కావనియు, ఏ కొలదిమందియో విద్యార్థులు గల బ్రాహ్మణ సంఘముల ప్రతినిధులనియు వ్రాయ సాహ సింపగలరా? ఈ సంఘము వారు ప్రచురించు వార్తాపత్రికా పాతకులే కొందరు వీరి యభిప్రాయముల నేకి భవింపరు. శ్రీయత సభాపతిశిశ్య గారు వ్రాయుటలో పత్రికాపాతకులలో కొద్దిపాతకులకు మాత్రమే ప్రతినిధులని చెప్పియుండిరి. అయ్యదికూడ యధార్థము కానేరదు. పత్రికా పాతకులకు వీరెట్లు ప్రతినిధు లగుదురు? పత్రికాపాతకులు వృత్తాంతములు తెలిసి కొనుటకే పత్రిక లందుకొనుచుండి వారి అభిప్రాయములు పత్రికాముఖంబున తెలుపు చుండెదరే గాని ఆపాతకుల కందరికి ప్రతినిధులను టకు కూడ నసమంజసమేనని నిన్నుచెద. తెంగాలు విభ జనయందు లార్డుకర్జను అవలంబించిన హిందూమహమ్మదీయ విభేదనములకును ఇప్పుడు తమపనిని సుచుర్ధించుకొన మద్రాసుదొరతనమువారలంబించినపద్ధతికిని విభేదమున్నదా? ఈ ప్రజాసంఘమునకు కారకులగువారు శ్రీయత నాయకుగా రును రా. బి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠి గారును అనుట కేలాటి సంది యమునులేదు. విద్యార్థులగు నాయకులు ఇదివరకు చేత య విషయంబులగుర్చియిచ్చిన అభిప్రాయంబులం దిలకించి యచ్చరవొందని మానవుడుండగలదా? చేకరిస్థితులు నాయ కు గికితెలియకనా? మరేమి? కాసనర్కాణ సభ్యత్వ పరా జయముచేతను బ్రాహ్మణులయందుండుఅసహనమునను, దానికి కొండలు లోడ్వడయ్యెట్టి సంఘమునలే వదీయగలిగిరి. ఈ సంఘమువారు ప్రజా ప్రతినిధులను విధానమేదియో వారే పేర్కొనిన బాగుగా నుండియుండును. భారతీయుల తరపున భారతీయ మంత్రిగారికంపు తంకి వ్యతిరేకముగా తలవినంప త్యాగరాయ శ్రేష్ఠి గారి కెవరు అధికారమొసంగిరి? ఈ అధికార మొసంగుట కేరయనా తీర్మానించిరా? ఆ తీర్మానించు వారెందరు? వారెట్టి ప్రజాప్రతినిధులు. బ్రాహ్మ జేతర సంఘములు స్వరాజ్య మక్రమలేదనునా? పిలిచేమను దీవులవలె భూమి పన్నుండదనిన, వలసరాష్ట్రముల వలె స్వతంత్ర ముండుననిన, సామాన్యులయిన కడుదీద లుప యోగించునది అయిన ఉప్పు పన్నుండదనిన, యీ పన్నుల బాధ చాల తగ్గుననిన, మా పంచాయితీపద్ధతి మీ కొసంగద

రనిన యిట్టి విషయంబులు సామాన్య ప్రజలకు సహితము దెల్లమయిన “స్వపరిపాలన” అక్కరలేదను వారెన రైన నుందురా? సిరి రామోకా లాడ్తువారుందురా? ఈ సంఘము వారు మేము స్వరాజ్య మక్ర మలేదనుటలేదు. ఇంక కొంతకాలమునకు ఇచ్చునుచుంటిమని ప్రజల భ్రమింప జెప్పచుండిరి. స్వరాజ్యవాదపత్రికలం దూషించు చుండిరి. వీరు ఇంక పదింటికో ఇరువదింటికో సమర్థులయి స్వా రాజ్య మివ్వమనెద రనుకొనెదము. ఆనాడు దొరతనమువారు ఈనిర్బంధములువారికికలిగింపవచ్చుదురా? అప్పుడుకొందరు రాజ నీతిజ్ఞులు ఏజాతితో చేరదీసి వద్దనిపించలేరా? ఇట్టి దుస్థితి నీ సంఘమువారు తలంపకుండుట మిగులశోచనీయును, చేకభక్తులు గౌరవ పదవులు సంపాదించి పాటుపడవలెనా? రేపు నాయ కుగారిని యే కార్యనిర్వాహక కాఖిలోనో నియమింప చేత మునకు పాటుపడ వీలుండునా? అప్పుడు ప్రజాప్రతినిధియన నెప్పునా? అట్లనిపించుకొనునా? చేకభక్తు లట్టిపదవుల కాంతుట మిగుల శోచనీయును. ఆమిషంబునకై పోరాడు మృగంబుల లాగ గోల్పోవుటయే యగును గాని ప్రయో జనమా వంతయు నుండ బోదని సంఘము వారికి విన్న వించుచున్నాను. అది మా సంఘము పేరుమాత్రమే ననిన యడల బ్రాహ్మ జేతర ప్రతినిధి ననుట బహు పరిహాసపాత్రము. ఏదిధమున జూచినను ఇది బ్రాహ్మజేతరుల ఆందరితో ప్రతినిధిసంఘముగా వంగికిరించ బడతిన సంఘముకాదు. దక్షిణాంధ్రీయ ప్రజాసంఘము గానేరదు. ఇంక ఏనాయకు సంఘమో యే దేవాంగసంఘ మో అని చెప్పిన సమంజసముగాని దక్షిణాంధ్రీయ ప్రజా సంఘమనుట కేలాటి అర్హతయును లేదు. నేనును బ్రాహ్మ జేతరుడనే. బ్రాహ్మణనామమే బహిష్కారముగా జూచు సోదరులు తమసంఘనామమున వివరణమొదలుబో బ్రాహ్మణ శబ్దమేలరా నీయవలయునో? గౌరవనామమనియో? అట్లయిన బ్రాహ్మణులేల గౌరవనీయులు కారు. కాకున్న ఆనామము ఏల ధరించవలె? పోనీ అబ్రాహ్మణు లనువారందరు ఏక ప్రాతినిధ్య మొప్పుకొందురా? ఈ విషయము సంఘమువారే తెలుపవలసియున్నది. బ్రాహ్మజేతరుడగాన నాయభిప్రాయ ముం దెలుపుచుంటిని. ఈ సంఘమువారు బ్రాహ్మజేతరుల నభివృద్ధి పర్చ ఏమిపనులు ప్రారంభించి యుండిరి? ఏమియు గనబడదు. కాన శ్రీయత సభాపతిశిశ్య గారు చెప్పినరీతి నిజ మయిన ప్రజాసంఘమును స్థాపింప బ్రయత్నించుచున్న ప్రా థించుచున్నాను. ఇప్పుడున్న “దక్షిణాంధ్రీయ ప్రజాసంఘ ము”మాత్రము ప్రజాప్రతినిధిసభ కాదనియు బ్రాహ్మజేతరుల యామోదము బడసినది గాదనియు ఏ కొలదిమంది (స్వంత ముగా బ్రాహ్మణవిరోధులు)యగు వారో స్థాపించినదనియు త్యాగరాయ శ్రేష్ఠి గారు పరిపతంతి భారతీయ బ్రాహ్మజే తర సంఘము తరపున కాదనియు ప్రకటింప ప్రార్థించుచుంటి. నిజముగా ఆలోచించిన ఇది 4కోట్ల బ్రాహ్మజేతరులప్రతినిధి సంఘముకాదు. బ్రాహ్మజేతర ప్రముఖులందరు భ్రమించక చేకభక్త్యాణమున కడ్డుజనక అంద రేకిభవించి స్వరాజ్యము నకై పాటుపడ ప్రార్థించుమంటి. సంఘస్వాతంత్ర్యమును మరువ వలసినదని నేననుటలేదు. సంఘ స్వాతంత్ర్యములకు సంఘ ప్రాతినిధ్యమునకు ఎవరును అభ్యంతర పరచజాలకు.

చిగురుపాటి వేంకటసుబ్బారావు.
రాయ్యూరు, (కృష్ణ)

ప్రకటన 887

1917 వ సం॥ సెప్టెంబరు 30 వ తేది ఆది వారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు కార్యదర్శి వాడేపు రామమూర్తిగారి గృహంబున 11 వ గోదావరిమండల సభాహోద సంఘము యొక్క సభ జరుపబడును. మండలసభనిమిత్తము వసూలు చేయబడిన సొమ్మునుగురించిన లెక్కలను పరిష్కరించి నిలువసొమ్ము యెల్లు వినియోగింపవలయు నో యోచించి నిర్ధారణచేయబడును. ఆహోద సంఘ సభ్యు లందరును విచ్చేయ ప్రార్థితులు.
అమలాపురం, 11-9-1917. } వాడేపు రామమూర్తి చావలి లక్ష్మీనారాయణ ఆహోదసంఘ కార్యదర్శులు.

ప్రజాభిప్రాయములు

I
అయ్యో!
ఆగస్టు నెల 31 తేది పత్రికలో “ఆంధ్రనాయకుల కొక విజ్ఞాపన” మను నభిప్రాయమును చదివిన మా పుర వాసులనేకులు- అన్నితెగల- రాజకీయోద్యోగులకు జనుల పై గల యధికారమును, జనులకు రాజకీయములపైగల యధికారమును తెలుపగల గ్రంథరాజ మొండు సర్వజన బోధక ముగ మొవడుట ముఖ్యమని కోరుచున్నాను- అందుచే సామాన్యులు సంయతము వివేకులు కాగలరని నేనమ్ము చున్నాను-
కె. సుబ్బారెడ్డి, తరిమెళ్ళ.

II
ఒక్క హిందూ హైస్కూలేనా? తెలుగులేనిది? అయ్యో!
సుమారు నాలుగు దినముల క్రితము మిషన్ పత్రికలో ఎవ్వ రో యొక మహానుభావుండు “హిందూ హైస్కూలు తిరువల్లి కేంద్రీ” అని యొక వ్యాసమును వ్రాసిరి. అయ్యది నిష్పక్ష పాతముగా చెన్న పురిలోని సర్వాంధ్రబాలరయొక్కయును భావయొక్కయును ప్రస్తుతపు హైస్కూలిని యగచాట్లను తెలుపుచున్నందున నాయకులు గమనించియే యందురనినమ్మె దను. మిగిలిన రాజకీయ విషయములలో నావంటి విద్యార్థులు కలముపెట్టి రాకపోయినను భాషావిషయములో-తుంగభద్రా స్నానానికి గంగుభట్లనుజ్ఞా-అన్నట్లులు ఎవ్వరినిర్బంధము నొందరు.
చెన్న పురిలో ఆంధ్రులు ప్రాచీనకాలమునుండి యున్న ను స్వాభిమానము కలిగియున్న ను ఈమధ్యకాలమునందు ఇచ్చ టవచ్చిచేరినవారిలో ఆయాంధ్రభ్రతులలోపించినది,దానిస్థానము ను ద్రావిడము ఆక్రమించిగొనినది. చూడుడు. ఆంధ్రులను ఆంధ్రభ్రతులను ఆంధ్రులకు పరిక్షితులను పండితులను ఇది యది యనియేమి? ఆంధ్రులను గుట్టించి ఏమిచెప్పవలసి వచ్చి నను ద్రావిడము చెప్పవలయును. చిరజీవు బహుళలో అమ్మ కొనెడి ఆంధ్రుల బాలశిశులకూడ అయ్యంగారు అప్రూవ్ చేసేతిమని మాకు నిలుపు గీతలుగీచినగాని రేణిరావు. ఇట్టి విలయములో-ఏనుగులు గాలికి కొట్టుకొని పోవునప్పుడు దో మలు ముగతియేమని యడిగినట్లు లున్నది తెలుగు పిల్లల ఘోష !!

ఓ బాబులారా? మనకు ఆదృష్టములేనందున చాలి నన్నికాలేలులేవు గాని హైస్కూలులు కావలసినన్ని యున్న వికదా! ఆస్వదేశమును దయాళులగు తల్లిదండ్రులను విడిచి యిక్కడికి ఎందుకు వచ్చితిరి. బాధ్యతను నిలుపుకొనుటకా? మిగతాలను వినువారు కను వారెవరు? ఇంతకు చెప్పదలచిన మాటయేమిటంటే, చెన్న పురిలో ఒక్క హిందూ హైస్కూలులో నేగాదు తెలుగులేనిది. ఏదో ఒకటి రెండు కాలేజీలు తప్ప త క్కైన యన్నిచోట్ల ఆజువగోడే! ఇనుపగుగ్గిలే !! కనుక మీ కోరికలు నెగ్గువు.
నేనును విద్యార్థి నే. ఒకమిషన్ వారి పాఠశాలలో చదువుచున్నాను. మీకంటె మాకు కొంచెము సలీన్, మీకు బహునాయకము, మాకు ఏకనాయకము. అయినను మన కం దటికిని పూర్ణానుస్వారము సహనమే. కాదనియందురా? ఏదీ మతిసంవత్సరమగుచున్న దే మీహైస్కూలులో కాలీఅయి. చెన్న పట్టణములో పెద్ద పెద్ద పేరుల బెట్టికొని పల్లెటూళ్ళను భ్ర మించేయెచున్న మన తెలుగు పరిమత్తులు మున్నగునవి ఈ లోపమును వారించునని యనుకొనుచున్నారా! నమ్మకుడు అసత్యము.
చేతిలో వేసికొని జీర్ణం జీర్ణం వాతాపిజీర్ణం అని బొజ్జుచువు కాబట్టి మీరు ఈలాగు ఎన్నిమాన్లు పత్రికలలో వ్రా సినను వ్యర్థమగును. కొద్దికోజులలో జలుగఁ బోవుచున్న వే ఆంధ్రమహాసభ విద్యార్థిసభలు. ఆ సభలలో చర్చించి మన లోపములను తీర్చుకొనుటకు మనమే ప్రయత్నించుకొనవలెను. గును గుటించి తెలుగుపండితులను గుటించి తెలుగు పుస్తక ములను గుటించి ఇన్నామేషన్ పూర్తిగా ఇచ్చెదను. మీరు ఈ నావ్యాసములన నిరుత్సాహులు గాక ప్రయత్నింపవల యుననియు ప్రార్థించుచున్నాను. మొన్న చేవ్రాలుచేయక వ్రాసిన వ్యాసమునకు కర్తవ్యమును ఏదో ఒకచోట మనకే మని కూచున్న మహానీయులపైని కొందరు రంధ్రాన్వేష ణులు దూషించుచున్న వారని వినుచున్నాను. ముసలాగబుద్ధి అట్లెన్నటికిని తలంపకుము.
వే. శ్రీరామశర్మ, బ్రహ్మి కేక.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్య షధములు.

నంజనము... 0.2	కౌశిన్తిలము... 0.12
జీర్ణకాశము... 1.4	శోమహరి... 0.0
దంకికా... 0.8	ఉబ్బసము... 1.8
నవ్రాసము... 1.0	కస్తూరిమాత్రము... 0.10
జ్వరహరి... 0.12	సుఖభోగి... 1.0
మూలకంజ... 0.12	సుఖభోగి... 1.0
తేలు... 0.8	విరేచనము... 0.8
శ్రాంతాంజనము... 0.4	గ్రహణి... 0.8
కలకామాత్రము... 0.6	శిరోవేదన... 0.12
గజ్జీ... 0.8	కాలినపుండ్లము... 0.8
నామకర్పూరము... 0.6	శగభ... 1.0
శేలము... 0.4	కుసుమారి... 1.0
తామర... 0.6	చుండు... 0.6
కుంభ... 0.4	సుందరి... 0.8
సుందరి... 1.0	పగుళ్ల... 0.6
కవచ... 1.4	కర్ణ... 0.6
కవచ... 0.8	జాల... 0.8
నాయ... 1.0	జంతు... 0.8

శ్రీమంతుల కొక హెచ్చరిక

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయాషధములు
బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.
1/4 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవర్ణగుటి
మూత్రవ్యాధులందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.
వాసవలేహము
దగ్గునకు మంచిమందు.
1/4 పౌను సీసా రు 0-10-0.
వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్
వర్కుస్
ఆయుర్వేద యాషధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

శ్రీమంతుల కొక హెచ్చరిక
రంగుల చిత్రపటము
ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. భువ్వల ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రనాటికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

శారదాంబ
ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.
సంఘమురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ
మిందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీర
వలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

శాకభక్షణము
భరతఖండనానుల మగు మన మార్గముల
చంకలము; "అహింసా పరమార్థ" అను నీతి
నెరిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యి
ముగా పోష్టుచార్యము మేమేధరించి పంపుచున్నాము.
వెంటనే వ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అశోకనగర - మద్రాసు 136, బ్రాహ్మణ మహాశయము.

ఆంధ్రనర్వకళాశాల
విద్యాప్రవృత్తి.
ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 అణాలు.
పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు

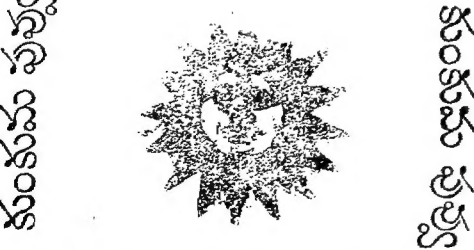
అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.
పార్శ్వపు నొప్పుల బార
దోలును. వాయువు
పోట్ల పొగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును
ప్రతియుంట నుండదనినది.

వసమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
తేలుమందు వెల సీసా 1-కి 0-8-0
కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయమగును.
తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు.
బాధ నరముల వెంట వెద్దనరము
దగ్గురనుండిలాగుట ప్రారంభించును
కుట్టినచోటును బండపారునటుల
చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ ద్రావకము
ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల
ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును.
తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధగలదు.
అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాన్ డెన్ను మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

ఆత్మజిజ్ఞాస
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ
గ్రంథకర్త: పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.
చిన్నవైతా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు